

**TURUN
YLIOPISTO**

Käsityöyrittäjien motivaatio

Kertomuksia yrittäjyydestä

Käsityökasvatus
pro gradu -tutkielma

Laatijat:
Mira Rautiola
Veera Santahuhta

Ohjaaja:
Dosentti Jaana Lepistö

20.4.2021
Rauma

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Käsityökasvatusta

Tekijät: Mira Rautiola ja Veera Santahuhta

Otsikko: Käsityöyrittäjien motivaatio – Kertomuksia yrittäjyydestä

Ohjaajat: Dosentti Jaana Lepistö

Sivumäärä: 69 sivua, 4 liitesivua

Päivämäärä: 20.4.2021

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Lisäksi halutaan selvittää millaisia tavoitteita yrittäjät ovat asettaneet tulevaisuudelle. Tutkimustehtävään haettiin vastauksia käsityöyrittäjien tarinoista, miten he ovat päätyneet yrittäjiksi ja miten he ovat kehittäneet yrittäjyyttään vuosien aikana. Tutkimuksen viitekehys rakentuu keskeisistä käsitteistä, jotka ovat käsityöyrittäjyys, yrittäjyys, käsityö sekä motivaatio.

Tutkimuksen kohdejoukkoa olivat päätoimiset käsityöyrittäjät, jotka ovat itse perustaneet oman yrityksen. Tutkimuksessa haastatellut yrittäjät valittiin harkinnanvaraisesti käyttämällä eliittiotantaa, eli valitsemalla sellaiset yrittäjät, joiden uskottiin parhaiten pystyvän kertomaan yrittäjyystarinansa. Kyseessä on kvalitatiivinen tapaustutkimus, jossa aineisto kerättiin elämäkertahaastattelulla, jonka teemana oli yrittäjyys. Tutkimuksessa haastateltiin kahta käsityöyrittäjää ja haastattelut toteutettiin zoom-ympäristössä. Tutkimusaineisto koostui käsityöyrittäjien litteroiduista haastatteluista, jotka analysoitiin teoriaohjaavan analyysin avulla. Käsityöyrittäjiä motivoiviksi tekijöiksi yrittäjyydessä nousivat taloudellinen menestyminen, tekemisen ilo, psykologiset perustarpeet sekä aika ennen yrittäjyyttä. Käsillä tekemiseen motivoiviksi tekijöiksi nousivat puolestaan yrittäjän tausta, arvot käsitöiden tekemisessä, käsitöiden tekemisen hyödyt sekä tekemisestä nauttiminen. Lisäksi yrittäjät halusivat kehittää yritystään tulevaisuudessa kehittämällä tuotteitaan, asettamalla taloudellisia tavoitteita ja käyttämällä aikaa itselle merkityksellisiin työvaiheisiin.

Tutkimuksen avulla muodostettiin käsitys käsityöyrittäjyydestä ja yrittäjiä motivoivista tekijöistä. Motivaatiota lähestyttiin kolmesta näkökulmasta: millaisia tavoitteita yrittäjillä oli, miten he pyrkivät saavuttamaan asettamansa tavoitteet ja minkälaisia syitä motivaation taustalta löytyi. Yrittäjyyden ja käsityön tavoitteet olivat pitkälti samoja, sillä käsityötä tarkasteltiin yrittäjien elinkeinon näkökulmasta. Yrittäjyydelle asetettuja tavoitteita olivat tekemisen ilon säilyttäminen ja taloudellinen menestyminen. Näistä selkeästi tärkeämpänä nousi esiin tekemisen ilon säilyttäminen, taloudellisen menestymisen tavoitteet lähinnä mahdollistivat sen, että yrittäjät voivat tehdä työkseen sitä mistä nauttivat, eli käsitöitä. Käsityölle asetettuna tavoitteena oli saada tehdä käsitöitä työkseen. Yrittäjyydessä motivaation taustalla vaikuttaviksi syiksi nousivat psykologiset perustarpeet sekä aika ennen yrittäjyyttä. Käsityöhön motivoiviksi syiksi nousivat yrittäjän tausta, arvot, käsitöiden tekemisen hyödyt sekä käsitöiden tekemisestä nauttiminen. Tutkimuksen aineiston perusteella tavoitteet, syyt ja keinot yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä olivat osittain myös päällekkäisiä.

Avainsanat: käsityöyrittäjyys, yrittäjyys, käsityö, motivaatio

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Aikaisempia tutkimuksia	7
3	Käsityöyrittäjyys	11
3.1	Yrittäjyys	13
3.2	Käsityö	17
4	Motivaatio käsitteenä	20
5	Tutkimuksen viitekehys – viitekehysmalli	24
6	Tutkimuksen toteuttaminen	25
6.1	Tutkimustehtävä	25
6.2	Tutkimusasetelma	25
6.3	Tutkimuksen kohdejoukko ja konteksti	26
6.4	Tutkimuksen aineiston hankintamenetelmä	27
6.5	Tutkimusaineiston analyysimenetelmä	30
6.6	Eettisyys	35
7	Tutkimustulokset	37
7.1	Käsityöyrittäjien tarinat	37
7.1.1	Käsityökekkerit	37
7.1.2	Ventti Design	40
7.2	Motivaatio yrittäjyydessä	41
7.2.1	Taloudellinen menestyminen	42
7.2.2	Tekemisen ilo	44
7.2.3	Psykologiset perustarpeet	45
7.2.4	Aika ennen yrittäjyyttä	46
7.3	Motivaatio käsitöiden tekemisessä	47
7.3.1	Yrittäjän tausta	48
7.3.2	Arvot käsitöiden tekemisessä	49
7.3.3	Käsitöiden tekemisen hyödyt	49
7.3.4	Tekemisestä nauttiminen	50
7.4	Tulevaisuuden tavoitteet	51
7.5	Tutkimustulosten yhteenveto	52

8	Johtopäätökset	54
8.1	Motivaatio yrittäjyydessä	54
8.2	Motivaatio käsitöiden tekemisessä	57
8.3	Tulevaisuuden tavoitteet	60
9	Pohdinta	62
10	Luotettavuus	65
11	Jatkotutkimusehdotukset	69
	Lähteet	70
	Liitteet	77
	Liite 1. Saatekirje	77
	Liite 2. Tutkimuslupa	78
	Liite 3. Haastattelurunko	79

1 Johdanto

Tutkimuksen aihe lähti liikkeelle kiinnostuksestamme käsityöyrittäjyyttä ja käsitöitä kohtaan. Usein käsityöyritykset ovat joko sivutoimisia tai osa-aikaisia yrityksiä (Lith 2019, 8).

Tutkimuksessamme haluamme kuitenkin haastatella päätoimisia käsityöyrittäjiä, sillä heille yrittäjyys on pääasiallinen tulonlähde, mikä asettaa erilaisia tavoitteita yrittäjyydelle.

Päätoimiselle käsityöyrittäjälle käsitöiden tekeminen ei ole harrastuksenomaista, vaan heillä on oltava myös taloudellisia tavoitteita. Haluamme selvittää mikä motivoi tekemään käsitöitä työkseen, vaikka se vaatii paljon aikaa, eikä se ole erityisen kustannustehokasta.

Käsityötuotteiden merkitys ihmisille on muuttunut ajan myötä, kun teolliset tuotteet ovat lisääntyneet, eivätkä käsityönä tehdyt tuotteet pysty kilpailemaan hinnoissa (Aikasalo 2006, 40). Käsityö on onnistunut kuitenkin yhä säilyttämään asemansa myös elinkeinona (Tuomikoski 2012, 40). Käsityöläisyydessä tekemisen merkitys onkin syvemmällä kuin koneilla korvattavassa työssä, sillä käsillään tehdessään ihminen arvostaa aikaansaannostaan ja nauttii omaehtoisesta tekemisestä (Anttila 2016, 6).

Tutkimuksemme avulla selvitämme niitä asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Vastauksia haemme haastattelemalla yrittäjiä ja kuulemalla heidän tarinoitansa siitä, miten he ovat päätyneet yrittäjiksi sekä miten heidän yrittäjyytensä on kehittynyt vuosien varrella. Lisäksi haluamme tietää, minkälaisia tulevaisuuden tavoitteita he ovat asettaneet yritykselleen.

Työurat ovat muuttumassa entistäkin pirstaloituneemmiksi ja elannon uskotaan muodostuvan vastaisuudessa useammasta lähteestä. Tämän vuoksi yrittäjyyteen kannustamiseen on panostettu ja yrittäjyyden kautta pyritään edistämään työllisyyttä. (Järventaus & Kekäläinen 2018, 13, 47.) Käsityöyrittäjien motivaatio on kiinnostavaa myös siksi, että käsityöaloilla yritysten määrä on lähtenyt vähenemään 2010-luvulla samoin kuin työllisyys käsityöaloilla. Yritysten väheneminen johtuu osittain kilpailun kovenemisestä. (Lith 2019, 4.) Mikä siis motivoi käsityöyrittäjiä?

Tutkimus on myös perusopetuksen yrittäjyyskasvatuksen kannalta ajankohtainen, sillä yrittäjyyskasvatus on merkittävä osa opetussuunnitelmien aihepiirejä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan käsityön lähtökohtana on laaja-alaisen teemojen tarkastelu oppiainerajat ylittäen, näihin teemoihin sisältyy muun muassa työelämätaidot ja yrittäjyys. Käsityöoppiaineen tavoitteena on johdattaa oppilas tuntemaan

käsityön merkitys omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä. Lisäksi käsityön sisältöalueissa tuodaan esille tutustuminen monipuolisesti yrittäjämäiseen oppimiseen ja yrittäjyyteen sekä tuodaan esille käsityön merkitys työelämässä. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet [POPS] 2014, 23–24, 430–431.)

Nuorten yrittäjyyttä arvostetaan ja sitä halutaan tukea. Tämä tulee esille Nuori Yrittäjyys -järjestön 25.3.2021 saamasta rahallisesta tuesta, joka oli 6,25 miljoonaa euroa. Menestyneet suomalaiset yrittäjät lahjoittivat rahaa järjestölle, jonka tavoitteena on parantaa lasten ja nuorten asenteita sekä valmiuksia yrittäjyyteen. Syynä lahjoituksen taustalla on ylläpitää hyvinvointivaltiota saamalla tänne tulevaisuudessa lisää globaalisti menestyviä yrityksiä. Ja vaikka kaikista lapsista ja nuorista ei tulisikaan yrittäjiä, pääsevät he yrittäjyyskasvatuksen avulla oppimaan kuitenkin hyödyllisiä taitoja. Lahjoituksen avulla Nuori Yrittäjyys yhdistyksen ohjelmia saadaan tuotua yhä useampaan kouluun, tarvittaisiin kuitenkin vielä lisää tukijoita, jotta varmasti jokainen lapsi pääsisi hyötymään tästä. (Mäntylä 2021.)

Tutkimuksesta selviäviä yrittäjyydessä motivoivia tekijöitä voidaan hyödyntää käsityöoppiaineen ja yrittäjyyskasvatuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa perusopetuksessa. Tutkimus voi antaa myös yrittäjyydestä haaveileville arvokasta tietoa ja erilaisia näkökulmia. Toisten yrittäjyystarinoihin perehtymällä voi saada tukea myös oman yrityksen perustamiseen.

2 Aikaisempia tutkimuksia

Aaltonen ja Help (2019) tutkivat Pro gradu -tutkielmassaan käsityöalalla toimivien yrittäjien näkemyksiä yrittäjyyskasvatuksesta, käsityöoppiaineesta sekä yritysten ja käsityöoppiaineen yhteistyöstä yrittäjyyskasvatusta toteutettaessa. Tutkielman tulosten perusteella käsityöyrittäjät kokevat käsityöopetuksen merkitykselliseksi, tärkeäksi sekä yrittäjyydessä tarvittavien taitojen tueksi. Käsityöoppiaineen ja yrittäjyyskasvatuksen koettiin kehittävän itseilmaisua, itseluottamusta sekä lisäävän oppilaan ymmärrystä ympäröivästä maailmasta. Yritysyhteistyö koettiin luontevaksi osaksi yrittäjänä toimimista ja suhtautuminen perusopetuksen kanssa tehtävään yhteistyöhön koettiin positiivisesti. (Aaltonen & Help 2019, 43–54.)

Johnsson ja Äyväri (1998) ovat tehneet tutkimuksen menestyneistä käsityöyrittäjistä. Tutkimuksen päätavoitteena oli selvittää tekijöitä, jotka ovat tärkeitä yrittäjien menestymisen kannalta. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena haastattelemalla käsityöyrittäjiä. Tutkimuksessa selvitettiin mitä yrittäjien mielestä tarkoittaa yrityksen menestyminen käsi- ja taideteollisuusalalla. Menestyvän käsityöyrityksen piirteiksi tai mittareiksi nousivat tutkimuksessa taloudellinen kannattavuus, yrittäjän elämäntapa ja asenteet (motivaatio, tekemisen mielekkyys), tuotteeseen liittyvät tekijät (laatu, omaperäisyys, tarpeellisuus) sekä yrityksen imago ja tunnettuus. Tutkimuksessa yrittäjät asettivat tärkeysjärjestykseen heidän yrityksensä menestykseen vaikuttavia tekijöitä. Tärkeimmiksi nousivat laadukkaat tuotteet, imago, jatkuva tuotekehitys, hyvä toimituskyky sekä myyntityön osaaminen. (Johnsson & Äyväri 1998, 7, 21–31.)

Hyrsky (2012) on tehnyt väitöskirjan kultaseppien yrittäjyydestä. Väitöskirjan tarkoituksena oli kuvata kultaseppien ammattia ja yrittäjyyttä narratiivisen tutkimusmenetelmän avulla. Hyrsky haastatteli tutkimustaan varten viittä kultaseppänä pitkään toiminutta yrittäjää. Jokaista yrittäjää haastateltiin vähintään kaksi kertaa, haastatteluiden välissä kului noin kuusi vuotta. (Hyrsky 2012, 53–54, 57.) Yhtenä tuloksena tuli ilmi haastateltavien yrittäjyyden alun haasteet. Omien tuotteiden hinnoittelu oli koettu vaikeaksi, ja omien kokemusten kautta opittiin ongelmanratkaisua, asioiden hoitamista ja yrittäjyyttä yleisesti. (Hyrsky 2012, 135, 139.)

Barba-Sánchez ja Atienza-Sahuquillo (2017) ovat tutkineet yrittäjien motivaatiota odotusteorian näkökulmasta. He pyrkivät parempaan ymmärrykseen koskien yrittäjien

tekemiä päätöksiä epävakaina aikoina. Odotusteorian avulla analysoitiin kognitiivisia prosesseja, jotka tukevat sinnikkyyttä yksinyrittämisessä sekä siirtymisessä yksinyrittämisestä työntekijöiden palkkaamiseen. (Barba-Sánchez & Atienza-Sahuquillo 2017, 1098.)

Farhangmehr, Gonçalves ja Sarmiento (2016) tutkivat yrittäjyysmotivaatiota ennustavia tekijöitä yliopisto-opiskelijoilla. Tutkimuksen mukaan yliopisto-opiskelijoiden yrittäjyyskompetenssit ennustavat yrittäjyysmotivaatiota. Tietopohjalla ei ollut vaikutusta yrittäjyysmotivaatioon. Lisäksi tutkimuksessa huomattiin, että yrittäjyyskasvatus ei parantanut yliopisto-opiskelijoiden motivaatiota ryhtyä yrittäjiksi. Tutkimustuloksista voitaisiin päätellä, että yrittäjyysmotivaation parantamiseksi tulisi painottaa yrittäjyydelle olennaisten psykologisten ja sosiaalisten taitojen kehittämistä. Erityisen tärkeiksi nähdään rationaalisten taitojen lisäksi emotionaaliset ja kriittisen ajattelun taidot. (Farhangmehr, Gonçalves & Sarmiento 2016, 874.) Samankaltaisia tuloksia on saanut myös Souitaris, Zerbinati, ja Al-Laham (2007) tutkiessaan yrittäjyyskasvatuksen vaikutuksia tiede- ja insinööriopiskelijoiden yrittäjyysasenteisiin ja aikomuksiin ryhtyä yrittäjiksi. Tutkimuksen tuloksista ilmeni, että suurin vaikutus yrittäjyysohjelmissa oli saavutetulla inspiraatiolla. Opiskelijat inspiroituvat kurssien aikana, ja sillä huomattiin olevan vaikutusta yrittäjäsenteisiin ja -aikomuksiin. Yrittäjyysohjelmasta oli muitakin hyötyjä kuin inspiroituminen, kuten oppiminen ja resurssien hyödyntäminen, mutta niillä ei ollut vaikutusta yrittäjyysasenteisiin tai -aikomuksiin. (Souitaris, Zerbinati & Al-Laham 2007, 585.)

Myös Heuer ja Kolvereid (2014) ovat tutkineet yrittäjyyden koulutuksen ja yrittäjyyskäyttäytymisen suhdetta. Hypoteesit oli johdettu suunnitellun käyttäytymisen teoriasta: yrittäjyyskoulutuksella olisi positiivinen yhteys asenteisiin, subjektiivisiin normeihin, ja koettuun käyttäytymisen kontrolliin, laajemmalla koulutuksella saataisiin vahvempia yhteyksiä ja että koulutus vaikuttaa yrittäjyysaikomuksiin vain välillisesti asenteiden, subjektiivisten normien ja koetun käyttäytymisen kontrollin avulla. Tutkimuksessa ilmeni vahva yhteys asenteen, koetun käyttäytymisen kontrollin sekä yrittäjyysaikomusten välillä. Tutkimustulokset eivät kuitenkaan tukeneet mitään näistä hypoteeseista. Tutkimuksessa havaittiin kuitenkin vahva yhteys laajemmilla yrittäjyyskoulutuksilla sekä yrittäjyysaikomuksilla. (Heuer & Kolvereid 2014, 509–510, 517–518.) Myös Peterman ja Kennedy (2003) ovat tutkineet yrittäjyyskoulutuksen vaikutusta opiskelijoiden käsitykseen yrityksen perustamisen haluttavuudesta ja toteutettavuudesta. Tutkimuksen tulosten perusteella yrittäjyyskoulutus vaikutti positiivisesti käsityksiin

yrittäjien perustamisen haluttavuudesta, mutta toteutettavuuteen sillä ei ollut vaikutusta. (Peterman & Kennedy 2003, 138–139.)

Tutkimusta löytyy myös saamelaiden yrittäjyydestä Suomessa. Danan ja Remeksen (2005) tutkimus toteutettiin etnografisena tutkimuksena viettämällä aikaa paikallisten yrittäjien kanssa. Saamelaisessa yrittäjyydessä korostui perhesuhteiden merkitys, taitoja siirrettiin esimerkiksi isältä pojalle. Yrittäjyydellä ei myöskään välttämättä tavoiteltu suurta omaisuutta, vaan pyrittiin saamaan riittävästi rahaa elämiseen. Käsityöyrittäjyys näkyi erityisesti Inarissa, jossa tutkijat pääsivät tutustumaan muun muassa hopeasepän työhön. Käsityöyrittäjyydessä korostui erityisesti materiaalien kunnioitus, jota osoitettiin muun muassa tuotteiden korkeammalla hinnalla. Ihmiset arvostavat ja pitävät parempaa huolta tuotteista, joista he maksavat enemmän. Tuotteiden korkeammalla hinnalla haluttiin myös osoittaa Lapin luonnon arvo. (Dana & Remes 2005, 189–198.)

Aikaisemmin palkkatyössä olleita käsityöyksinyrittäjiä haastatella on tutkittu yrittäjäksi ryhtymiseen vaikuttaneita tekijöitä. Lähdesmäki (1998) selvitti pro graduunsa, miten hänen haastattelemansa yrittäjät kokivat yrittäjän työnteon ja arjen eroavan heidän aiemmasta palkkatyöstään ja miksi he päättivät ryhtyä yrittäjiksi. Yrittäjät kokivat vapaa-aikansa vähentyneen yrittäjiksi ryhtyttyään, mutta positiivisena koettiin työssä kehittymisen mahdollisuus ja yrittämisen vapaus. Syitä yrittäjäksi ryhtymiselle olivat työttömyys, tyytymättömyys palkkatyöhön ja oman aseman kohentaminen työelämässä. Vaikuttavia tekijöitä juuri käsityöyrittäjäksi ryhtymiselle muun yrittäjyyden sijaan oli materiaalin aikaisempi tunteminen. (Lähdesmäki 1998, 6, 9, 68–69.)

Yrittäjyyttä on tutkittu aikaisemmin useasta eri näkökulmasta. On tutkittu muun muassa käsityöyrittäjiä, yrittäjäksi ryhtymistä sekä yrittäjyyskasvatusta. Tutkimuksemme avulla halusimme perehtyä tarkemmin käsityöyrittäjien koko yrittäjyystaipaleeseen, yrityksen perustamisesta tähän päivään asti. Halusimme selvittää tarkemmin syitä, mikä saa yrittäjät tekemään käsitöitä työkseen, vaikka käsityöalalla menestyminen ei ole välttämättä helppoa. Käsityöalalla menestymiseen tarvitaan monenlaisia taitoja, tuotteiden tulisi olla laadukkaita ja niitä tulisi kehittää jatkuvasti, lisäksi tulisi osata tehdä myyntityötä, mutta myös yrityksen imagolla ja hyvällä toimituskyvyllä on merkitystä (Johnsson & Äyväri 1998, 7, 21–31). Käsityöyritykset ovat vähentyneet viime vuosina, joten on myös ajankohtaista selvittää mikä käsityöyrittäjiä motivoi yrittäjyydessä (Lith 2019, 4). Tutkimuksellamme saadaan yksityiskohtainen näkemys käsityöyrittäjyydessä motivoivista tekijöistä ja tuotua esille

yrittäjien kokemus heidän yrittäjyydestään. Tutkimuksessamme halutaan selvittää monipuolisesti asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Selvitimme miten yrittäjät ovat päätyneet perustamaan käsityöyrityksen, miten yrittäjyys on muuttunut ja kehittynyt alkuvaiheen jälkeen, millaiset ovat yrityksen tulevaisuuden näkymät sekä mitä yrittäjyys ja käsillä tekeminen merkitsee heille.

3 Käsiyöyrittäjäyys

Yleisesti käsiyöläisen roolin ajatellaan olevan tietoinen ja harkittu valinta. Se on eräänlainen asenne ja elämäntapa. Moore (1976) sanoo haastattelemiensa ihmisten tekevän käsillään, koska se tuottaa heille iloa, se on hauskaa ja koska heillä on pakottava tarve käsillä tekemiseen. Useimmiten tekeminen itsessään koetaan tärkeämmäksi kuin lopputuote ja laatu on määrää tärkeämpää. Käsiyöläisyys on valinta, jota ei kaduta ja se johtaa erityiseen sitoutumisen asteeseen ja työhön identifioitumiseen. Halu vapauteen on kaikkialla läsnä oleva kustannuksista huolimatta. (Moore 1976, 215–216.)

Perinteisesti käsiyöyrittäjät ovat olleet naisia ja heidän yrittäjäyhtensä on pohjannut kankaisiin ja vaatteisiin, kun taas miehet ovat pitäneet pienteollisuusvaltaisia yrityksiä (Kovalainen 2002, 25; Luutonen & Äyväri 2002, 202). Luutonen ja Äyväri (2002) kuvaavat käsiyöyrittäjiä kulttuuriperinteen uudistajina ja säilyttäjinä, jotka tuovat suomalaisen kulttuurin konkreettisesti kaikkien nähtäville (Luutonen & Äyväri 2002, 203). Luutonen (2012) mukaan useat käsiyöyrittäjät kokevat luovuuden, vapauden ja itsenäisen suunnittelun, työn valmistamista unohtamatta, merkittävimmiksi asioiksi työssään (Luutonen 2012, 11,13–14). Taitoliiton raportissa yrittäjät ajattelivat menestyvän yrityksen pohjaavan laatuun, materiaalin kestävyYTEEN ja kilpailijoista erottautumiseen sekä ekologisuuden merkityksen kasvuun (Taitoliitto 2019, 6). Samoja ajatuksia yrittäjillä on ollut vuosien 1998 ja 2000 barometriin mukaan (Kovalainen 2002, 23–24). Käsiyön alalla toimivien ominaisuuksista keskeisessä asemassa ovat riskinottokyky, kontrollintarve, epäonnistumisen sietäminen ja periksiantamattomuus menestystä tavoiteltaessa (Fillis 2004, 73).

Terminä käsiyöyrittäjäyys tarkoittaa tuoteideoiden toteuttamista, valmistamista, myyntiä ja uusien tuotteiden suunnittelua. Ero muihin yrityksiin käsiyöyrittäjäyhtensä on tuotantotavassa, sillä myyntituotteen valmistus tehdään usein pieninä sarjoina tai tuote on yksilöllinen. (Kovalainen 2002, 11,14.) Käsiyöyrittäjäyhtensä tuotantoa voidaan kuvailla holistiseksi eli yrittäjäyhtensä ominaispiirteeksi muodostuu kokonaisvaltaisuus, toisin kuin tehdastuotannossa, jossa on kyse ositetummasta, hajaantuneemmasta työstä (Laakso 2002, 154). Kotimarkkinat ovat pääsääntöisesti käsiyöyrittäjäyhtensä toiminta-alueena, kuitenkin kattaen usein koko maan (Lith 2005, 33). Käsiyöyrittäjäyhtensä myyvät ja markkinoivat tuotteitaan myös messuilla, joissa tavataan jälleenmyyjiä ja näin saadaan tuotteita esimerkiksi jälleenmyyjien kautta myyntiin (Lith 2005, 33; Fillis 2004, 69).

Taitoliiton raportin mukaan vuonna 2017 Suomessa oli 6620 käsityöalan mikroyritystä eli näissä yrityksissä työskenteli alle 10 ihmistä ja 75 % yrityksistä oli alle kaksi henkilöä työllistäviä. Nämä käsityöalan yritykset kattoivat 2,3 % koko Suomen yrityskannasta. Tähän määrään ei ole sisällytetty sivutoimisia yrittäjiä. Yritysten määrä on vähentynyt 2010-luvulla ja syynä tähän on eläköitymisen lisäksi kilpailun koventuminen. (Lith 2019, 4, 9.) Suomen yrityskannasta mikroyrityksiä on 93 % (Puustinen 2006, 27; yrittajat.fi). Käsityöyritykset yleensä ovat pieniä yrityksiä tai mikroyrityksiä, joissa työskentelee 1–2 henkeä (Kovalainen 2002, 21; Luutonen 2012, 10). Tällaisissa yrityksissä yrittäjä toimii sekä omistajana, muotoilijana, suunnittelijana että tuottajana. Näiden tehtävien lisäksi yrittäjän on osattava taloushallintoa ja markkinointia luodakseen menestyvän käsityöyrityksen. (Luutonen 2012, 10–11.) Vaikka käsityöläisellä on kyvykkyys luovaan autonomiseen työskentelyyn ja käsityöprosessin kokonaisvaltaiseen kontrolliin, niin käsityöyrittäjän taustatukena voi myös toimia tiimi, jolloin yrittäjän ei tarvitse hoitaa jokaista käsityöprosessin vaihetta itse (Luutonen 2006, 177, 179).

Käsityöläisille yrittäjyys ei välttämättä ole vaihtoehtoista yleisin, vaan syitä yrittäjäksi ryhtymiselle on monia. Yrityksen voi perustaa esimerkiksi oman harrastuksen kautta. (Kovalainen 2002, 24–25.) Yrittäjäksi ryhtymisen sijaan, suurin osa on ajautunut yrittäjäksi jonkin syyn takia. Harvemmin taustalla on toiselta perittyä yritystä tai erityistä sisäistä paloa juuri yrittäjyyteen. Joskus yrittäjäksi voidaan päätyä pakon edessä, kun muita vaihtoehtoja ei välttämättä ole; esimerkiksi pienellä paikkakunnalla asuttaessa, jossa ei ole tarpeeksi työpaikkoja tarjolla. Käsityöläisten kohdalla voi olla helpompaa saada elanto yrittäjänä, jos työ on sirpaletyötä. (Lehti, Rope & Pyykkö 2007, 17, 19.)

Fillis (2004) on Rentschlerin (2002) ja omien tutkimustensa avulla jakanut käsityöyrittäjät neljään eri tyyppiin. Idealistit ottavat riskejä tuotteensa kanssa ja näkevät käsityönsä tuotteen sijasta luovana prosessina. He tekevät tuotetta, jolla uskovat olevan taiteellista rehellisyyttä ja pitävätkin itseään enemmän taiteilijoina kuin käsityöläisinä. Toisena tyyppinä on myöhäiset tuotekehittäjät, jotka ovat alkaneet yrittäjiksi myöhemmin kuin muiden tyyppien yrittäjät. Heillä on työkokemusta muilta aloilta ja he ovat päättäneet tehdä uranvaihdoksen. Heillä ei välttämättä ole taiteellista taustaa ennestään. Myös elämäntavan laadulla on merkitystä näille yrittäjille. Kolmantena ovat yrittäjät ryhmään kuuluvat, jotka ovat bisnesorientoituneita yrittäjiä. He uskovat verkostoitumiseen, asiakaskunnan kasvattamiseen ja riskien ottamiseen. He näkevät käsityötuotteen tuotteena enemmän kuin taiteena ja hakevat yritykselleen kasvua. Neljäntenä ovat elämäntapa yrittäjät, jotka eivät halua ottaa riskejä tai tinkiä elämäntavastaan,

vaikka se tietäisikin yrityksen kasvua, sillä yrityksen kasvaminen tietyn pisteen yli tarkoittaa lisäsitoutumista. (Fillis 2004, 70–72.) Yrittäjyys näyttää jakautuneen kahteen ryhmään. Niihin, jotka tekevät taidetta taiteen vuoksi ja niihin, jotka tekevät taidetta bisneksen vuoksi. (Fillis 2004, 74.)

Määrittelemme käsityöyrittäjän henkilöksi, jonka tavoitteena on saada elantonsa myymällä käsityötuotteita tai -palveluja. Tutkimuksessamme käsityöyrittäjyys voi olla jotain mihin on tietoisesti ryhdytty tai siihen on päädytty jonkin muun syyn takia (Lehti, Rope & Pyykkö 2007, 17, 18). Tutkimme käsityöyrittäjinä toimivia henkilöitä, jotka voivat työskennellä yksin tai heillä voi olla työntekijöitä auttamassa prosessin eri vaiheissa (Bruyat & Julien 2000, 168–170). Käsityöyrittäjyys on kokonaisvaltaista toimintaa sisältäen prosessin kaikki vaiheet ja se on tuotannoltaan pienimuotoisempaa kuin teollinen tuotanto (Laakso 2002, 154).

3.1 Yrittäjyys

Yrittäjyys saatetaan mieltää käsitteenä yksiselitteiseksi ja arkikielenomaiseksi, mutta se kuitenkin määrittyy sen ympärillä ja nimissä tapahtuvista toimista. Yrittäjyyttä voi olla vaikea selittää perusteellisesti, vaikka arjessa sitä voidaanakin kuvailla helpommin. Käytännössä ainoa väylä lähestyä käsitettä, on tutkia, miten käsitettä on aiemmin käytetty. (Turunen 2011, 14.) Toistaiseksi ei ole saatu aikaiseksi yhtä yksimielistä ja kokonaisvaltaista määritelmää yrittäjyydestä, on siis olemassa monia erilaisia lähestymistapoja alan tutkimuksen toteuttamiseen (Farhangmehr, Gonçalves, & Sarmiento 2016, 862–863; Grebel, Pyka & Hanusch 2003, 493; Seikkula-Leino, Ruskovaara, Ikavalko, Mattila & Rytkölä 2010, 119; Shane & Venkataraman 2000, 217).

Shane ja Venkataraman (2000) kertovat, että aikaisemmissa yrittäjyyden määrittelyissä haasteena on ollut yrittäjyyden määrittely ainoastaan siitä näkökulmasta, kuka yrittäjä on ja mitä hän tekee. Tällaisen määritelmän ongelma on, että ei ole otettu huomioon tuottoisien mahdollisuuksien sekä yrittäjyyshenkisten yksilöiden yhteyttä. Kun käsitteitä määritellään ainoastaan yksilön ehdoilla, tutkijat ovat muodostaneet puutteellisia määritelmiä, jotka eivät kestä muiden tutkijoiden tarkastelua. Esimerkkinä tällaisesta puutteellisesta määritelmästä on, kun yrittäjän määritellään olevan henkilö, joka perustaa uuden organisaation. Tämänkaltaisen määritelmä jättää huomiotta monenlaiset mahdollisuudet, sillä yrittäjän ei tarvitse välttämättä olla uuden organisaation perustaja. (Shane & Venkataraman 2000, 218.) Esimerkiksi Gartner (1985) keskittyy yrittäjyyden määritelmässään hyvin vahvasti uuden yrityksen perustamiseen.

Shane ja Venkataraman (2000) lähtevät määrittelemään yrittäjyyttä näkökulmasta, kuinka, kenen toimesta ja minkä avulla vaikutetaan mahdollisuuksiin luoda tulevaisuuden tuotteita ja palveluita. Yrittäjyys on prosessi, jossa on mahdollisuuksia luoda tulevaisuuden tuotteita ja palveluita, joita löydetään, arvioidaan ja hyödynnetään. Jotta voisi olla yrittäjyyttä, täytyy ensin olla yritysmahdollisuuksia. Toisin sanoen tilanteita, joissa uusia tuotteita, palveluita, raaka-aineita ja organisointikeinoja voidaan esitellä ja myydä tehden voittoa.

Yritysmahdollisuudet eroavat muista mahdollisuuksista erityisesti tuottoisuudeltaan. (Shane & Venkataraman 2000, 218–220.)

Shane, Locke ja Collins (2003) tutkivat yrittäjyyttä motivaation näkökulmasta, he käyttävät artikkelissaan Shane ja Venkataraman (2000, 218) määritelmää yrittäjyydestä. Yrittäjyyteen sisältyy aina ihmisen toimintaa. Yrittäjyyttä esiintyy, koska ihmiset tavoittelevat uusia tilaisuuksia. Ihmiset ovat erilaisia, joten myös heidän halukkuutensa ja kykynsä tavoitella uusia tilaisuuksia vaihtelee. Shane ym. (2003) väittävät, että ihmisten motivaatioeroilla on suuri vaikutus yrittäjyysprosessiin. Yrittäjyyden päätöksiin vaikuttaa muun muassa ihmisten erilaiset käsitykset riskeistä ja mahdollisuuksista. Ihmisten suhtautuminen taloudellisiin riskeihin vaihtelee, kun he eivät vielä tiedä lopullista tulosta. (Shane ym. 2003, 259–260.)

Bruyat ja Julien (2000) kertovat, että yrittäjyyden kenttä on laajassa mittakaavassa määritetty. Sillä on arvostettu tiedeyhteisönsä, joka ilmaisee itseään konferensseissa sekä tieteellisissä julkaisuissa. Kuitenkaan yrittäjän määritelmän sekä yrittäjyyden kentän rajojen asettamisen ongelmaa ei ole vielä ratkaistu. Tiedeyhteisössä on vallinnut kahdenlaista asetelmaa yrittäjyyden määrittelyssä. Ensimmäisen näkökulman mukaan yrittäjä on henkilö, joka luo ja kehittää mitä tahansa uutta yritystoimintaa. Kun taas toisen näkökulman mukaan yrittäjä on innovoija ja poikkeuksellinen henkilö, joka muuttaa taloutta jollain tavalla. Jotta tällainen vastakkainasettelu voitaisiin välttää, meidän pitää luopua ajatuksesta, että asioiden tulisi olla välttämättömiä tai konkretisoida että yrittäjät ovat olemassa myös tutkimusprojektien ulkopuolella. (Bruyat & Julien 2000, 166–167.)

Bruyat ja Julien (2000) määrittelevät yrittäjän olevan yksilö, joka on vastuussa uuden arvon luomisesta, esimerkiksi uuden innovaation tai organisaation. Toisin sanoen ilman tätä yksilöä uutta arvoa ei syntyisi. Bruyat ja Julien (2000) eivät puhuisi vielä yrittäjästä, jos yksilöllä olisi vasta aikomus uuden arvon luomiseen. Sopivampi termi tällaisessa tilanteessa olisi esimerkiksi potentiaalinen yrittäjä tai kehittyvä yrittäjä. Yrittäjä luo jotain uutta ja vaikuttaa luomaansa asiaan, mutta hänen luomuksensa lopulta vaikuttaa myös häneen itseensä. Lisäksi

yrittäjän luomisprosessiin vaikuttaa ympäristö ja ajan kuluminen. Haasteena tämänkaltaisessa määritelmässä on, että yrittäjä ei ole aina luomassa uutta yksin, vaan hänellä saattaa olla yksi tai useampi kumppani mukana prosessissa. Tällöin koko ryhmä täytyy sisällyttää yrittäjyyden käsitteeseen. Toisena haasteena määritelmässä on arvon käsite, mitä se on ja mistä se tulee? Tarkoitetaanko arvolla vain rahallista arvoa? (Bruyat & Julien 2000, 168–170.)

Uuden luominen sekä samalla epävarmuuden sietäminen nousivat esiin yrittäjyyden määritelmässä (Neck & Greene 2011, 55; Gibb 2005, 45–46; McGowan & Bridge 2008, 81). Neck ja Greene (2011, 55) määrittelevät yrittäjyyden olevan uusien mahdollisuuksien luomista ja toteuttamista epävarmassa ja jopa sillä hetkellä tuntemattomassa ympäristössä. Gibb (2005) puolestaan määrittelee yrittäjyyden käyttäytymisen, ominaisuuksien ja taitojen perusteella, joiden avulla yksilöt tai ryhmät luovat muutosta ja uusia innovaatioita, samalla selviytyen tai jopa nauttien suuremmasta epävarmuudesta kaikilla elämän osa-alueilla. On esitetty, että välttämättömällä tietopohjalla on laaja vaikutus näiden käyttäytymisten kontekstiin. Yrittäjyyttä ei kuitenkaan nähdä täysin samanlaisena, mitä muodollinen liiketoiminta yleensä on. Sitä ei myöskään tulisi pitää synonyymina ydinosaamiselle tai henkilökohtaisille työelämävalmiuksille, vaan se on enemmän kuin molemmat näistä. (Gibb 2005, 45–46.)

Yrittäjiin yhdistettävään käyttäytymiseen Gibb (2005) listaa mahdollisuuksien etsimisen, aloitteiden tekemisen asioiden edistämiseksi, itsenäisesti selviämisen, vastuunottamisen, asioiden loppuun asti saattamisen, liikesuhteiden luomisen, asioiden yhdistelyn luovasti sekä arviointikyvyn hallittujen riskien ottamiseen. Yrittäjämäisiä ominaisuuksia taas ovat saavutusorientaatio ja kunnianhimo, itseluottamus, määrätietoisuus, autonomia, toimintaorientoituneisuus, tekemällä oppimisen suosiminen, ahkeruus, päättäväisyys ja luovuus. (Gibb 2005, 46–48.)

Yrittäjähenkisyyteen liittyy epävarmojen tilanteiden sietäminen, tehokkaat neuvottelutaidot sekä innovatiiviset ja luovat ongelmanratkaisutaidot (Gibb 2005, 46–48; McGowan & Bridge 2008, 81). McGowan ja Bridge (2008) mainitsevat näiden lisäksi periksiantamattomuuden, valmiuden muutoksiin, tyytymättömyyden vallitsevaan tilaan, riskien laskelmoidun ottamisen ja vähäisen epäonnistumisen pelon (McGowan & Bridge 2008, 81). Gibb (2005) puolestaan mainitsee yrittäjämäisiin taitoihin myös myymisen, ehdotusten tekemisen, kokonaisvaltaisen projektien ja tilanteiden hallitsemisen, strategisen ajattelun sekä liikesuhteiden solmimisen (Gibb 2005, 46–48).

Yrittäjyyskäsitteen laajempi käyttö on Suomessa melko uutta, vasta 1960-luvun lopulta 1990-luvulle yrittäjyyttä koskeva kirjallisuus on alkanut lisääntyä huomattavasti. Käsitteen käyttö yleistyi talousalan sanomalehdissä 1980-luvun puolivälissä, vaikka lukion historian kirjassa se on esiintynyt jo 1983. (Turunen 2011, 20–23.) Yrittäjyys voidaan jakaa sisäiseen ja ulkoiseen yrittäjyyteen. Pyykkösen (2014) mukaan yrittäjänä toimiminen lukeutuu ulkoiseen yrittäjyyteen, kun taas sisäisellä yrittäjyydellä tarkoitetaan yrittäjämäistä toiminta- ja ajattelutapaa koskien yksilöä tai organisaatiota. Sisäiseen yrittäjyyteen kuuluu muun muassa omatoimisuus, aloitteellisuus, luovuus ja kyky ottaa riskejä. (Pyykkönen 2014, 11.)

Usein ajatellaan yrittäjyys -käsitteen tarkoittavan samaa kuin sen sukulaiskäsite yritteliäisyys (Turunen 2011, 20). Myös perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) listaa laaja-alaisissa tavoitteissaan työelämätaidot ja yrittäjyyden, samalla painottaen, että oppilaan tulisi ymmärtää työn ja yritteliäisyyden merkitys (POPS 2014, 23). Yleensä yrittäjyyskasvatusta lähestytään yrittäjyyden kautta. Perusopetuksen yhteydessä yrittäjyyskasvatukseen yhdistetäänkin yritteliäisyys eli toisin sanoen sisäinen ja omaehtoinen yrittäjyys. Yritteliäisyyden kehittämisessä auttavat muun muassa itseluottamus, itsenäisyys, monipuolisuus sekä neuvokkuus. (Aalto & Mäki-Tuominen 2011, 146–147.)

1980-luvun puolivälissä suomalaisen koulutuslaitokseen sisällytettiin yrittäjyyskasvatus. Alun perin se saattoi tapahtua vain yrittäjämönteisen ilmapiirin seurauksena, mutta 1990-luvun lama toi sille suuremman merkityksen. (Turunen 2011, 44.) Yrittäjyyttä alettiin nostaa esille tärkeänä työn tekemisen muotona ja jopa suurempana kansalaistavoitteena (Harni & Pyykkönen 2018, 286). Yrittäjyyskasvatuksella pyrittiin vastaamaan muuttuviin työtilanteisiin ja kasvaneisiin vaatimuksiin, kuten jatkuvaan kouluttautumisen tarpeeseen, työsuhteiden lyhentymiseen sekä ammattitaitovaatimusten kasvamiseen. (Turunen 2011, 44.)

Tutkimuksessamme määrittelemme yrittäjän henkilöksi, joka epävarmuudesta huolimatta luo jotain uutta (Neck & Greene 2011, 55; Gibb 2005, 45–46; McGowan & Bridge 2008, 81). Lisäksi yrittäjä on valmis ottamaan riskejä (McGowan & Bridge 2008, 81). Yrittäjä ei aina toimi yksin, vaan usein heillä voi olla yksi tai useampi kumppani, lisäksi yrittäjä voi palkata muita työntekijöitä (Bruyat & Julien 2000, 168–170). Oman tutkimuksemme rajaamme yrittäjiin, jotka ovat itse perustaneet oman yrityksensä. Vaikka yrittäjäksi voi päätyä muullakin tavalla, haluamme päästä selvittämään, mikä yrittäjiä motivoi perustamaan oman yrityksen. Yrittäjyydessä oleellista on myös voiton tekeminen, voittoa voidaan tehdä muun muassa tuotteilla ja palveluilla. Tehdäkseen voittoa, yrittäjän täytyy siis osata myydä

tuotteitaan tai palveluitaan. (Shane & Venkataraman 2000, 218–220.) Rajaamme tutkimuksemme päätoimisiin yrittäjiin, sillä he eivät tee käsitöitä harrastuksena, vaan heille yrittäjäyys on pääasiallinen tulonlähde. Päätoimisilla yrittäjillä on siis oltava taloudellisia tavoitteita, mitkä varmasti vaikuttavat myös yrittäjän motivaatioon.

3.2 Käsiyö

Käsiyö on termi, jonka ajatellaan olevan maalaisjärjellä ymmärrettävissä (Adamson 2007, 1). Kun puhutaan käsiyöstä, on välttämätöntä selventää, mitä sanalla tarkoitetaan, sillä käsiyön käsitteeseen liittyy paljon epäselvyyksiä (Risatti 2007, 13). Kielitoimiston sanakirjan mukaan käsiyö on työtä, mitä suoritetaan käsin tai käsiyökaluin. Sillä voidaan tarkoittaa myös peruskoulun oppiainetta tai käsin tehtyä tuotetta. (Kielitoimiston sanakirja.) On siis hyvä myös huomioda, että käsiyö sanaa käytettäessä voidaan tarkoittaa sekä käsiyötuotetta että käsiyöprosessia (Luutonen 2006, 177).

Yanagin (1927) mukaan käsiyöt ovat jotakin mikä eroaa taiteesta. Ne ovat tuotteita, esimerkiksi vaatteet ja huonekalut, jotka ovat tarkoitettu ihmisten jokapäiväiseen käyttöön. Käsitöiden synty on lähtenyt tarpeesta tehdä tuotteita omaan käyttöön, jonka jälkeen tuotteita on tehty muille myytäväksi. Tämän jälkeen on siirrytty luonnollisen kehityksen myötä koneelliseen valmistamiseen. Yanagin (1927) mukaan tämä kehitys on kuitenkin tarkoittanut muutosta elinvoimaisesta tunteettomaan, vapaudesta siirtymistä myytyyn ilmaisuun ja kiltteydestä rahanhimoon. Mikään mekaanisesti valmistettu ei ole kuitenkaan kauneudessa ohittanut käsin tehtyä tuotetta. Tuotteen käyttämisestä syntyy kauneutta, joka on ominaista käsiyötuotteelle. Mieltä ja materiaa ei kuitenkaan tule erottaa toisistaan, kun puhutaan käsiyötuotteen käyttämisestä. Tuote ei palvele käyttäjää kokonaisvaltaisesti, jos se saa mielessä aikaan tunteen rumuudesta, vaikka tuote muuten olisi hyödyllinen käytössä. Käsitöissä oleva kauneuden erityispiirre on kauneuden intiimiys ja tämä on myös vaatimus käsitöissä. (Yanagi 1927, 168, 174.)

Käsiyön käsitteekenttää on kategorisoitu jo pitkään materiaalien, työstömenetelmien sekä tekniikoiden ja jopa tuotteiden perusteella. Kategorisointi on lähtöisin keskiajalta ja jatkuu vielä tänäkin päivänä. Materiaalit ja tekniikat ovat selvästi käsiyön ytimessä. Erityisesti teknisillä tiedoilla ja taidoilla on ollut suuri merkitys, sillä niiden avulla on saatu hyödyllisiä esineitä. Keskittyminen materiaaleihin ja tekniikoihin on luonut käsiyöhön sisäistä jakautuneisuutta, joka luo haasteensa ymmärtää ja hahmottaa näiden osa-alueiden yhdistämistä. (Risatti 2007, 16–18.) Hyödyllisempää olisi ymmärtää käsiyö prosessina

(Adamson 2007, 3). Käsityötä tulisikin tarkastella käytännön fyysisen toiminnan näkökulmasta, jolloin materiaalin, tekniikan ja muodon suhde muuttuu selvemmäksi ja merkityksellisemmäksi. Käytännön fyysinen toiminta onkin yhdistänyt käsityötuotteita jo vuosituhansia, riippumatta materiaalista tai työstötavasta. (Risatti 2007, 16–18.)

Käsillä tekeminen on inhimillistä toimintaa, johon sisältyy henkisiä ja fyysisiä toimintoja (Anttila 2016, 6). Käsityö on prosessina holistinen vaatien tekijältä erilaisten tapahtumaketjujen läpikäymistä ja taitoja niin suunnittelussa kuin materiaalien ja työvälineiden käytössä (Syrjäläinen 2006, 111). Käsillä tekeminen voi pitää sisällään sekä voimaa että ketteryyttä vaativia töitä. Onnistuakseen se vaatii yleensä aina suunnittelua, luovaa ajattelua, tavoitteellisuutta sekä oman työskentelyn arviointia. Vaikka nykypäivänä fyysinen työ on yhä useammin korvattavissa erilaisilla koneilla ja digitaalisilla laitteilla, käsillä tekeminen on paljon muutakin kuin korvattavissa olevaa fyysistä työtä. Käsillä tekeminen on vahvasti tunteisiin sidottua, luovaa ja innovatiivista. Vaikka robotinkin voi ohjelmoida oppimaan ja pääättelemään, käsin tehdyllä työllä on arvo ja merkitys, jonka voi päätellä vain ihminen. (Anttila 2016, 6.) Käsityö tulisi nähdä aina suhteessa johonkin, sillä se ei voi olla irrallaan mistään toiminnasta. Se on merkityksellinen konseptina, kun sitä verrataan johonkin toisenlaiseen tuotantoon. (Adamson 2010, 335.)

Alkujaan käsityö on ajateltu työksi, jota on tehty toimeentulon saamiseksi (Kojonkoski-Rännäli 2014, 37). Objektiiivisesti katsottuna käsityön on katsottu olevan tarpeetonta, mutta intersubjektiiivisesti, sillä on merkitystä (Kojonkoski-Rännäli 2014, 10, 45). Käsityö on kuitenkin säilyttänyt edelleen asemansa myös elinkeinona (Tuomikoski 2012, 40). Silti on selkeästi nähtävissä, miten käsityötuotteiden tärkeys on muuttunut ajan saatossa, kun teollisesti valmistetut tuotteet ovat yleistyneet ja käsin tehdyt tuotteet eivät pysty kilpailemaan teollisten tuotteiden halvempien hintojen kanssa (Aikasalo 2006, 40). Käsityönä tehdyille tuotteille löytyykin yleensä tuotantoteollisuudesta vastakappale ja kilpailija samaa tarkoitusta ajamaan (Fillis 2004, 62; Pye 1968, 348). Käsityön ainoaksi kilpailuvaltiksi jää tällöin erittäin korkea laatu (Pye 1968, 348). Suomi on käsityö sanaa ajateltaessa poikkeuksellinen maa muihin Euroopan maihin verrattuna, sillä käsityö pitää sisällään sekä työn että valmistamisen, jotka muualla on normaalisti erotettu toisistaan (Kojonkoski-Rännäli 2014, 38).

Käsityö on tapa tehdä asioita ja se on olemassa ainoastaan liikkeessä. Se järjestyy materiaalsen kokemuksen ympärille. (Adamson 2007, 4.) Käden taidot ovat pelkästään ihmisiin liittyvä erityisominaisuus. Käsien hermot ja lihakset toimivat yhdessä näköaistimme

kanssa, tasapainoillen tiedon siirtämisen kanssa. Tämä mahdollistaa tuotteiden valmistamisen, joiden avulla ihminen pystyy antamaan konkreettisen muodon sisällään syntyville aikomuksilleen. (Tuomikoski 2002, 43.) Kehon raajoista kädet tekevät tahdolla kontrolloitavia liikkeitä monipuolisimmin. Tieteen tarkoituksena on ollut osoittaa miten nämä liikkeet vaikuttavat ajatteluamme käsien monipuolisten tartuntatapojen ja tuntoaistimusten ohella. Sormien kovettumat, joita kehittyä käsin töitä tekeville, suojelevat käsien hermopäätteitä ja toisin kuin voisi luulla, nämä kovettumat tekevät tunnustelusta vähemmän epäröivää. (Sennett 2009, 149, 153.)

Tutkimuksessamme käsittelemme käsityötä yrittäjien elinkeinona ja käsityöllä tarkoitamme tuotantoteollisuudelle vastakohtaista pienempimuotoista valmistamista. Tarkoitamme käsityöllä sekä itse käsityötuotetta että tuotteen syntyyn käytettyä käsityöprosessia, riippumatta mistä materiaalista tuote on valmistettu tai millä työstötavalla (Luutonen 2006, 177). Käsityö vaatii luovuutta ja innovatiivisuutta läpi koko käsityöprosessin (Anttila 2016, 6). Tutkimuksessa käsittelemme käsityötä yrittäjyyden ja yrittäjien näkökulmasta.

4 Motivaatio käsitteenä

Ihmiselle asiat herättävät erilaisia tunteita, intohimoja, tavoitteita ja toiveita. Lisäksi hakeudutaan tarkoituksellisesti erilaisiin ympäristöihin ja tilanteisiin. Psykologiassa tätä kutsutaan ihmisen motivaatioksi. Asioihin keskitytään innostuneesti silloin, kun ihminen on aiheesta oikeasti kiinnostunut. (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 9.)

Motivaation ymmärtäminen käsitteenä saattaa olla haasteellista, ja sitä voidaankin selkeyttää miksi, mitä ja miten -kysymysten avulla. Miksi-kysymys viittaa motivaation syihin, jotka usein ovat tiedostamattomia. Motivaation taustalla olevia syitä voivat olla esimerkiksi arvot tai psykologiset perustarpeet, joita ovat autonomia, kompetenssi ja yhteenkuuluvuus, lisäksi viime aikoina psykologiisiin perustarpeisiin on lisätty myös vaikuttaminen. (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 10, 14.) Autonomialla tarkoitetaan sitä, että henkilö kokee toiminnan olevan lähtöisin itsestä, eikä ulkoisista syistä. Kompetenssilla tarkoitetaan kokemusta asioiden osaamisesta sekä asioiden aikaansaamisesta. Yhteenkuuluvuudella tarkoitetaan kokemusta yhteisöön kuulumisesta. Vaikuttamisella tarkoitetaan myönteistä vaikuttamista muihin ihmisiin ja yhteiskuntaan. (Martela, Mäkikallio & Virkkunen 2017, 102, 104.) Mitä-kysymyksellä puolestaan tarkoitetaan motivaation kohdetta. Toisin sanoen mihin ihminen pyrkii ja mitä hän haluaa. Konkreettisia esimerkkejä motivaation kohteista on esimerkiksi koulusta valmistuminen tai uralla eteneminen. Miten-kysymys puolestaan viittaa siihen, kuinka tavoitteita ja motiiveja pyritään toteuttamaan. Tällä voidaan tarkoittaa muun muassa ongelmanratkaisua, itsesääätelyä tai opittuja toimintatapoja. (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 10.)

Rheinbergin (2008) mukaan motivaatio voidaan määritellä aktivoivaksi orientaatioksi nykyisestä elämäntilanteesta kohti positiivista tavoitetilaa. Tämänkaltaisen määritelmän tarkoituksena on kuvailla tärkeimmät ominaisuudet mahdollisimman ytimekkäästi.

Positiivisella tavoitetilalla voidaan tarkoittaa myös epämieluisien tapahtumien estämistä.

(Rheinberg 2008, 323.) Heckhausen ja Heckhausen (2008a) listaavat kaksi universaalia ominaisuutta, jotka kuvaavat motivoituneen ihmisen toimintaa. Ensimmäisenä ominaisuutena on kontrolliin pyrkiminen ja toisena ominaisuutena tavoitteisiin sitoutuminen tai tavoitteesta irrottautuminen. (Heckhausen & Heckhausen 2008a, 1.)

Sternbergin (2017) mukaan motivaatioita voidaan erotella useita erilaisia. Motivaatiotyypeistä Sternberg listaa kompetenssimotivaation sekä saavutusmotivaation. Kompetenssimotivaatiolla tarkoitetaan henkilön uskoa omaan kykyihinsä ratkaista käsillä olevia ongelmia.

Saavutusmotivaatiossa ihmiset hakeutuvat kohtuullisiin haasteisiin, he pyrkivät jatkuvasti kehittymään ja saavuttamaan asioita. (Sternberg 2017, 10.) Murray (1938) on listannut ihmisen psykologisia tarpeita, joissa hän mainitsee tarpeen saavutuksille. Hän kuvailee sitä tarpeeksi saavuttaa jotain vaikeaa. Hallita, manipuloida tai järjestellä fyysisiä objekteja, ihmisiä tai ideoita mahdollisimman nopeasti ja itsenäisesti. Kilpailla itsensä ja muiden kanssa. Voittaa vastoinkäymisiä ja saavuttaa korkea taso. (Murray 1938, 164.) Brunstein ja Heckhausen (2008) määrittelevät saavutusmotiveituneen käyttäytymisen kilpailuksi, jossa tulisi pärjätä erinomaisesti. Tämän määritelmän perusteella moni toiminta voidaan luokitella saavutusmotiveituneeksi, henkilö kokee tärkeäksi pärjätä suorituksessaan hyvin ja erityisesti paremmin kuin muut. Muiden saavutuksiin vertaamisen lisäksi henkilö voi verrata suorituksiaan omiin aikaisempiin suorituksiinsa, pyrkien kehittymään. (Brunstein & Heckhausen 2008, 137.)

Motivaatiota tutkitaan erilaisissa konteksteissa, kuten työelämässä sekä oppimisessa. Motivaatioteorioita on nykyään runsaasti, joista suuri osa tutkii motivaatiota pääasiassa vain tiettyssä toimintaympäristössä. Teoriat käyttävät usein eri käsitteitä samojen asioiden kuvaamiseen. Teorioissa esiintyy kuitenkin usein minäkuvaan ja kompetenssiin liittyviä käsitteitä. (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 9–10, 14.)

Decin ja Ryanin itsemääräämisteoria on yksi tutkituimmista motivaatioteorioista, sen lähtökohtana on, että ihminen asettaa luonnostaan itselleen tavoitteita, yrittää suoriutua haasteista ja uudet kokemukset liittyvät osaksi ihmisen minäkuvaa (Vasalampi 2017, 54). Decin ja Ryanin itsemääräämisteorian mukaan sosiaalisella ympäristöllä on suuri vaikutus motivaatioon. Sosiaaliseen ympäristöön kuuluvat esimerkiksi perhe, opettajat, ystävät ja työyhteisö, näillä on suora vaikutus ihmisen motivaatioon. Jotta sosiaalisella ympäristöllä olisi positiivinen vaikutus yksilön motivaatioon, sen tulisi tukea ihmisen psykologisia perustarpeita: tarvetta autonomiaan, kompetenssiin sekä yhteenkuuluvuuden tunteen kokemiseen. Kun psykologiset perustarpeet on huomioitu, samalla tuetaan myös sisäistä motivaatiota, hyvinvointia ja aktiivista itseohjautuvuutta. Keskeistä teoriassa on jaottelu kontrolloituun motivaatioon ja autonomiseen motivaatioon, kun useat muut teoriat keskittyvät ainoastaan motivaation kokonaismäärään. Autonomisesti motiveituneet ihmiset tekevät asioita, koska se on kiinnostavaa tai miellyttävää. Autonomiseen motivaatioon liittyy usein kokemukset positiivisista tunteista, joustavuudesta ja valinnanvarasta, kun taas kontrolloidussa motivaatiossa toiminta tapahtuu yleensä vain pakosta tai velvollisuudesta. (Deci & Ryan 2015, 486–489.)

Tavoiteorientaatioteoriaa käytetään lähinnä urheiluvalmennuksessa sekä työympäristöissä (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 14). On olemassa useita tavoite- ja tavoiteorientaatioluokitteluja, joissa erona on lähinnä tavoitteiden määrä sekä niiden perustelut (Tuominen, Pulkka, Tapola & Niemivirta 2017, 83). Niemivirta, Pulkka, Tapola ja Tuominen (2019) keskittyvät mallissaan seuraaviin tavoiteorientaatioihin: oppimisorientaatio, saavutusorientaatio, suoritus-lähestymisorientaatio, suoritus-välttämisorientaatio sekä välttämisorientaatio. Oppimisorientaatiolla tarkoitetaan uuden oppimisen tavoittelua, kun taas saavutusorientaatiossa keskitytään absoluuttiseen menestymiseen esimerkiksi hyvien arvosanojen avulla. Suoritus-lähestymisorientaatiolla tarkoitetaan suhteellista menestymistä, eli pärjäämistä muihin ihmisiin verrattuna. (Niemivirta ym. 2019, 575–576.) Suoritus-lähestymisorientaation lisäksi sosiaalista vertailua tapahtuu myös suoritus-välttämisorientaatiossa, jossa pyrkimyksenä on välttää kyvyttömältä vaikuttaminen muiden silmissä (Elliot & Harackiewicz 1996, 461). Kun taas välttämisorientaatiossa pyritään välttämään ponnistelua ylipäätään, pyrkimyksenä on siis selvitä mahdollisimman vähällä työmäärällä (Niemivirta ym. 2019, 575–576).

Ihmisen elämän aikana ympäristö muuttuu ja sen mukana muuttuvat myös henkilökohtaiset tavoitteet. Elämäkulun motivaatiomallissa on neljä prosessia: suuntaaminen, suunnistaminen, sopeuttaminen ja sosiaalinen säätely. Elämässä tapahtuvat keskeiset roolisiirtymät ja työtilanteiden muutokset suuntaavat ihmisen motivaatiota. Muun muassa työelämään siirtyminen ja eläkkeelle jääminen suuntaavat ihmisen motivaatiota elämäkulun aikana. Erilaiset elämänvaiheet luovat uusia mahdollisuuksia, haasteita ja rajoitteita, jotka vaikuttavat henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Vuosien varrella ihmiset aktiivisesti suunnistavat ja asettavat itselleen tavoitteita eri elämänvaiheissaan. Kohdatessaan haasteita ja rajoitteita, ihmiset sopeuttavat omia tavoitteitaan elämänvaiheeseensa sopivaksi. Myös sosiaalinen säätely on suuressa roolissa tavoitteiden saavuttamisessa, ihmiset toteuttavat motivaatiotaan muiden ihmisten kanssa, erityisesti nuoruudessa ystävien kanssa jaetaan yhteisiä tavoitteita. Henkilökohtaisilla tavoitteilla on tärkeä rooli valintojen tekemisessä ja oman kehityksen ohjaamisessa. Valinta ja sopeutuminen ovat motivaation perusmekanismeja, jos vaihtoehtoja on paljon, keskeisenä mekanismina toimii valinta, kun taas vaihtoehtoja on vähemmän, mekanismi on motivaation sopeutuminen. (Salmela-Aro 2009, 63–70.)

Heckhausen ja Heckhausen (2008b) käyvät läpi motivaation ja kehittymisen suhdetta. He käyvät läpi kaksi eri näkökulmaa, miten motivaatio kehittyy ja miten motivaatio vaikuttaa kehittymiseen. Elämäkulun kontrolli teoriassa vaikuttaa kontrollin määrän vaihtelu elämän

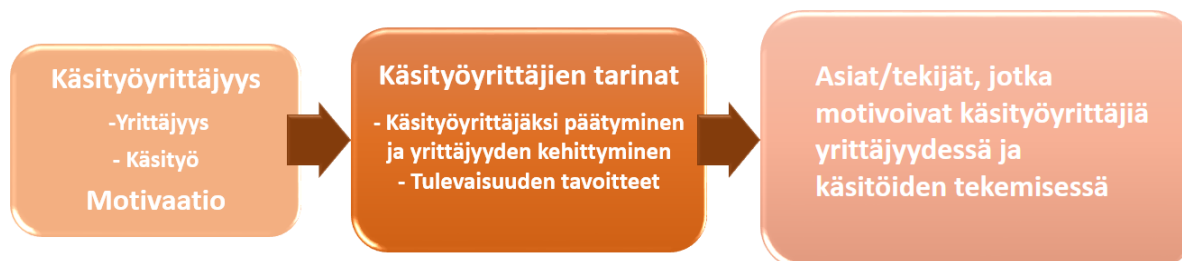
eri vaiheissa. Vastasyntyneillä vauvoilla ei juuri omaa kontrollia ole, mutta kontrolli lisääntyy lapsuuden aikana nopeasti lapsen kehittyessä. Aikuisuudessa kontrolli on korkeimmillaan, kun taas kontrollin määrä vähenee ikääntyessä. Ihmisen täytyykin sopeuttaa asettamansa tavoitteet ja haasteet muuttuvaan kontrollin määrään. (Heckhausen & Heckhausen 2008b, 384–385.)

Henkilökohtaiset työtavoitteet vaihtelevat huomattavasti uran eri vaiheissa, alussa työtavoitteet koskevat lähinnä taitojen ja koulutuksen hankkimista. Työuran alkuvaiheen jälkeen tavoitteet keskittyvät itsensä kehittämiseen sekä taitoja ja arvoja vastaavan työpaikan löytämiseen. Työuran lopulla tavoitteet liittyvät pääasiassa eläkkeelle siirtymiseen. Työuran aikana on tärkeää ylläpitää omaa osaamista, jotta olisi mahdollisuuksia siirtyä haasteellisempiin tehtäviin ja työ säilyisi mielekkäänä. (Hyvönen & Feldt 2017, 133–135.)

Tutkimuksessamme keskitymme motivaatioon siitä näkökulmasta, mitkä asiat käsityöyrittäjiä motivoivat yrittäjyydessä sekä käsitöiden tekemisessä. Motivaatiolla tarkoitetaan pyrkimystä positiivisempaan tavoitetilaan, tällä voidaan tarkoittaa myös epämiellyttävien tapahtumien estämistä (Rheinberg 2008, 323). Motivoitunut toiminta on tarkoituksenmukaista hakeutumista erilaisiin tilanteisiin, jotta saavutettaisiin toivottuja ja tavoiteltuja asioita. Motivoivaa asiaa kohtaan koetaan kiinnostusta sekä erilaisia tunteita ja jopa intohimoa. (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 9.) Tarkoituksena on selvittää motivaation kohde, eli mihin yrittäjät pyrkivät ja mitä he haluavat. Pyrimme myös selvittämään miten he yrittävät saavuttaa motivaation kohteensa ja tavoitteensa. Lisäksi haluamme saada selville yrittäjien motivaation syitä, jotka saattavat olla tiedostamattomia. (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 10.)

5 Tutkimuksen viitekehys – viitekehysmalli

Kuviossa 1 on esitelty tutkielman viitekehysmalli. Viitekehysmalli sisältää tutkielman keskeiset käsitteet. Kuvio esittelee myös, miten etenemme tutkimuksessamme, jotta saamme vastauksen tutkimustehtäväämme.

Kuvio 1 Tutkielman viitekehysmalli

Tutkielman viitekehysmalli (Kuvio 1) muodostuu käsityörittäjyydestä, yrittäjyydestä, käsityöstä, motivaatiosta, käsityörittäjien tarinoista sekä asioista/tekijöistä, jotka motivoivat käsityörittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Kuvio lähtee liikkeelle määrittelemistämme käsitteistä, joita ovat käsityörittäjyys, yrittäjyys, käsityö, sekä motivaatio. Ensimmäinen nuoli kuvastaa siirtymistä käsitteiden määrittelystä käsityörittäjien tarinoihin, jotka keräämme haastattelemalla käsityörittäjiä. Muodostettuumme ensin kokonaiskuvan tutkimuksemme tärkeimmistä käsitteistä, voimme muodostaa tämän pohjalta haastattelukysymykset ja edetä tutkielmassamme haastattelemaan käsityörittäjiä. Seuraava nuoli kuvaa, miten käsityörittäjien tarinoista saamme selville tarkemmin asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityörittäjiä yrittämisessä ja käsitöiden tekemisessä.

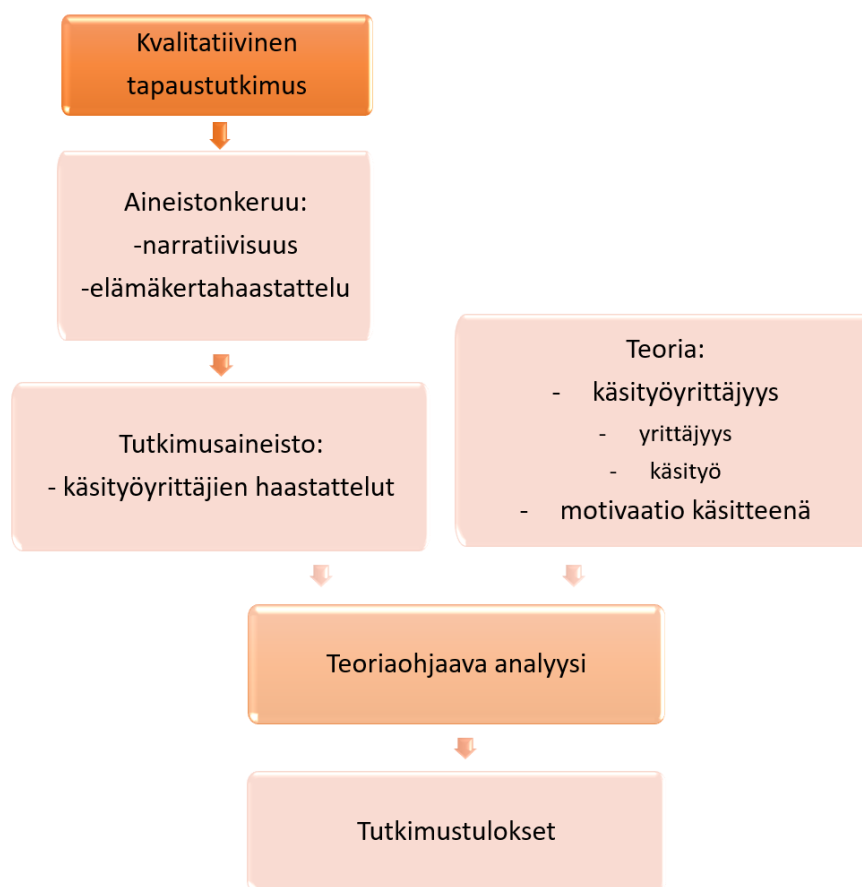
6 Tutkimuksen toteuttaminen

6.1 Tutkimustehtävä

Tutkimuksen päätehtävänä on selvittää tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Lisäksi haluaisimme tietää, millaisia tavoitteita he ovat asettaneet yrittäjyydelle tulevaisuutta ajatellen. Tutkimustehtävään pyrimme saamaan vastauksia keräämällä käsityöyrittäjien tarinoita yrittäjäksi päättämisestä sekä yrittäjyyden kehittämisestä vuosien varrella.

6.2 Tutkimusasetelma

Tutkimus on toteutettu vuosien 2019–2021 aikana. Tässä luvussa avaamme tarkemmin tutkimusasetelmaamme, tutkimuksen kohdejoukkoa ja kontekstia, aineistonhankintamenetelmää sekä aineiston analyysimenetelmää. Kuviossa 2 on tutkimusasetelma, josta näkee tutkimuksen perusrakenteen.

Kuvio 2 Tutkimusasetelma

Tutkimus on kvalitatiivinen tapaustutkimus. Tutkimusaineisto kerättiin haastattelemalla kahta käsityöyrittäjää. Kyseessä oli elämäkertahaastattelu, jonka teemana oli yrittäjyys.

Tutkimuksen teoriatausta muodostuu käsityöyrittäjyydestä, yrittäjyydestä, käsityöstä sekä motivaatiosta käsitteenä. Aineiston analysoinnissa käytettiin teoriaohjaavaa analyysiä.

Tutkimuksen päätehtävänä on selvittää tekijät, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä.

6.3 Tutkimuksen kohdejoukko ja konteksti

Tutkimuksemme kohdejoukkoa olivat päätoimiset käsityöyrittäjät. Halusimme keskittyä päätoimisiin käsityöyrittäjiin, sillä heille käsitöiden tekeminen ei ole harrastuksenomaista, vaan he elättävät itsensä käsitöillä. Taloudelliset tavoitteet vaikuttavat varmasti yrittäjien motivaatioon ja halusimmekin päästä selvittämään mitkä asiat ja tekijät motivoivat yrittäjiä tekemään käsitöitä työkseen, vaikka se on hyvin aikaa vievää eikä kovin kustannustehokasta. Lisäksi halusimme, että haastateltavat ovat itse perustaneet oman yrityksensä, jotta pystyimme selvittämään motivaatiota myös yrityksen perustamisesta.

Valitsimme haastateltavat yrittäjät harkinnanvaraisesti. Käytimme tutkimuksemme aineistonkeruussa eliittiotantaa, eli valitsimme tutkittavaksi henkilöitä, joiden uskoimme pystyvän parhaiten jakamaan meille oman yrittäjyystarinansa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 99). Tutkimuksen kohdejoukon tuli siis olla riittävän sanavalmiita, ja halukkaita jakamaan tarinansa käsityöläisyydestä ja yrittäjyydestä, jotta saimme riittävästi aineistoa laadulliseen tutkimukseen.

Otimme yrittäjiin yhteyttä sähköpostitse lähettämällä tutkimustamme koskevan saatekirjeen (Liite 1), jossa annoimme tarkempaa tietoa tutkimuksestamme sekä haastattelusta. Lähetimme kirjeen yhteensä viidelle käsityöyrittäjälle. Vapaaehtoiset yrittäjät ottivat meihin yhteyttä ja sovimme sähköpostitse haastatteluajat. Lisäksi lähetimme yrittäjille sähköpostitse tutkimuslupapyyntö (Liite 2), johon vastaamalla he antoivat luvan käyttää yrityksensä nimeä tutkimuksessamme. Haastattelut toteutettiin zoom-ympäristössä ja ne nauhoitettiin myöhempää litterointia varten. Haastattelua varten suunnittelimme haastattelurungon (Liite 3). Haastattelu koostui neljästä pääkysymyksestä, joiden avulla yrittäjät pääsivät kertomaan yrittäjyystarinansa, lisäksi esitimme tarvittaessa tarkentavia kysymyksiä, jotta saimme aiheesta laajemmin tietoa.

Valitsimme tutkimukseemme sopivat yrittäjät heidän nettisivujen perusteella. Valitsemamme yrittäjät olivat Käsityöekkerit ja Ventti Design. Käsityöekkerit tekee käsityöohjeita sekä tarjoaa käsityökursseja. Valitsimme yrityksen haastateltavaksi, sillä yrittäjä kirjoittaa lisäksi blogia, jossa on kertonut tarkemmin myös yrittäjäksi päätymisestään. (Käsityöekkerit.) Ventti Design tekee kierrätysnahasta korvakoruja. Valitsimme yrityksen haastateltavaksi, sillä yrittäjä on nettisivuillaan kertonut omaa yrittäjäyystarinaansa. (Ventti Design.) Koska kyseiset yrittäjät olivat innokkaita jakamaan tarinaansa nettisivuillaan, uskoimme heidän olevan riittävän sanavalmiita ja innokkaita kertomaan yrittäjäystarinansa myös meille.

6.4 Tutkimuksen aineiston hankintamenetelmä

Kvalitatiivisella eli laadullisella tutkimuksella on monia erilaisia muotoja ja merkityksiä, joten sitä on haasteellista määritellä mitenkään yksiselitteisesti. Voidaan kuitenkin luetella tyypillisiä kvalitatiivisen tutkimuksen piirteitä. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa lähtökohtana on todellisen elämän ja sen moninaisuuden kuvaaminen, pyritäänkin kohteen kokonaisvaltaiseen tutkimiseen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 161–164.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa ei niinkään pyritä todentamaan olemassa olevia väittämiä, vaan ennemminkin tavoitteena on löytää ja paljastaa jotain uutta, erilaisia jäsennyksiä ja merkityksiä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 161–164; Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 16).

Tutkimuksen aineisto pyritään hankkimaan luonnollisissa tilanteissa suosimalla tiedonhankinnan välineenä ihmistä, sillä ihminen pystyy joustamaan yllättävissäkin tilanteissa, toisin kuin esimerkiksi lomakkeella tietoa kerätessä. Aineiston hankinnassa suositaan menetelmiä, joissa tutkittavan ääni saadaan kuuluviin, esimerkiksi haastattelu tai osallistuva havainnointi. Tutkittavia ei valita satunnaisesti, vaan tutkittava kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 161–164.) Eliittiotanta on harkinnanvarainen aineistonkeruutapa, jonka avulla valitaan tutkittavat henkilöt. Eliittiotannassa tutkittaviksi valitaan henkilöt, joiden avulla uskotaan saatavan parhaiten tietoa. Valintaa voidaan perustella esimerkiksi kirjoitustaidolla, itseilmaisukyvyillä tai puhekyvyllä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 99.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tutkimuksen eteneminen ei välttämättä mene siinä järjestyksessä, missä sen on suunnitellut vaan tutkimus saa elää ja muotoutua tutkimuksen edetessä. Tutkimus etenee siis joustavasti ja mukautumalla olosuhteisiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 164; Kiviniemi 2010, 70.) Tutkimusongelma etsii muotoaan myös

tutkimuksen aikana ja tarkastelunäkökulman muotoutuessa tuodaan esiin aineiston pääsanomaa ja ydintä (Kiviniemi 2010, 73).

Tapaustutkimuksen määritelmä on monitahoinen, mutta yleisenä piirteenä on, että yksittäinen tapaus tai muutamat tapaukset antavat yksityiskohtaista ja perinpohjaista tietoa aiheesta (Saarela-Kinnunen & Eskola 2010, 190; Vilka, Saarela & Eskola 2018, 195; Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 11). Tapaustutkimuksella saadaan vastauksia miten ja miksi kysymyksiin ja sitä käytetään pitkään kestävien ilmiöiden tutkimiseen (Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 10). Tapaustutkimuksen luonteeseen kuuluu henkilöitä tutkittaessa, että henkilöiden valitseminen tutkimukseen perustellaan, sopivin tapaus ei aina ole välttämättä ilmeisin tai helpoimmin tavoitettavissa (Saarela-Kinnunen & Eskola 2010, 193; Vilka, Saarela & Eskola 2018, 196). Tapaustutkimuksen kohdalla yleistettävyyden voidaan mahdollistaa käyttämällä sekä teoreettisia ideoita että olemassa olevaa tietoa tapaukseen liittyen ja valitsemalla tutkimuksen tapaukset edellä mainittujen perusteella (Laine, Bamberg & Jokinen 2007, 30). Tutkimuksen rajaamista tehdään aineiston valinnan ja aineiston keräämisen kautta. On päätettävä, tutkitaanko yhtä vai useampaa tapausta; keskitytäänkö siis yhteen tapaukseen kokonaisuutena vai käsitelläänkö useampien tapausten määrättyjä ominaisuuksia. Valinnassa tulee myös huomioida valinnan sopivuus tutkimuskysymykseen. (Häikiö & Niemenmaa 2007, 49–50.)

Tutkimuksemme on kvalitatiivinen, sillä pyrkimyksenämme on löytää jotain uutta tutkimastamme aiheesta, eikä todentaa olemassa olevia väittämiä. Tutkimuksessamme haluamme tuoda käsityöyrittäjien äänen kuuluviin heidän omien yrittäjäyostarinoitensa avulla. Tutkimusstrategiamme on tapaustutkimus, sillä tutkimuksessamme kaksi käsityöyrittäjää antaa perinpohjaista tietoa yrittäjyydestään. Päätimme että haastattelemalla kahta käsityöyrittäjää saamme riittävän monipuolisen näkemyksen käsityöyrittäjiä motivoivista tekijöistä. Tapaukset ovat aina ainutlaatuisia, emmekä pyrkineet löytämään yleistettäviä tuloksia tutkimuksemme avulla, vaan tuomaan esille tarkemmin kahden yrittäjän ainutlaatuiset tarinat ja heitä motivoivat tekijät. Olisimme voineet ottaa tutkimukseemme yhden tai useamman haastateltavan lisää, mutta tutkimukseemme käytettävissä oleva aika ei riittänyt useamman haastateltavan saamiseen.

Tutkittavat käsityöyrittäjät valikoituvat tutkimukseemme harkinnanvaraisesti käyttämällä eliittiotantaa. Valitsimme tutkittavaksi henkilöitä, joiden uskoimme kykenevän parhaiten jakamaan oman yrittäjäystarinansa. Yrittäjien tuli olla sanavalmiita ja innokkaita kertomaan omasta yrittäjäystaipaleestaan. Nykypäivänä monet yrittäjät kertovat omilla nettisivuillaan

yrittäjyystarinaansa, ja uskomme että tällaiset yrittäjät ovat innokkaita ja riittävän sanavalmiita syventämään yrittäjyystarinaansa meille.

Haastattelu on aineistonhankintamenetelmä, jossa ollaan suoraan vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Tämä mahdollistaa tiedonhankinnan suuntaamisen ja tarkentamisen vielä haastattelun aikana. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 34; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 204.) Haastattelija pystyy myös korjaamaan mahdollisia väärinkäsityksiä sekä keskustelemaan haastateltavan kanssa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 85). Kun haastattelu nähdään systemaattisena tiedonkeruun muotona, jota tehdään tutkimustarkoituksessa, voidaan käyttää myös termiä tutkimushaastattelu (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 207–208). Tutkimushaastattelua on jaoteltu ryhmiin vaihtelevilla nimikkeillä. Eri haastattelun lajeja voidaan erotella esimerkiksi strukturointiasteen mukaan. Haastatteluja voidaan toteuttaa strukturoidusti, jolloin haastattelun kysymykset ja niiden järjestys on ennalta lyöty lukkoon. Strukturoimattomassa haastattelussa eteneminen muistuttaa lähinnä keskustelua, jossa edellisen vastauksen pohjalta siirrytään seuraavaan aiheeseen. (Eskola, Lätti & Vastamäki 2018, 29; Hirsjärvi & Hurme 2004, 43–47; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 208.) Strukturoidun ja strukturoimattoman haastattelun välimaastoon jää vielä puolistrukturoitu haastattelu. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset on ennalta määrätty, mutta niiden järjestys tai sanamuodot voi vaihdella haastattelun aikana, eikä niihin ole annettu valmiita vastausvaihtoehtoja. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 43–47.)

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa tiedonkeruutapana voidaan käyttää erilaisia tarinoita ja kertomuksia, tällaiset tiedonkeruutavat kuuluvat narratiivisen tutkimuksen piiriin. Narratiivisessa tutkimuksessa pääosassa on kertomusten analyysi, kertomuksia kerätään usein esimerkiksi teemahaastattelun avulla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 217–219.) Erilaisia elämän tapahtumia ja kokemuksia voidaan tuoda muiden kuultavaksi kertomusten avulla, vaikka kertomus ei tarkoitaakaan samaa kuin elämä tai kokemus. Kertomukset sisältävät aina samalla myös asioita kertojasta ja hänen suhtautumisestaan kertomuksen aiheeseen. Kertomusten avulla jäsennetään omaa koettua todellisuutta myös muiden kuultavaksi. (Aaltonen & Leimumäki 2010, 146.) Narratiivisuuteen liittyy konstruktivismi, mikä painottaa sitä, että ihmiset muodostavat identiteettiään ja tietojään kertomusten kautta (Heikkinen 2010, 146).

Narratiivisen tutkimuksen piiriin kuuluu esimerkiksi omaelämäkerrat (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 217–219). Elämäkertahaastattelun avulla päästään perehtymään

haastateltavan omiin kokemuksiin ja tulkintoihin. Haastateltava päättää itse, miten haluaa kertoa tarinansa. Koko elämäntarinan sijaan haastattelu voi keskittyä myös tiettyyn teemaan, esimerkiksi työuraan. Elämäkertahaastattelussa on kyse henkilökohtaisesta ja subjektiivisesta todellisuudesta, johon vaikuttaa myös muistaminen. Muistin avulla voidaan ymmärtää ja hahmottaa menneisyyden tapahtumia, tutkittavat saattavat kuitenkin täyttää muistin aukkoja fiktiivisillä tarinoilla. (Estola, Uitto & Syrjälä 2017, 153–173; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 217–219.)

Elämäkertahaastattelussa haastattelijan ja haastateltavan välinen suhde on tärkeässä osassa, sillä kertomus tuotetaan yhdessä. Tämä kertomus tuotetaan nykyhetkessä, se on kuvaus haastateltavan menneisyydestä ja se sisältää myös tulevaisuuden odotuksia.

Elämäkertahaastattelun tavoitteena ei ole pyrkiä yleistettävyyteen, vaan pikemminkin kuvata tarkemmin yksittäisiä tapauksia. (Estola, Uitto & Syrjälä 2017, 153–173.)

Elämäkertahaastattelu on versio kertomushaastattelusta. Kertomushaastattelussa pääroolissa ei ole haastattelijan esittämät kysymykset, vaan haastateltavan kertomus. Haastattelijan tulisikin pyrkiä tukemaan tätä kertomusta kuuntelemalla ja esittämällä tiivistäviä, peilaavia ja konkretisoivia kysymyksiä. Tavoitteena on tuottaa kertomus, joka pohjautuu haastateltavan omiin kokemuksiin. (Hyvärinen 2017, 174–192.)

Aineistonhankintamenetelmänä käytämme elämäkertahaastattelua, jotta pääsemme perehtymään käsityöyrittäjien omiin kokemuksiin yrittäjyydestä ja siihen ryhtymisestä. Elämäkertahaastattelussa keskitymme ennalta päätettyyn teemaan, eli käsityöyrittäjyyteen. Haastattelun pääosassa on yrittäjien kertomukset, eikä niinkään haastattelukysymykset. Suunnittelimme haastattelua varten neljä pääkysymystä, joiden avulla yrittäjät pääsivät kertomaan omaa yrittäjyystarinaansa. Pääkysymysten lisäksi meillä oli tarkentavia lisäkysymyksiä, joita esitimme tarvittaessa sen mukaan mitä yrittäjä oli jo kertonut. Haastatteluja varten oli siis valmis haastattelurunko (Liite 3), mutta haastattelukysymykset ja niiden järjestys vaihtelivat vielä sen mukaan, miten yrittäjä meille tarinaansa kertoi.

6.5 Tutkimusaineiston analyysimenetelmä

Tutkimuksemme lähtökohtana on narratiivisuus, joka muodostuu haastattelemiemme yrittäjien kertomuksista. Muodostamme näistä kertomuksista saatujen tietojen avulla yhdessä teoriapohjamme kanssa päätelmiä yrittäjien motivaatioon vaikuttavista tekijöistä. Pyrimme tutkimuksessa olemukselliseen yleistettävyyteen, joka tarkoittaa aineistoista tehtyjen tulkintojen olevan keskeisessä asemassa (Saarela-Kinnunen 2010, 194). Koska

tapaustutkimuksen yleistäminen voi olla haasteellista, voidaan sen sijaan painottaa olennaisempaa asiaa tapauksen kokonaisvaltaista käsittämistä. Usein tapausten päämääränä on kertoa meille, miten jokin asia on kyseisessä tapauksessa ja antaa sen lisäksi laajempaa näkemystä aiheesta. (Leino 2007, 214–216.)

Aineistonkeruun jälkeen seuraavana vaiheena on aineistoon tutustuminen ja sen järjestäminen, jonka jälkeen aineisto luokitellaan ja vasta sen jälkeen analysoidaan (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 12). Tärkeä osa aineistoon tutustumista on litterointi, eli haastattelun muuttaminen tekstimuotoon. Litteroinnin tarkkuus määritellään tutkimuskysymyksen ja analyysitavan mukaan. Joskus litteroinnissa riittää puheen sisältöön keskittyminen, mutta toisinaan kiinnitetään huomiota myös puhetapaan, esimerkiksi äänenpainoihin ja taukoihin. Litteroinnin avulla tutustutaan tarkemmin kerättyyn aineistoon ja sen avulla myös analysointi ja kokonaisuuden hahmottuminen helpottuu. (Ruusuvuori & Nikander 2017, 427, 437; Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 13–14; Hirsjärvi & Hurme 2008, 139–140.) Tutkimuksemme kannalta oleellista ei ole keskittyä haastateltavan puhetapaan, kuten äänenpainoihin tai täytesanoihin, vaan oleellista on puheen sisältö. Litteroinnissa keskityimme siis haastateltavan puheen sisältöön, emmekä merkinneet esimerkiksi taukoja tai äänenpainoja.

Aineiston luokittelu ei vielä tarkoita aineiston analysointia, vaan sen avulla ennemminkin tutustutaan aineistoon tarkemmin. Eri vaiheita ei toteuteta ajallisesti peräkkäin, vaan ne limittyvät toisiinsa, ja aiempiin vaiheisiin voidaan joutua palaamaan myöhemmin. (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 11–12.) Haastattelujen alustava analysointi ja aineistoon tutustuminen kannattaakin aloittaa jo osittain päällekkäin aineiston keräämisen kanssa, ettei kynnyks nouse liian suureksi siirtyä aineiston keräämisestä sen analysointiin (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 11–12; Hirsjärvi & Hurme 2008, 136).

Laadullisen aineiston analysoinnissa aineisto ja tutkimusongelma ovat yleensä vuoropuhelussa keskenään. Tutkimusongelmaan ei löydy suoria vastauksia aineistosta, vaan on esitettävä analyttisiä kysymyksiä, joiden avulla löydetään vastauksia tutkimusongelmaan. Aineistolle esitettävien analyttisten kysymysten kannattaa olla avoimia mitä ja miten - kysymyksiä, jotta vältetään ennakko-oletusten tekemiseltä aineiston analysoinnissa. Avointen kysymyksien avulla on mahdollista löytää jotain uutta ja odottamatonta, jota tutkija ei ole osannut odottaa. (Ruusuvuori, Nikander & Hyvärinen 2010, 13–16.)

Tutkimusaineiston analysoinnilla saadaan aineisto selkeämpään ja tiiviimpään muotoon, samalla säilyttäen aineiston tärkeä informaatio. Jo aineisto itsessään kuvaa tutkittavaa ilmiötä, mutta analysoinnin avulla saadaan aikaiseksi selkeä sanallinen kuvaus ilmiöstä. Laadullisen aineiston analysoinnilla pyritään lisäämään aineiston informaatioarvoa, sillä hajanaisesta aineistosta on haastava löytää tarvittavaa ja oleellista informaatiota. Analysoidusta aineistosta on helpompi tehdä johtopäätöksiä tutkittavasta ilmiöstä. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122.) Kiteytetysti aineiston analyysissä siirrytään aineistokokonaisuudesta analyysiin, jossa kokonaisuudet jaetaan osiin, aineisto luokitellaan ja luokat yhdistellään. Tämän jälkeen siirrytään synteisiin, jossa palataan takaisin kokonaisuuteen ja tulkintaan ja jossa ilmiö pystytään hahmottamaan syvällisemmin. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 143, 144.)

Laadullisen aineiston sisällönanalyysi voidaan toteuttaa luokittelemalla aineisto johtamalla se teoriasta tai puhtaasti aineistosta, vaihtoehtoisesti voidaan myös yhdistellä näitä menetelmiä (Seitamaa-Hakkarainen 2014). Sekä aineistolähtöinen analyysi että teoriaohjaava analyysi etenevät aineiston ehdoilla. Analyysimenetelmien ero tulee esille abstrahointivaiheessa, jolloin empiirinen aineisto yhdistetään teoreettisiin käsitteisiin. Aineistolähtöisessä analyysissä käsitteet muodostetaan aineistosta, kun taas teoriaohjaavassa analyysissä käsitteet tiedetään ilmiöstä jo valmiiksi. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 133.) Tutkimuksemme analyysimenetelmänä käytimme teoriaohjaavaa analyysiä.

Sisällönanalyysiä aloittaessa aluksi määritellään analyysiyksikkö, se voi olla esimerkiksi sana, lause tai ajatuskokonaisuus, jossa on useita lauseita. Analyysiyksikkö määritellään tutkimustehtävän ja aineiston laadun perusteella. Analyysin ensimmäinen vaihe on redusointi eli pelkistäminen. Aineistosta karsitaan siis pois kaikki ylimääräinen ja tutkimuksen kannalta epäolennainen. Aineistosta etsitään ilmaisut, jotka liittyvät tutkimustehtävään. Pelkistetyt ilmaukset listataan, jotta on helpompi jatkaa seuraavaan vaiheeseen: aineiston klusterointiin eli ryhmittelyyn. Aineiston ryhmittelyssä etsitään ilmauksista käsitteitä, jotka kuvaavat samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia. Käsitteet, jotka kuvaavat samaa ilmiötä, ryhmitellään omiksi luokiksi. Näitä luokkia nimitetään alaluokiksi, alaluokat nimetään kyseistä ilmiötä kuvaavalla käsitteellä. Alaluokkia yhdistelemällä saadaan yläluokkia ja yläluokkia yhdistelemällä muodostetaan pääluokkia, jotka myös nimetään ilmiötä kuvaavasti. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–127.)

Klusteroinnin nähdään olevan osa myös seuraavaa aineistolähtöisen analyysin vaihetta, joka on abstrahointi eli käsitteellistäminen. Käsitteellistämässä jatketaan luokitusten yhdistelyä,

niin kauan kuin se on mahdollista. Käsitteellistämisen avulla muodostetaan kuvaus tutkimuskohteesta. Analyysiprosessin aikana on tärkeää muistaa säilyttää yhteys alkuperäisestä aineistosta yhdisteltyihin käsitteisiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 122–127.)

Haastattelujen litteroinnin jälkeen määrittelimme analyysiyksikön, päädyimme käyttämään analyysiyksikkönä ajatuskokonaisuutta. Käsityöyrittäjien tarinoissa oli useamman lauseen kokonaisuuksia, jotka liittyivät tiiviisti yhteen, joten emme voineet pilkkoa aineistoa yksittäisiin lauseisiin. Seuraavana vaiheena lähdimme pelkistämään aineistoa, etsimme aineistosta kaikki ajatuskokonaisuudet, jotka olivat oleellisia tutkimustehtävämme kannalta. Keräsimme kaikki ajatuskokonaisuudet yhteen tutkimusaineistoksi. Teimme kaikista ajatuskokonaisuuksista pelkistetyt ilmaukset. Etsimme tutkimusaineistosta samaa ilmiötä kuvaavat pelkistetyt ilmaukset ja muodostimme niiden perusteella aineistosta alaluokkia. Alaluokista muodostimme yläluokkia ja yläluokista pääluokkia. Luokkia muodostaessamme pidimme huolen, että ylemmät luokat tarkoittivat samaa kuin alkuperäisessä haastattelussa kerrotut asiat. Tarkistimme tarvittaessa aina alkuperäisilmauksia sekä litteroitua haastattelua, jos luokittelussa oli epäselviä kohtia.

Kaikki muodostamamme alaluokat nousivat aineistostamme, mutta yläluokat ja pääluokat on muodostettu yhdistämällä aineistosta tehdyt tulkinnat teoriataustamme. Osa alaluokista viittasi vahvasti teoriataustassamme läpikäytyihin käsitteisiin, joten päätimme hyödyntää näitä valmiiksi ilmiöön liittyviä käsitteitä aineiston ehdoilla tehdyn luokittelumme tukena. Taulukossa 1 on esimerkki aineiston analysoinnista.

Taulukko 1. Esimerkki aineiston analysoinnista

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Uusia tuotteita tietysti haluais, että on ollu kaikkia suunnitelmia rannekoruja ja laajentaa enemmän niit kaulakoruja.	Uusien tuotteiden kehittäminen kuten rannekorujen ja kaulakorujen	Uusien tuotteiden kehittäminen	Tuotteiden kehittäminen	Yrityksen kehittäminen
Neuleohjeissa ni paljon on edelleen kehitettävää, koska mä mieluummin tekisin edelleen vaikka video-ohjeena koko työn. Sen takia mä oon itseasiassa tekemässä niitä verkkokursseja, koska niihin mä saan ne video-ohjeet silleen kätevästi istutettua sinne samaan.	Neuleohjeiden ja verkkokurssien kehittäminen	Olemassa olevien tuotteiden kehittäminen		
...uskon nytten, kun ihmiset on tottunu tähän etäilyyn ja ja tottunu käyttämään kaikenmaailman verkkokursseja ja verkkoalustoja ja kaikkea muuta ni se ei oo niinku mikään ongelma.... niitten kehittäminen on se seuraava tavote (verkkokurssit).	Seuraavana tavoitteena on verkkokurssien ja verkkoalustojen kehittäminen			
Et mä haluan panostaa noihin verkkotuotteisiin, koska ne on nyt niin hyvässä menossa, et mä mieluummin panostan niihin hommiin ja itse asiassa se rahallinen tulo mistä nyt näyttää tulevan ni ehkä korvaa sen kirjamyynnin...	Panostus verkkotuotteisiin, koska niillä on kysyntää	Keskittyminen tuotteisiin kysynnän mukaan		
Joskus sais sen saman summan elääkseen, ku mitä sai palkkatyössä. Mä ihan vielä en oo päässy siihen. Se ehkä on se päällimmäinen joo se et pystyy niinku elämään omilla käsitoillään...jos sais kesäloman ees kaks viikkoo niin seki ois aika kiva.	Tavoite elättää itsensä omilla käsitoillä Tavoite saavuttaa palkkataso, jonka tienannut palkkatyössä	Tulotason ylläpitäminen ja nostaminen	Taloudelliset tavoitteet	

Alkuperäisilmaus	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Se suurin tavote siinä on on se, että mä saisin sinne sitä semmosta tasasta myyntiä niin paljon, et sitten pystys tosiaan pitämään niitä lomapäiviä ja pystyis pitämään niitä jopa lomaviikkoja.	Tavoite saada jatkuvaa tasaista myyntiä, jotta voi pitää lomia	Tasaisen myynnin avulla lomien saaminen		
Niitten kehittäminen on se seuraava tavote, ja tota sit toivottavasti niitten mukana tulee sit just ehkä myös sen verran noita kaupallisia yhteistöitä (verkkokurssit).	Kaupallisten yhteistöiden saaminen kehittämällä verkkokursseja	Kaupalliset yhteistyöt		
Mä saan ton somen niinku ja valokuvauksen ja muut ulkoistettua, et mul jää sit enemmän aikaa tehdä sitä mitä mä ite tykkään eli niit tuotteita.	Töiden ulkoistaminen, jotta mieluisammille työvaiheille jää aikaa eli tuotteiden tekemiselle	Saada keskittyä enemmän käsitöiden tekemiseen	Käyttää aikaa itselle merkityksellisiin työvaiheisiin	

Kun haastattelut oli litteroitu ja olimme poimineet tutkimustehtävän kannalta oleelliset ajatuskokonaisuudet tutkimusaineistoksi, teimme alkuperäisilmauksista pelkistetyt ilmaukset. Pelkistetyistä ilmauksista muodostimme alaluokkia, alaluokista puolestaan yhdistelimme yläluokkia ja yläluokat puolestaan yhdistyivät pääluokiksi. Yläluokkien ja pääluokkien muodostamisessa käytimme apuna teoriataustaamme ja ilmiöön liittyviä käsitteitä.

6.6 Eettisyys

Eettisyydellä tarkoitetaan usein sitä, mikä on hyvää tai pahaa, toisaalta myös sitä mikä on oikein ja mikä on väärin. Tutkimuksen eettisyyteen liittyy paljon erilaisia näkökulmia, ja eettiset päätökset ovatkin usein tilannesidonnaisia. Tutkimuksen eri vaiheissa on omat eettiset haasteensa. Eettisyys tulee huomioida niin aiheen valinnassa, kirjoitustyyliin kuin aineistonhankinnassakin. (Cohen, Manion & Morrison 2018, 111–112.)

Ihmisiin kohdistuvassa tutkimuksessa on tärkeää huomioida ihmisoikeudet, sillä ne ovat perusta eettiselle tutkimukselle. Tutkimukseen osallistuville tulee kertoa mitä tutkimuksella tavoitellaan, millaisia menetelmiä siinä käytetään sekä liittykö osallistumiseen jotakin riskejä. Tutkimukseen osallistuessa tutkittavan tulee tietää, että osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistuminen on mahdollista keskeyttää missä vaiheessa tahansa. Tutkijan

on myös varmistettava, että osallistuja tietää tutkimukseen suostuessaan mitä tutkimus käsittelee. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 155–156.) Ottaessamme sähköpostitse yhteyttä käsityöyrittäjiin kerroimme saatekirjeessä (Liite 1) avoimesti mitä tutkimuksemme käsittelee ja mikä on sen tavoitteena. Selitimme myös tarkemmin, miten haastattelut toteutetaan. Lisäksi mainitsimme, että haastattelut nauhoitetaan aineiston jatkokäsittelyä varten. Kerroimme yrittäjille, että olisimme kiinnostuneita kuulemaan heidän yrittäjäyostarinsa, ja pyysimme ottamaan yhteyttä meihin, jos he ovat kiinnostuneita osallistumaan tutkimukseen.

Tutkijan tulee varmistaa, että osallistujien oikeudet ja hyvinvointi on turvattu, eikä heille aiheudu haittaa tutkimukseen osallistumisesta. Tutkimuksessa kerätyn tiedon tulee olla luottamuksellista, eikä sitä saa käyttää tai luovuttaa muuhun tarkoitukseen. Tutkimukseen osallistujien tulee jäädä nimettömiksi, jos identiteetin paljastamiseen ei ole saatu erillistä lupaa. Tutkijan tulee toimia vastuuntuntoisesti ja noudattaa tehtyjä sopimuksia. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 155–156.) Kerroimme sähköpostilla lähettämässämme saatekirjeessä (Liite 1) yrittäjille, että haluaisimme mainita yrityksen nimen tutkimuksessamme. Päädyimme käyttämään yritysten nimiä tutkimuksessamme, sillä anonymiteetin takaaminen olisi voinut olla haasteellista, koska halusimme tuoda vapaasti ilmi yrityksen valmistamat tuotteet ja yrittäjäystarinan. Yrittäjäystarinan ja tuotteiden perusteella kyseiset yritykset olisivat voineet olla tunnistettavissa joka tapauksessa, vaikka yritysten nimiä ei olisi mainittu. Haastattelun aiheet eivät olleet arkaluontoisia tai asettaneet yrittäjiä huonoon valoon. Lisäksi lähetimme tutkielman luettavaksi yrittäjille ennen sen arviointiprosessia, jolloin heidän oli mahdollista tehdä muutoksia heitä koskeviin teksteihin. Näin takasimme, että yrittäjistä ei julkaistu sellaista materiaalia, jota he eivät itse haluaisi julkaistavan. Ennen haastattelujen toteuttamista pyysimme tutkittavilta kirjallisen suostumuksen käyttä heidän yrityksensä nimeä tutkimuksessamme.

Eettisiä päätöksiä tekevän on hyvä pohtia ja hallita sitä, miten hänen oma historiansa, kokemuksensa ja päämääränsä vaikuttavat tehtäviin päätöksiin. Tutkijan on perusteltava otoskoko ja se, miten henkilöt otokseen ovat valikoitu. On myös huomioitava laissa säädetyt velvoitukset kuten tutkimukseen osallistuvien informoiminen ja asiallinen kohtelu sekä vaitioloon liittyvät asiat. Kun käytetään toisten tutkijoiden tekemää tutkimusta omassa työssä, on se tehtävä huolellisesti ja tunnustettava heidän osuutensa tutkijan omassa työssä. (Clarkeburn & Mustajoki 2007, 32, 71, 81.)

7 Tutkimustulokset

7.1 Käsityöyrittäjien tarinat

Tutkimustulokset luku alkaa käsityöyrittäjien tarinoilla, jotka on kirjoitettu tekemiemme haastattelujen pohjalta. Tutkimukseen osallistuneet yritykset olivat Käsityökekkerit ja Ventti Design. Seuraavana tutkimustuloksissa esitellään käsityöyrittäjien motivaatio yrittäjyyteen, käsitöiden tekemiseen sekä yrittäjien asettamat tavoitteet tulevaisuudelle. Lopuksi tutkimustuloksista esitellään vielä yhteenveto. Tutkimuksessamme selvitimme tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Lisäksi selvitimme, millaisia tavoitteita käsityöyrittäjät ovat asettaneet yrittäjyydelle tulevaisuutta ajatellen.

Tutkimusta aloitettaessa koronaviruspandemia ei ollut vielä ajankohtainen. Emme siis ole voineet huomioida pandemian vaikutusta tutkimukseen tutkimusta aloitettaessa. Pandemia nousi molempien yrittäjien haastatteluista esille ja se on olennaisesti vaikuttanut yritysten toimintaan viimeisen vuoden aikana, joten tuomme sen esiin tutkimustuloksissa. Koronavirus eli COVID-19 on tarttuva tauti, jonka aiheuttaa vastikään löydetty uusi aiemmin tuntematon koronavirus. Uuden koronaviruksen aiheuttama pandemia lähti liikkeelle Kiinasta vuoden 2019 lopulla. (World Health Organization.) Pandemia on aiheuttanut poikkeusolot myös Suomeen ja sen myötä ihmistenvälistä kanssakäymistä on jouduttu rajoittamaan ja erilaisia tapahtumia perumaan (Valtioneuvosto). Tämä on osaltaan vaikuttanut haastattelemiemme käsityöyrittäjien työnkuviin.

7.1.1 Käsityökekkerit

Käsityökekkerit on yritys, joka tarjoaa monipuolisen käsityösivuston kautta erilaisia käsityöohjeita ja kursseja. Sivuston kautta pääsee yrittäjän suosittuun käsityöblogiin ja verkkokauppaan. Yritys on perustettu vuoden 2018 loppupuolella, mutta sen alkutaival on lähtenyt kuitenkin liikkeelle jo vuonna 2014 perustetusta Mehukekkerit nimisestä blogista. Yrittäjäksi ryhtyminen oli ajankohtaista, kun työt edellisessä työpaikassa vaateyrityksessä loppuivat. Töiden loppumisen myötä oli aikaa miettiä mitä seuraavaksi tekisi.

Neulekirjan kirjoittaminen oli ollut yrittäjän haaveena ja nyt sen kirjoittamiseen löytyi aikaa. Alkujaan yrittäjäksi ryhtyminen ei ollut ensisijaisena haaveena, mutta kirjaa kirjoittaessa yrittäjä koki elämäntilanteensa olevan sellainen, ettei hän halunnut enää mennä toiselle työnantajalle töihin. Vapaus tehdä töitä kotona ja päättää itse, miten työt tekee, houkutteli

enemmän, vaikka yrittäjä tiedosti tulotasonsa laskevan. Kirjasta sekä blogin kautta saatujen mainos- ja yhteistyötulojen myötä oli järkevintä perustaa oma yritys, sillä tulojen perusteella työvoimatoimistokin olisi jo katsonut toiminnan yrittäjyydeksi.

Yrittäjyys on kestänyt vasta kaksi vuotta ja neulekirja on ollut erityisesti yrittäjyyden ensimmäisen vuoden ajan merkittävässä roolissa. Yrityksen tulot tulivat aluksi kirjamyynnistä, ja pdf-muotoisten käsityöohjeiden myyminen tuli mukaan myöhemmin. Ensimmäisen ompeluohjevideon suosion myötä yrittäjä huomasi, että ihmisiä kiinnostaa erityisesti se, miten jokin tuote tehdään eikä niinkään se, mitä käsitöitä kukin on tehnyt. Tämän myötä yrittäjä alkoi tehdä enemmän käsityöohjeita video- ja pdf-muodossa. Käsityöohjeiden lisääminen sivustolle toi lisää lukijoita ja sitä kautta myös mainostuloja. Oma tekeminen sekä yrityksen ja tuotteiden kehittäminen muokkautuu sivustolta saadun käyttäjädatan perusteella.

Yrittäjyys on ehtinyt muuttua jo monella tapaa. Alun tilausompelutyöt ovat jääneet pois ja yrittäjä on päässyt painottamaan tekemistä käsityöverkkokursseihin ja pdf-ohjeisiin. Kesällä 2020 yrittäjä sai verkkokauppansa pystyyn niin, että pdf-ohjeita myymällä yrittäjä saa yritykselleen tasaista tuloa ilman, että tarvitsee tehdä jatkuvaa myyntityötä, mikä onkin hänellä päätavoitteena. Tulot muodostuvat monesta eri lähteestä käsityöohjeiden ja sivuston mainostulojen lisäksi. Myös koronapandemia on vaikuttanut yrittäjyyteen tuomalla lisää uusia töitä. Yrittäjä on opettanut esimerkiksi muita yrittäjiä käsityövideoiden tekemisessä ja hakukoneoptimoinnissa. Tuloja tulee myös muun muassa markkinointiyhteistöiden kautta yrittäjän sosiaalisen median kanavilla ja nettisivustolla, sekä näyttöjen arvioinnista ammattikoulussa. Seuraavana tavoitteena on verkkokurssien kehittäminen, ja toiveena on saada niiden kautta lisää kaupallisia yhteistöitä.

Yhtenä innostajana käsitöiden pariin on ollut yrittäjän mummo, ja varsinaisesti käsillä tekeminen tuli jäädäkseen opintojen myötä ammattikorkeakoulun teatteripuvustuksen linjalta. Parasta käsitöiden tekemisessä on yrittäjän mielestä tekeminen itsessään ja tunne siitä, että aika tulee käytettyä hyödyksi. Yrittäjä sanoo, että käsillä täytyy olla aina tekemistä ja helppo neuletyö kulkeekin aina mukana niin etäkokouksissa kuin televisiota katsellessakin, mikä auttaa myös keskittymisessä ja pitää mielen rauhallisena.

Yrittäjä kokee, että riskit hänen yrityksessään ovat pienet, mutta haasteita löytyy. Rahallinen paine voi tuoda välillä olon, että kaikkiin työtarjouksiin tulisi suostua, vaikka omasta osaamisesta olisi epävarma olo. Joihinkin ehdotuksiin on osattava sanoa ei, mutta välillä on

astuttava epämukavuusalueelle ja opetettava myös sellaista mistä ei välttämättä itse tiedä kaikkea. Haasteita tuo siis tasapainoilu yöunien menettämisen ja rahallisen korvauksen välillä. Kun tekee yksin töitä, haasteita tuo myös työnkuvien moninaisuus, täytyy olla sekä koodari, asiakaspalvelija, suunnittelija että yrittäjä. Suurimpia haasteita on, että välillä on mietittävä, onko varaa maksaa koodarille vai onko ongelma selvitettävä itse. Yrittäjä nostaa esiin myös yhdeksi suurimmista haasteista ajankäytön haasteet, sillä yrityksen pyörittämisen, ylemmän AMK-tutkinnon suorittamisen, perhe-elämän ja kunnallisvaltuustossa toimisen myötä aikataulut on välillä haasteellista.

Riskejä yrittäjyydessä vähentää työskentely kotoa käsin, jolloin erillisestä työtilasta ei tarvitse maksaa vuokraa. Yrityksen ei ole myöskään tarvinnut tehdä mitään suuria laiteinvestointeja, joista tulisi saada tienattua sijoitettu summa takaisin. Yksi tämän hetken riskeistä on sivustolla käyvien ihmisten suuri määrä sillä tämä nostaa palvelinmaksujen hintaa korkeammaksi.

Yrittäjyydessä parasta on sen antama itsenäisyys ja vapaus. Työ on yllätyksellistä ja yrittäjällä on vapaus päättää mitä töitä ottaa vastaan ja milloin töitä tekee. Yrityksen menestymisen myötä yrittäjä on pystynyt jättämään pois vähemmän mieluisat tilausompelut ja pystynyt keskittymään itselleen mieluisampaan suunnitteluun. Motivoivaa yrittäjyydessä ja käsillä tekemisessä on, kun huomaa seuraajamäärien kasvavan ja palautteen kautta tietää omista neuvoista olevan hyötyä. Myös rahallinen korvaus toimii motivoivana tekijänä.

Tavoitteet yrittäjyydelle ovat maltilliset. Yhtenä tavoitteena on pystyä elättämään itsensä käsitöitä tekemällä ja saavuttaa aiemmin palkkatyössä ollut palkkataso. Toisena tavoitteena on kehittää yrityksen tarjoamia verkkokursseja, joka kuuluu myös osana yrittäjän ylemmän AMK-tutkinnon opinnäytetyöhön, jota hän suorittaa töiden ohella. Suurin tavoite yrittäjyydessä on saada yritykselle tasaista myyntiä niin paljon, että lomapäivien pitäminen mahdollistuisi. Yrittäjä kokee tärkeäksi suomalaisen käsityöperinteen ylläpitämisen, ja siksi pyynnöistä huolimatta yrittäjä ei näe tarvetta muuttaa käsityöohjeita myös englanninkielisiksi, vaikka se voisi nostaa hänen tulotasoaan. Toisen kirjan kirjoittaminen on myös ollut suunnitelmissa, mutta tällä hetkellä se ei ole ajankohtaista, sillä verkkokurssien suuren kysynnän vuoksi on järkevintä taloudelliselta kannalta keskittyä niihin.

Yrittäjä neuvoo, että käsityöyrittäjyyttä suunnittelevan kannattaa uskaltaa sanoa kyllä mahdollisuuksille, jotka eivät aluksi välttämättä tunnu omalta, sillä ne saattavat poikia uusia yllättäviäkin työmahdollisuuksia. Yrittäjä on itse löytänyt uusia osaamisalueita omasta tekemisestään, kun häneltä on pyydetty apua erilaisissa asioissa kuten käsityöohjevideoiden

tekemisessä ja hakukoneoptimoinnissa. Oma asiantuntemus saattaa olla enemmän, kuin vain itse konkreettinen käsityötuote. Taustalla voi olla paljon muutakin omaa osaamista mitä pystyy myymään eteenpäin.

7.1.2 Ventti Design

Ventti Design aloitti yrittäjyystaipaleensa vuonna 2017. Yrittäjyys sai alkunsa, kun markkinointialalta pois jäädessään vapaa-aika lisääntyi ja löytyi uudestaan into käsillä tekemiseen. Rakkaus käsillä tekemiseen juontaa juurensa jo yrittäjän lapsuuteen sekä nuoruuteen, nuorempana hän muun muassa neuloi ja virkkasi sekä ompeli omat vaatteensa. Myös suvun perinnöllä oli oma vaikutuksensa käsitöiden pariin päätymisessä. Nuorempana yrittäjä suoritti myös käsityöalan artesaaniopinnot. Käsitöiden tekemisestä oli jopa kymmenen vuoden tauko, mutta työstressin ja oravanpyörän loppuessa löytyi taas aikaa käsityölle.

Ventti Design valmistaa kierrätysnahasta korvakoruja. Yrittäjä ei missään vaiheessa vain päättänyt alkaa tekemään nahasta korvakoruja, vaan tuote löytyi osittain sattuman kautta. Materiaali korvakoruihin löytyi sattumalta kirpputorilta muun muassa nahkatakkien muodossa. Yrittäjä innostui materiaalista ja alkoi tekemään siitä korvakoruja itselleen, pikkuhiljaa korvakorujen tekeminen laajeni myös kavereille ja kavereiden kavereille. Yrittäjä päätti testata olisiko korvakoruilla menekkiä, jos niitä yrittäisi myydä tapahtumissa. Kun menekkiä löytyi, tuli päätös perustaa Ventti Design, ja alkaa tosissaan tekemään yrityksen menestymisen eteen töitä. Yrittäjän innostus korvakoruihin oli lähtöisin jo 80–90 luvun vaihteesta, ja kierrätysnahka materiaalina sopi korvakoruihin erityisen hyvin. Nahka on materiaalina niin kevyttä, että se sopii hyvin isompiinkin ja näyttäviin korvakoruihin.

Erityisesti yrityksen alkuvaiheessa erilaisissa tapahtumissa myynti toi suurimman osan yrityksen tuotosta. Verkkokauppakin oli olemassa jo yrityksen alusta asti, mutta asiakkaat eivät vielä löytäneet sinne. Yritys oli koko ajan hyvässä kasvussa, kunnes koronapandemian myötä tapahtumat peruttiin, joten oli pakko alkaa satsata erityisesti verkkokaupan menestymiseen. Osa myynnistä tuli myös jälleenmyyjien kautta, mutta koronapandemialla oli siihenkin oma vaikutuksensa. Koronapandemian tuomista haasteista huolimatta verkkokauppa on saatu pyörimään ja Ventti Design porskuttaa yhä eteenpäin.

Yrittäjyyden aikana tavoitteena on ollut säilyttää hauskuus tekemisessä. Yrittäjyyden aikana myös tuotteiden valmistusprosessi on kehittynyt, työvaiheita on saatu nopeutettua ja kehitettyä järkevämpään suuntaan. Haasteena onkin ollut lähinnä ajankäyttö, jotta työpäivät

eivät venyisi liian pitkiksi ja että osaisi priorisoida ajankäytön keskittymällä työajalla oleellisiin asioihin. Yrityksen perustamiseen ei ole tarvittu suuria investointeja, joten suuria riskejä tai epävarmuutta yrittäjyyteen ei ole liittynyt.

Yrittäjyyden huippuhetkiä ovat olleet asiakaskohtaamiset ja ihanat palautteet tyytyväisiltä asiakkailta. Lisäksi onnistumiseksi yrittäjä kokee verkkokaupan menestymisen. Yrittäjä on onnistunut itse tekemään verkkosivut sekä kuvaamaan tuotteet, vaikka niistä ei valtavasti kokemusta ennestään ole ollut. Parasta yrittäjyydessä on vapaus tehdä mitä haluaa ja milloin haluaa. Käsillä tekemisessä taas hienointa on uppoutua täysin omaan tekemiseen samalla kun muu maailma unohtuu ympäriltä ja saa vain nauttia tekemisestä ja omasta kädenjäljestä.

”Ei oo kyse tosiaankaan mistää rahasta ja maineesta, vaan se on siitä omasta hyvästä olosta, siitä tulee hyvä olo ja siitä nauttii nii, et se on kuitenkin ihanaa et saa tehdä sellasta työtä mistä tykkää.” (Ventti Design)

Yrittäjän mukaan Ventti Designin tulevaisuus näyttää positiiviselta. Tulevaisuuden tavoitteena Ventti Designilla olisi päästä tekemään korvakorujen lisäksi myös muita koruja kuten rannekoruja ja kaulakoruja. Yrittäjä onkin aiemmin tehnyt myös kaulakoruja, mutta joutunut jättämään ne pois ajanpuutteen vuoksi. Haaveena olisi jossain vaiheessa pystyä panostamaan enemmän itse tuotteiden tekemiseen ulkoistamalla muun muassa tuotteiden valokuvaus ja sometyö. Vielä tässä vaiheessa työntekijöiden palkkaaminen ei kuitenkaan ole ajankohtaista.

Yrittäjyyttä harkitsevalle henkilölle Ventti Design halusi antaa neuvoksi yrittää rohkeasti. Erityisesti, jos yrittäjyyttä varten ei tarvitse tehdä suuria investointeja, kannattaa rohkeasti lähteä yrittämään. Nykyään on paljon mahdollisuuksia esimerkiksi kevytyrittäjyyten, jonka avulla yrittäjyyttä on helppo päästä kokeilemaan. Jos tuntuu, että ei pärjääkään yrittäjänä, niin aina voi lähteä tekemään jotain muuta. Aina kannattaa yrittää, tuoda esille itseään ja tehdä omia ihania töitä.

7.2 Motivaatio yrittäjyydessä

Tutkimuksen tehtävänä oli selvittää tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Lisäksi selvitettiin, millaisia tavoitteita yrittäjillä oli tulevaisuudelle. Tässä luvussa avaamme tutkimusaineistosta nousseita asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä. Yrittäjiä motivoivat tekijät on johdettu haastatteluaineistoista teoriaohjaavan analyysin avulla. Luvussa esittelemme pääluokka

kerrallaan asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä. Taulukossa 2 on esitelty, miten motivaatio yrittäjyydessä jäsentyy pää- ja yläluokkiin.

Taulukko 2. Motivaatio yrittäjyydessä jakautuminen pääluokkiin

Yläluokka	Pääluokka
Taloudellisten tavoitteiden asettaminen	Taloudellinen menestyminen
Tulonlähteiden monipuolisuus	
Toiminnan muuttaminen tilanteiden muuttuessa	
Tuotteen ja tuotantotavan kehittäminen	
Riskien hallittavuus yrittäjyydessä	
Työn tekemisen mielekkyys	Tekemisen ilo
Työn muokkaaminen itselle mielisiksi	
Autonomia	Psykologiset perustarpeet
Vaikuttaminen	
Kompetenssi	
Yhteenkuuluvuus	
Aika ja mahdollisuus harkita eri vaihtoehtoja	Aika ennen yrittäjyyttä
Aiempi koulutus tukee käsityöyrittäjäksi pääytymistä	
Yrityksen perustaminen harrastuksen kautta	

Haastatteluaineiston analysoinnin pohjalta muodostettiin neljä pääluokkaa. Pääluokat kuvaavat asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä. Pääluokat ovat taloudellinen menestyminen, tekemisen ilo, psykologiset perustarpeet sekä aika ennen yrittäjyyttä.

7.2.1 Taloudellinen menestyminen

Taulukossa 3 on kuvattu yrittäjyyden motivaation ensimmäinen pääluokka, joka on taloudellinen menestyminen. Taloudellinen menestyminen jakautuu viiteen yläluokkaan: taloudellisten tavoitteiden asettamiseen, tulonlähteiden monipuolisuuteen, toiminnan muuttamiseen tilanteiden muuttuessa, tuotteen ja tuotantotavan kehittämiseen sekä riskien hallittavuuteen yrittäjyydessä. Taulukossa esitellään myös alaluokat, jotka on muodostettu aineiston pohjalta.

Taulukko 3. Pääluokka taloudellinen menestyminen

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Yrityksen perustaminen lisäksi myyntiä ja tavoitteita menestyä taloudellisesti	Taloudellisten tavoitteiden asettaminen	Taloudellinen menestyminen
Myynnilliset tavoitteet		
Useat tulonlähteet	Tulonlähteiden monipuolisuus	
Tulonlähteiden kumuloituminen		
Vastoinkäymisiin sopeutuminen (koronapandemia) kehittämällä myyntiä	Toiminnan muuttaminen tilanteiden muuttuessa	
Avoimuus muutoksille		
Tuotteen valmistusprosessin kehittäminen taloudellisemmaksi	Tuotteen ja tuotantotavan kehittäminen	
Tuotteiden kehittäminen kysyntää vastaavaksi		
Pienet investointikustannukset	Riskien hallittavuus yrittäjyydessä	
Hukkaan mennyt aika on suurin taloudellinen riski		

Taloudellinen menestyminen ohjaa molempien yrittäjien työskentelyä. Yrityksen perustamisen myötä tuotteiden myyminen helpottui ja myös motivaatio tehdä menestyksen eteen töitä lisääntyi. Käsityökekkerit kertoo taloudellisena tavoitteena olevan tasaisen myynnin saaminen yrityksen verkkosivuille, jotta tulevaisuudessa olisi myös mahdollisuus lomien pitämiseen.

Käsitöiden tekemisen lisäksi menestyminen taloudellisesti on vaatinut monien eri työnkuvien hallintaa ja opettelemista aina verkkosivujen tekemisestä tuotteiden valokuvaamiseen ja somekanavien ylläpitoon. Omien vahvuuksien tunnistaminen ja oman osaamisen myyminen ovat osa taloudellista menestymistä. Käsityökekkerit yrityksen kohdalla verkkokurssit ovat tuoneet mukanaan myös uusia työmahdollisuuksia.

Yritysten toimintaa on muutettu, kun on pitänyt sopeutua koronapandemian tuomiin poikkeusoloihin. Käsityökekkerit yrityksen tulot muodostuvat monesta eri lähteestä ja koronatilanteeseen sopeutuakseen on täytynyt kehittää myös uusia tulonlähteitä luomalla uusia palveluja. Koronapandemia on vaikuttanut myös Ventti Designin toimintamalliin

erilaisten käsityötapahtumien ja -markkinoiden peruuntuessa. Taloudellisen menestymisen takaamiseksi Ventti Designin on täytynyt panostaa verkkokaupan pyörittämiseen. Jotta taloudellinen tilanne ei huononisi, ovat yrittäjät olleet avoimia muuttamaan toimintaansa tilanteen vaatimalla tavalla.

Taloudellista menestymistä on haettu myös tuotteiden ja tuotantotavan kehittämällä. Ventti Design on pyrkinyt karsimaan turhia työvaiheita ja nopeuttamaan tuotteiden valmistusprosessia. Käsityökekkerit on kehittänyt tuotteita vastaamaan kysyntään ja pyrkii saamaan tasaista myyntiä esimerkiksi myymällä verkkokaupassaan pdf-ohjeita. Käsityökekkerit pyrkii vastaamaan kysyntään ja muokkaamaan tuotteitansa seuraamalla Google Analyticsin ja muun käyttäjätiedon avulla mitä ja millaisia tuotteita asiakkaat oikeasti haluavat. Lisäksi Käsityökekkerit mainitsi asiakkaiden antamien toiveiden vaikuttavan tekemiseen.

Yritysten perustaminen ei vaatinut suuria investointeja yrittäjiltä, joten investointikustannukset jäivät pieniksi molemmilla yrittäjillä. Käsityökekkerit kokee suurimmaksi taloudelliseksi riskiksi hukkaan menneen työajan, sillä suuria laiteinvestointeja tai työtiloja ei ole tarvinnut hankkia. Ventti Designin tuotteissa maksaa pääasiassa vain työ, sillä materiaalit ovat kierrätettyinä hankittuja, jolloin kustannukset jäävät pieniksi.

7.2.2 Tekemisen ilo

Taulukossa 4 on avattu pääluokka tekemisen ilo. Tekemisen ilo on jaettu kahteen yläluokkaan, jotka ovat työn tekemisen mielekkyys sekä työn muokkaaminen itselle mieluisaksi. Taulukossa esitellään tarkemmin myös aineistosta muodostetut alaluokat.

Taulukko 4. Pääluokka tekemisen ilo

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Työn hauskuus, nautinnollisuus ja sen tuoma hyvä olo	Työn tekemisen mielekkyys	Tekemisen ilo
Käsitöiden tekeminen työnä tuo iloa		
Omasta jutusta nauttiminen		
Yrittäjyyden yllätyksellisyys pitää työn mielekkäänä		
Mieluisan paikan valitseminen työn tekemiselle	Työn muokkaaminen itselle mieluisaksi	

Tekemisen ilosta puhuivat molemmat yrittäjät. Yrittäjät kokivat tärkeäksi, että työn tekemisessä säilyy mielekkyys. Ventti Design kertoi, että hänellä yhtenä yrittäjyyden tavoitteena on säilyttää hauskuus tekemisessä ja että tärkeää on oma hyvä olo ja tekemisestä nauttiminen. Käsityökekkerit nosti esiin, että on hienoa tehdä työtä jossa pääsee tekemään käsitöitä joka päivä, vaikka käsitöiden tekeminen ei aina edes tunnu työltä. Ventti Design puolestaan korosti oman jutun löytämistä ja siitä nauttimista. Lisäksi Käsityökekkerit koki, että yrittäjyyden yllätyksellisyys lisää työn mielekkyyttä, yrittäjänä voi saada yllättäviäkin työtarjouksia.

Ventti Design koki tärkeäksi, että pystyy itse muokkaamaan työtään mieluisaksi. Yrittäjänä voi valita paikan, jossa haluaa tehdä töitä. Hän nauttii kotona käsitöiden tekemisestä sekä siitä että voi itse valita tapahtumia, joihin on kiva mennä myymään omia tuotteita.

7.2.3 Psykologiset perustarpeet

Taulukossa 5 on avattu tarkemmin pääluokka psykologiset perustarpeet. Psykologiset perustarpeet pääluokassa on neljä yläluokkaa. Psykologiset perustarpeet ovat autonomia, vaikuttaminen, kompetenssi sekä yhteenkuuluvuus. Taulukossa on lisäksi avattu myös alaluokat, jotka on muodostettu aineiston pohjalta.

Taulukko 5. Pääluokka psykologiset perustarpeet

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Vapaus päättää itse milloin ja mitä haluaa tehdä	Autonomia	Psykologiset perustarpeet
Itsenäisyys		
Omat ohjeet tavoittavat suuremman ihmisjoukon	Vaikuttaminen	
Suomalaisen käsityöperinteen säilyttäminen		
Oman osaamisen tunnistaminen, näyttäminen ja arvostaminen	Kompetenssi	
Tuotteesta saatu positiivinen palaute vahvistaa käsitystä omasta osaamisesta		
Sosiaalisten kontaktien merkitys työssä	Yhteenkuuluvuus	

Psykologiset perustarpeet nousivat esiin vahvasti yrittäjien haastatteluissa. Molemmat yrittäjät kokivat autonomian erityisen tärkeäksi yrittäjyydessä. Yrittäjyyden hyväksi puoleksi molemmat yrittäjät kokivat vapauden päättää itse, milloin ja mitä haluaa tehdä. Lisäksi Käsiyökekkerit koki yrittäjyydessä tärkeäksi sen tuoman itsenäisyyden.

”Se just se vapaus, et sä pystyt kuitenkin päättään et mitä teet ja millon teet, nii kyl ne on ne tärkeimmät siinä.” (Ventti Design)

Vaikuttaminen nousi esiin ainoastaan käsiyökekkerien haastattelussa, yrittäjä koki tärkeäksi suomalaisen käsiyöperinteen säilyttämisen, joka näkyi käytännössä siten, että yrittäjä halusi pitää käsiyöohjeet suomenkielisinä, vaikka englanninkielisille ohjeille olisi kysyntää. Lisäksi Käsiyökekkerit koki motivoivaksi, että seuraajamäärät kasvavat ja samalla tietää, että omista neuvoista on hyötyä muille. Yrittäjän blogin perustamisessa ja muussakin tekemisessä näkyy vahvasti taustalla se, että on tärkeää säilyttää käsiyöperinne.

”Käsiyöblogin perustamisessa ja muussaki takana se semmonen, et toivottavasti se käsiyöperinne ei katoa mihinkään.” (Käsiyökekkerit)

Molempien yrittäjien haastatteluista nousi esille kompetenssi, kokemus siitä, että osaa hommansa ja saa myös aikaan asioita. Yrittäjät tunnistivat omaa osaamistaan myös vahvimman osaamisalueensa ulkopuolelta. Onnistumisen kokemukset innostivat erityisesti, jos asia koettiin ennestään jopa hieman haastavaksi. Molemmat yrittäjät tunnistivat omaa osaamistaan ja halusivat tuoda sitä myös esille. Yrittäjien kompetenssin tunteeseen vaikutti myös asiakkailta saadut positiiviset palautteet. Positiiviset palautteet ja tyytyväiset asiakkaat vahvistivat yrittäjien tunnetta omasta osaamisesta ja motivoivat jatkamaan.

Yhteenkuuluvuus tuli esille Ventti Designin haastattelussa. Yksinyrittäjänä työ voi olla helposti yksin puurtamista. Yrittäjä pohti, että jos haluaisi laajentaa yritystä, työntekijöiden palkkaaminen olisi vaihtoehto, jolla samalla vähentäisi yksin puurtamista. Yrittäjyyden kannalta tärkeiksi sosiaalisiksi kontakteiksi Ventti Design koki muiden yrittäjien ja käsiyöläisten tapaamisen, kavereilta saadun ideoiden ja avun saamisen sekä asiakaskohtaamiset.

7.2.4 Aika ennen yrittäjyyttä

Taulukossa 6 on esitelty pääluokka aika ennen yrittäjyyttä. Aika ennen yrittäjyyttä pitää sisällään kolme yläluokkaa: aika ja mahdollisuus harkita eri vaihtoehtoja, aiempi koulutus,

joka tukee käsityöyrittäjäksi pääytymistä sekä yrityksen perustaminen harrastuksen kautta. Taulukossa esitellään lisäksi alaluokat, jotka on johdettu aineistosta.

Taulukko 6. Pääluokka aika ennen yrittäjyyttä

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Palkkatöiden päättyminen ja vapaa-ajan lisääntyminen	Aika ja mahdollisuus harkita eri vaihtoehtoja	Aika ennen yrittäjyyttä
Käsityöpainotteinen koulutustausta	Aiempi koulutus tukee käsityöyrittäjäksi pääytymistä	
Kokemus oman tuotteen kysynnästä johti yrityksen perustamiseen	Yrityksen perustaminen harrastuksen kautta	

Molempien yrittäjien menneisyydestä löytyi tekijöitä, jotka innostivat ryhtymään käsityöyrittäjiksi. Yrittäjyyttä edeltävässä ajassa Ventti Designia ja Käsityökekkereitä yhdisti vapaa-ajan lisääntyminen, joka antoi mahdollisuuden alkaa harkita eri vaihtoehtoja.

Palkkatöiden päättyminen antoi yrittäjille aikaa miettiä, mitä he todella halusivat tehdä.

Lisäksi molemmilla yrittäjillä oli koulutustausta, joka tuki käsityöyrittäjäksi pääytymistä.

Ventti Designilla oli taustalla artesaaniopinnot. Käsityökekkerit oli puolestaan opiskellut teatteripuvustusta ammattikorkeakoulussa.

Molempien yrittäjyys lähti käyntiin alun perin harrastuksenomaisesta toiminnasta. Ventti Design teki alun perin koruja itselleen ja kavereilleen, ja sitä kautta huomasi, että tuotteilla olikin kysyntää myös laajemmin. Käsityökekkerit oli perustanut bloginsa jo ennen yritystä ja todennut sen toimivaksi. Myöhemmin toiminta laajeni ja Käsityökekkerit päätti perustaa yrityksen.

7.3 Motivaatio käsitöiden tekemisessä

Tässä luvussa avaamme asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä käsitöiden tekemisessä. Yrittäjiä motivoivat tekijät on päätelty haastatteluaineistoista teoriaohjaavan analyysin avulla. Luvussa esittelemme pääluokka kerrallaan asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä käsitöiden tekemisessä. Taulukossa 7 on esitetty, miten yrittäjien motivaatio käsitöiden tekemisessä jäsentyy pää- ja yläluokkiin.

Taulukko 7. Motivaatio käsitöiden tekemisessä jakautuminen pääluokkiin

Yläluokka	Pääluokka
Käsillä tekemisen merkitys elämässä	Yrittäjän tausta
Mahdollisuus innostua asioista, jotka olleet aikaisemmin merkityksellisiä	
Käsityökulttuurin arvostus	Arvot käsitöiden tekemisessä
Ympäristön huomioiminen	
Käsitöiden tekemisestä saadut hyödyt	Käsitöiden tekemisen hyödyt
Käsityötuotteiden tuomat hyödyt	
Kokonaisvaltainen vaikutus	Tekemisestä nauttiminen
Tekemisen ilo	
Ilo tehdä työkseen käsitöitä	

Käsityöyrittäjien motivaatio käsitöiden tekemiseen jakautui neljään pääluokkaan. Pääluokat kuvaavat asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä käsitöiden tekemisessä. Pääluokat ovat yrittäjän tausta, arvot käsitöiden tekemisessä, käsitöiden tekemisen hyödyt sekä tekemisestä nauttiminen.

7.3.1 Yrittäjän tausta

Taulukossa 8 on esitelty motivaatio käsitöiden tekemisessä ensimmäinen pääluokka, joka on yrittäjän tausta. Yrittäjän tausta pitää sisällään kaksi yläluokkaa, jotka ovat käsillä tekemisen merkitys elämässä sekä mahdollisuus innostua asioista, jotka olleet aikaisemmin merkityksellisiä. Taulukossa on lisäksi esitelty alaluokat, jotka on muodostettu aineiston pohjalta.

Taulukko 8. Pääluokka yrittäjän tausta

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Käsityöalan opinnot	Käsillä tekemisen merkitys elämässä	Yrittäjän tausta
Käsillä tekeminen kulkenut suvussa		
Käsillä tekeminen ollut merkityksellistä jo aikaisemmin		
Ajan lisääntyminen toi mahdollisuuden innostua käsitöistä	Mahdollisuus innostua asioista, jotka olleet aikaisemmin merkityksellisiä	

Molemmilla yrittäjillä käsillä tekemisellä oli merkitystä elämässä jo ennen yrittäjyyttä. Molempien yrittäjien taustalta löytyi käsityöalan opintoja. Käsillä tekeminen on kulkenut myös molempien yrittäjien suvussa. Lisäksi käsitöiden tekeminen oli koettu merkitykselliseksi ja tärkeäksi jo ennen yrittäjyyttä.

Käsityökekkerit yrityksen kohdalla koulutustausta teatteripuvustuksen puolella auttoi löytämään käsillä tekemisen. Ventti Design yrityksen alun mahdollisti vapaa-ajan lisääntyminen, jonka kautta käsitöiden tekeminen löytyi uudestaan. Taustalla oli artesaaniopinnot, jossa yrittäjä oli päässyt kokeilemaan erilaisia tekniikoita.

7.3.2 Arvot käsitöiden tekemisessä

Taulukossa 9 on esitelty pääluokka arvot käsitöiden tekemisessä. Arvot käsitöiden tekemisessä koostuu kahdesta yläluokasta, jotka ovat käsityökulttuurin arvostus sekä ympäristön huomioiminen. Taulukossa on esitelty myös alaluokat, jotka on johdettu aineistosta.

Taulukko 9. Pääluokka arvot käsitöiden tekemisessä

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Käsityöperinteen säilyttäminen	Käsityökulttuurin arvostus	Arvot käsitöiden tekemisessä
Käsityötaidon ja -tuotteiden arvostus		
Ekologisuus	Ympäristön huomioiminen	

Arvoiksi käsitöiden tekemisessä nousivat käsityökulttuurin arvostaminen ja ympäristövaikutusten huomioiminen tuotteissa ja tekemisessä. Käsityökekkerit koki merkittäväksi suomalaisen käsityöperinteen säilyttämisen ja tavoitteena on myös säilyttää suomalaisuus omissa tuotteissa ja palveluissa. Ventti Designin tuotteissa ekologisuus näkyy kierrätysnahan käyttönä tuotteissa.

7.3.3 Käsitöiden tekemisen hyödyt

Taulukossa 10 avataan tarkemmin pääluokka käsitöiden tekemisen hyödyt. Käsitöiden tekemisen hyödyt pääluokka sisältää kaksi yläluokkaa: käsitöiden tekemisestä saadut hyödyt sekä käsityötuotteiden tuomat hyödyt. Taulukossa esitellään lisäksi alaluokat, jotka on muodostettu aineiston pohjalta.

Taulukko 10. Pääluokka käsitöiden tekemisen hyödyt

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Käsityöt auttavat keskittymään	Käsitöiden tekemisestä saadut hyödyt	Käsitöiden tekemisen hyödyt
Ajan käyttäminen hyödyksi tekemällä käsitöitä		
Tarpeellisten tuotteiden tekeminen	Käsityötuotteiden tuomat hyödyt	

Käsityökekkerit koki saavansa useita hyötyjä käsitöiden tekemisestä. Yrittäjä koki yksinkertaisen neuletyön auttavan keskittymisessä ja käsitöitä tehdessä myös aika tulee käytettyä hyödyksi. Yrittäjä koki ajan menevän ikään kuin hukkaan, jos samalla ei tee käsitöitä. Käsitöiden tekemisessä hyötynä oli myös tuotteiden tekeminen tarpeeseen.

7.3.4 Tekemisestä nauttiminen

Taulukossa 11 esitellään pääluokka tekemisestä nauttiminen. Tekemisestä nauttiminen sisältää kolme yläluokkaa, jotka ovat kokonaisvaltainen vaikutus, tekemisen ilo sekä ilo tehdä työkseen käsitöitä. Lisäksi taulukossa esitellään alaluokat, jotka on johdettu aineistosta.

Taulukko 11. Pääluokka tekemisestä nauttiminen

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Käsillä tekemisen kokonaisvaltainen vaikutus tekijään	Kokonaisvaltainen vaikutus	Tekemisestä nauttiminen
Halu tehdä käsitöitä koko ajan	Tekemisen ilo	
Tekemisen nautinnollisuus		
Materiaali innostaa tekemiseen		
Mahdollisuus elättää itsensä käsitöillä	Ilo tehdä työkseen käsitöitä	
Käsityöt ei tunnu työltä		
Positiivinen palaute innostaa käsillä tekemiseen		

Tekemisestä nauttiminen nousi molemmilla yrittäjillä merkittäväksi motivoivaksi tekijäksi. Ventti Design koki käsillä tekemisen vaikuttavan kokonaisvaltaisesti tekijään. Tekemiseen

uppoutuessa ympäristö unohtuu, tekemisestä nauttii ja se vie mennessään. Myös nahka materiaalina innostaa tekemään.

Molemmat kokivat positiivisena mahdollisuuden elättää itsensä käsitöillä. Myös asiakkailta saatu positiivinen palaute koettiin motivoivaksi. Käsityöekkerit kertoi käsitöiden tekemisen olevan jatkuvaa. Edellisen työn valmistuttua on heti aloitettava uusi työ, jotta käsille ei tulisi tylsää eikä aikaa menisi hukkaan. Käsitöiden tekeminen ei myöskään suoranaisesti tunnu työnteolta.

”Siitä tulee aina semmonen tietty tyhjyys, ku vaikka saa neuleen valmiiks ni et semmonen, että mitäs mä nyt teen seuraavaks, et pitää saada äkkiä joku, ettei vaa oo semmosta iltaa, et niin ku hukkaan mennyttä aikaa, tiiättekö...parasta ehkä vaan on se tekeminen.” (Käsityöekkerit)

7.4 Tulevaisuuden tavoitteet

Tutkimuksen tavoitteena oli lisäksi selvittää käsityöyrittäjien tavoitteita tulevaisuudelle. Aineiston analyysin myötä tulevaisuuden tavoitteet tiivistyivät yhteen pääluokkaan, joka on yrityksen kehittäminen. Taulukossa 12 avaamme tarkemmin, millaisia tavoitteita käsityöyrittäjillä oli yrityksen kehittämiseksi.

Taulukko 12. Pääluokka yrityksen kehittäminen

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
Uusien tuotteiden kehittäminen	Tuotteiden kehittäminen	Yrityksen kehittäminen
Olemassa olevien tuotteiden kehittäminen		
Keskittyminen tuotteisiin kysynnän mukaan		
Tulotason ylläpitäminen ja nostaminen	Taloudelliset tavoitteet	
Tasaisen myynnin avulla lomien saaminen		
Kaupalliset yhteistyöt		
Saada keskittyä enemmän käsitöiden tekemiseen	Käyttää aikaa itselle merkityksellisiin työvaiheisiin	

Yritysten kehittämissuunnitelmista löytyy sekä uusien että olemassa olevien tuotteiden kehittäminen. Ventti Design haluaisi päästä kehittämään uusia tuotteita, kuten rannekoruja. Käsityökekkerit puolestaan aikoo panostaa verkkotuotteisiin niiden suuren kysynnän vuoksi.

Taloudellisissa tavoitteissa yrittäjillä on tulotason ylläpitäminen ja nostaminen.

Käsityökekkerit toivoo myös tasaisen myynnin tuovan mahdollisuuden lomien pitämiseen tulevaisuudessa. Verkkokurssien kehittämisen myötä toiveena on saada myös lisää kaupallisia yhteistöitä.

Ventti Designin tavoitteena on ulkoistaa valokuvaus ja sosiaalisen median ylläpito, jotta aikaa jäisi enemmän itse tuotteiden tekemiselle, joka on nautinnollisin osuus yrittäjyydessä.

Tulevaisuuden tavoitteena on laajentaa korvakoruista ranne- ja kaulakoruihin, joiden tekemiselle ei tällä hetkellä ole ollut aikaa.

7.5 Tutkimustulosten yhteenveto

Kuviossa 3 esitellään tutkimustulosten yhteenveto. Tutkimuksen tehtävänä oli selvittää asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Lisäksi selvitettiin, millaisia tavoitteita yrittäjät olivat asettaneet tulevaisuudelle.

Kuvio 3 Tutkimustulokset

Pyrimme tutkimuksessamme selvittämään asioita ja tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Yrittäjyydessä motivoivista tekijöistä muodostettiin neljä pääluokkaa, jotka olivat taloudellinen menestyminen, tekemisen ilo, psykologiset perustarpeet sekä aika ennen yrittäjyyttä. Tekemisen ilo nousi aineistosta erityisen tärkeäksi tekijäksi, joka motivoi yrittäjyydessä. Psykologisista perustarpeista yrittäjät kokivat tärkeäksi yrittäjyyden tuoman vapauden ja itsenäisyyden.

Myös yrittäjiä käsitöiden tekemisessä motivoivista tekijöistä muodostettiin neljä pääluokkaa. Pääluokat olivat yrittäjän tausta, arvot käsitöiden tekemisessä, käsitöiden tekemisen hyödyt sekä tekemisestä nauttiminen. Aineistosta nousi esiin erityisen vahvasti yrittäjien kokema ilo siitä, että he saavat hankkia elantonsa tekemällä käsitöitä.

Lisäksi selvitimme, millaisia tavoitteita yrittäjät olivat asettaneet tulevaisuudelle. Yrittäjät olivat asettaneet tavoitteita yrityksensä kehittämiseksi tulevaisuudessa. Yrityksen kehittäminen koostui tuotteiden kehittämisestä, taloudellisista tavoitteista sekä ajan käyttämisestä itselle merkityksellisiin työvaiheisiin.

8 Johtopäätökset

8.1 Motivaatio yrittäjydessä

Pyrimme saamaan selville tekijöitä ja asioita, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjydessä ja käsitöiden tekemisessä. Lähestymme motivaatiota siitä näkökulmasta, millaisia tavoitteita yrittäjät ovat toiminnalleen asettaneet ja miten he pyrkivät tavoitteitaan saavuttamaan. Lisäksi selvitimme syitä, jotka vaikuttavat motivaation taustalla, ja saattavat olla usein tiedostamattomia. Johtopäätökset on tehty perustuen tutkimuksen tuloksiin ja niitä on peilattu tutkielman teoreettiseen taustaan ja aiempiin tutkimuksiin. Tutkimukseen osallistuneiden yrittäjien yrittäjyydelle asettamista tavoitteista nousi esiin taloudellinen menestyminen sekä tekemisen ilo. Yrittäjyyden taustalla vaikuttaviksi syiksi nousivat psykologiset perustarpeet ja aika ennen yrittäjyyttä.

Tutkimuksen haastatteluaineiston pohjalta voidaan todeta, että käsityöyrittäjät tavoittelivat yrittäjydessä taloudellista menestymistä. Keinoja, joilla yrittäjät pyrkivät edesauttamaan taloudellista menestymistä olivat taloudellisten tavoitteiden asettaminen, monipuoliset tulonlähteet, toiminnan muuttaminen tilanteiden muuttuessa, tuotteen ja tuotantotavan kehittäminen sekä riskien hallittavuus yrittäjydessä.

Yrittäjät asettivat toiminnalleen taloudellisia tavoitteita muun muassa myynnin suhteen. Yrittäjät pyrkivät esimerkiksi kasvattamaan verkkokaupan myyntiä tai saamaan jatkuvaa tasaista myyntiä verkkosivujen avulla. Käsityöyrittäjien tulot eivät aina koostu pelkästään käsitöiden myynnistä, vaan tuloja voidaan saada monipuolisesti eri lähteistä, jonka avulla voidaan turvata taloudellista menestymistä. On tärkeää osata tunnistaa omaa osaamista eri osa-alueilla, jolloin omaa osaamista voi hyödyntää monipuolisemmin. Yrittäjänä on tärkeää olla valmis muuttamaan omaa toimintaansa tarpeen vaatiessa. Yrittäjät nostivat esille, että he olivat joutuneet muuttamaan toimintaansa vallitsevan koronatilanteen myötä.

Koronatilanteella oli iso vaikutus yrittäjien arkeen, koronapandemia saattoi viedä ison osan myynnistä tapahtumien peruuntuessa tai toisaalta tuoda myös uusia työmahdollisuuksia etätilaisuuksien ja etäopetuksen lisääntymisen myötä.

Yksi keino taloudellisen menestymisen parantamisessa oli tuotteen ja tuotantotavan kehittäminen, yrittäjät pyrkivät kehittämään muun muassa tuotteen tekemisen prosessia järkevöittämällä työvaiheita ja välttämällä turhia työvaiheita. Lisäksi yrittäjät pyrkivät kehittämään tuotteitaan siten, että ne vastaisivat kysyntään ja asiakkaiden toiveisiin.

Taloudellista menestymistä pyrittiin turvaamaan myös minimoimalla riskejä. Yrittäjien taloudelliset paineet eivät olleet kovin suuria edes yrittäjyyden alkuvaiheessa, sillä heidän ei tarvinnut tehdä suuria investointeja, vaan suurin taloudellinen riski on hukkaan mennyt työaika.

Salmela-Aron (2009) mukaan elämäntilanteen motivaatiomallissa on neljä eri prosessia, jotka ovat suuntaaminen, suunnistaminen, sopeuttaminen ja sosiaalinen säätely. Haasteita kohdatessaan ihminen sopeuttaa tavoitteitaan elämäntilanteeseen sopivaksi. (Salmela-Aro 2009, 63–70.) Tämä tuli esiin myös yrittäjyystarinoissa, kun yrittäjät joutuivat sopeuttamaan omia tavoitteitaan koronapandemian vuoksi. Sopeuttamalla tavoitteitaan haastavassa tilanteessa yrittäjät pystyivät turvaamaan taloudellisen tilanteensa ja näin jatkamaan päätoimista käsityöyrittäjyyttä.

Vaikka yrittäjät olivat selkeästi asettaneet tavoitteita yrityksen taloudelliselle menestymiselle, yrittäjien kertomuksista nousi vahvasti esiin, että tärkeintä yrittäjyydessä ei ole raha, vaan omasta tekemisestä nauttiminen. Taloudellisen menestymisen tavoitteet vaikuttivatkin olevan lähinnä keino, jonka avulla yrittäjille oli mahdollista tehdä päätoimisesti sitä, mistä he eniten nauttivat eli käsitöitä. Tutkimuksessamme nousi esiin samankaltaisuuksia kuin Danan ja Remeksen (2005) tutkimuksessa saamelaisten yrittäjyydestä. Yrittäjyyden avulla ei pyritty saavuttamaan suurta omaisuutta, vaan tavoitteena oli saada riittävästi rahaa elämistä varten.

Yrittäjien yhdeksi tärkeimmäksi tavoitteeksi nousikin siis tekemisen ilon säilyttäminen yrittäjyydessä. Keinoja tekemisen ilon säilyttämiseen oli työn muokkaaminen itselle mieleiseksi sekä mielekkyyden säilyttäminen työn tekemisessä. Yrittäjänä on mahdollisuus muokata työtä itselle mieluisammaksi muun muassa valitsemalla paikan, jossa haluaa työtä tehdä. Yrittäjät kokivat iloa ylipäättään siitä, että he saavat tehdä työtä, jossa pääsee tekemään käsitöitä joka päivä. Yrittäjien mukaan käsitöiden tekeminen ei aina tunnu edes työltä. Tekemisen ilon säilyttämisessä koettiin myös tärkeäksi oman jutun löytäminen ja sen esille tuominen. Lisäksi koettiin, että työn tekeminen säilyy mielekkäämpänä yrittäjyyden yllätyksellisyyden myötä.

Yrittäjyyden taustalla vaikutti useita syitä, jotka motivoivat yrittäjyyteen. Yrittäjien tarinoista nousi esille psykologiset perustarpeet, jotka motivoivat yrittäjyydessä. Psykologisiin perustarpeisiin kuuluu autonomia, vaikuttaminen, kompetenssi sekä yhteenkuuluvuus.

Kaikkein tärkeimpänä psykologisista perustarpeista nousi esiin autonomia, joka näyttäytyy yrittäjyydessä vapautena ja itsenäisyytenä. Yrittäjät kokivat erittäin merkittäväksi sen, että he saavat yrittäjinä tehdä mitä haluavat ja milloin haluavat. Yrittäjät kokivat vapauden myös tavoitteeksi yrittäjyydessä. Esimerkiksi vapaus valita mieluisia työtehtäviä lisääntyy, kun yrityksen menestyessä on mahdollisuus valita työt, joita vastaanottaa. Yrittäjät kokivat myös iloa yrittäjyyden tuomista vapauksista. Samansuuntaisia tuloksia on havaittu useissa tutkimuksissa. Luutosen (2012) mukaan käsityöyrittäjät kokivat vapauden yhdeksi merkittävimmäksi asiaksi työssään (Luutonen 2012, 11,13–14). Myös Moore (1976) nosti esiin käsityöläisyydessä vapauten pyrkimisen, kustannuksista huolimatta (Moore 1976, 215–216). Sama tuli esille myös tutkimuksestamme, jossa yrittäjä mainitsi, että vapaus motivoi enemmän kuin palkkatyön paremmat tulot.

Psykologisiin perustarpeisiin kuuluu myös vaikuttaminen, joka tuli esille yrittäjien tarinoissa. Käsityöyrittäjien tarinoissa tuli ilmi, että motivoivaksi koettiin suurempien ihmisjoukkojen tavoittaminen sekä suomalaisen käsityöperinteen säilyttäminen. Käsityöekkerit oli myös tietoisesti ottanut tavoitteekseen ylläpitää suomalaista käsityöperinnettä. Käsityöohjeilla ja kursseilla voisi olla laajempaa kysyntää englannin kielellä, mutta yrittäjä on tehnyt tietoisin valinnan säilyttää suomen kieli ohjeissa. Yrittäjä koki erityisesti iloa siitä, että ihmiset saivat apua hänen suunnittelemistaan ohjeista, ja esimerkiksi onnistuivat pitkästä aikaa käsitöiden tekemisessä niiden avulla. Suuremman ihmisjoukon tavoittamalla yhä useammat ihmiset voivat saada onnistumisen kokemuksia käsitöiden tekemisessä.

Kompetenssi nousi yrittäjien tarinoissa esiin oman osaamisen tunnistamisena, näyttämisenä ja arvostamisena sekä positiivisen palautteen kautta, joka vahvisti käsitystä omasta osaamisesta. Yrittäjien osaaminen oli todella laajaa ja koski muutakin kuin varsinaista käsityötuotteen tekemistä. Käsityöyrittäjäys pitää sisällään paljon muutakin kuin tuotteen valmistamisen ja yrittäjät olivatkin tunnistaneeet omaa osaamistaan myös esimerkiksi verkkokaupan pyörittämisen myötä. Asiakkaiden antama positiivinen palaute ja tyytyväiset asiakkaat koettiin motivoivaksi yrittäjyydessä, positiivisen palautteen myötä yrittäjät saivat vahvistusta omasta osaamisestaan.

Yrittäjyyden motivaation taustalla olevista syistä tuli ilmi myös yhteenkuuluvuuden tunne. Muun muassa kollegat eli muut käsityöläiset ja yrittäjät koettiin tärkeiksi kontakteiksi. Lisäksi tukea saatiin kavereilta ja myös asiakaskohtaamiset olivat tärkeä sosiaalinen kontakti työssä.

Yrittäjien tarinoista tuli myös ilmi, että yksinyrittäjän työ on usein yksinpuurtamista, jota pystyisi vähentämään palkkaamalla työntekijöitä.

Psykologiset perustarpeet nousivat esiin aineistosta useasta eri näkökulmasta. Decin ja Ryanin itsemääräämisteorian mukaan, kun psykologiset perustarpeet on huomioitu, sillä on positiivinen vaikutus ihmisen motivaatioon. Psykologisten perustarpeiden täytyminen tukee erityisesti sisäistä motivaatiota. Itsemääräämisteoriassa motivaatio jaotellaan kontrolloituun ja autonomiseen motivaatioon. Kontrolloidussa motivaation syyt tulevat usein ulkoapäin esimerkiksi koetun velvollisuuden vuoksi, kun taas autonomisessa motivaatiossa, yksilö kokee positiivisia tunteita, joustavuutta ja valinnanvaraa. Autonomisessa motivaatiossa ihminen kokee asiaa kohtaan kiinnostusta ja kokee tekemisen miellyttäväksi. (Deci & Ryan 2015, 486–489.) Haastattelemamme yrittäjät voidaan heidän tarinoidensa pohjalta sijoittaa ehdottomasti autonomiseen motivaatioon. He nauttivat tekemisestä ja kokivat vapauden olevan yksi parhaita puolia yrittäjyydessä.

Aineistosta nousi esiin myös syitä, jotka ovat motivoineet perustamaan oman yrityksen. Yrittäjien tarinoista nousi selkeästi esiin yhdistäviä tekijöitä heidän elämässään ennen yrityksen perustamista. Palkkatöistä poisjääminen antoi mahdollisuuden yrittäjille miettiä mitä he haluavat tulevaisuudessa tehdä ja aikaa punnita erilaisia vaihtoehtoja. Kynnys päätoimiseen yrittäjyyteen lähtemiseen olisi varmasti ollut suurempi, jos olisi pitänyt ensin irtisanoutua palkkatyöstä. Molemmilla yrittäjillä oli taustalla myös käsityöalan opintoja, joilla oli varmasti oma vaikutuksensa käsityöyrittäjäksi päätymisessä. Molemmilta yrittäjiltä yrittäjyys lähti käyntiin harrastuksenomaisen toiminnan myötä, kun huomasi, että tuotteilla alkoi olla kysyntää. Lähdesmäen (1998) tutkimuksessa nousi esiin samankaltaisia syitä yrittäjäksi päätymisessä. Yrittäjäksi lähtemiseen motivoi muun muassa työttömyys sekä tyytymättömyys palkkatyöhön. Kovalainen (2002) nosti esille, että yrityksen perustaminen voi tapahtua esimerkiksi oman harrastuksen kautta (Kovalainen 2002, 24–25). Lehden, Ropen ja Pyykön (2007) mukaan yrittäjäksi ryhtymiseen on harvemmin sisäistä paloa, vaan yrittäjäksi päädytään usein muista syistä (Lehti, Rope & Pyykkö 2007, 17, 19).

8.2 Motivaatio käsitöiden tekemisessä

Yrittäjien käsitöiden tekemiselle asetetut tavoitteet ovat pitkälti samoja kuin yrittäjyydelle asetetut tavoitteet, sillä tutkimme päätoimisia käsityöyrittäjiä, jolloin tarkastelemme käsityötä elinkeinon näkökulmasta. Tässä luvussa avaamme tarkemmin tekijöitä, jotka motivoivat yrittäjiä käsitöiden tekemisessä. Käsitöiden tekeminen työksi nousi vahvimpana tavoitteena

esiin. Keinona tavoitteen saavuttamiseen toimii taloudellisten tavoitteiden asettaminen, jotka saavutetaan uusia ja vanhoja tuotteita kehittämällä. Syitä, jotka motivoivat käsitöiden tekemiseen olivat yrittäjien tausta, arvot käsitöiden tekemisen taustalla, käsitöiden tekemisen tuomat hyödyt ja käsitöiden tekemisestä nauttiminen.

Yrittäjien päätavoitteena on saada tehdä käsitöitä työkseen ja keino tavoitteen saavuttamiseen on taloudellisten tavoitteiden asettaminen. Yrityksen menestyminen avaa lisää mahdollisuuksia valita itselleen mieluisia töitä ja käyttää enemmän aikaa mieluisten työvaiheiden tekemiseen, joiksi mainittiin juuri käsitöiden tekeminen. Käsitöiden tekeminen työksi antaa mahdollisuuden tehdä sitä mistä nauttii ja mikä motivoi. Käsityöyrittäjänä toimiminen antaa vapauden päättää mitä töitä tekee ja vastaanottaa, joka taas ylläpitää nautintoa käsitöiden tekemisessä työksi. Luutonen (2012) kertoo käsityöyrittäjien kokevan juuri vapauden, itsenäisen suunnittelun ja työn valmistamisen merkittävimiksi asioiksi työssä ja tämä nousi myös meidän haastatteluistamme selkeästi esille (Luutonen 2012, 11, 13–14). Neljästä käsityöyrittäjä tyyppistä, jotka Fillis (2004) on Rentschlerin (2002) ja omien tutkimustensa avulla muodostanut, haastattelemamme yrittäjät sopivat käsityöyrittäjien toiseen tyyppiin eli myöhäisiin tuotekehittäjiin, sillä molemmilla yrittäjillä on kokemusta muilta aloilta ja he ovat päättäneet tehdä uranvaihdoksen ja heille elämäntavan laadulla on merkitystä. (Fillis 2004, 70–72.)

Syynä käsitöiden tekemiseen oli myös yrittäjän tausta. Molemmilla yrittäjillä käsityöt ovat olleet osana elämää jo ennen käsityöyrittäjäksi ryhtymistä, joka on osaltaan johtanut juuri käsityöyrittäjyyteen muun yrittäjyyden sijasta. Yrittäjien koulutustaustat ovat liittyneet käsitöiden tekemiseen, ja käsillä tekeminen on kulkenut myös suvussa sekä ollut läsnä vaihtelevasti elämän eri vaiheissa. Käsitöiden tekeminen on koettu tärkeäksi osaksi elämää ja olemista ja se on toiminut alkukipinä kohti yrittäjäksi päätymistä. Käsitöiden tekemisen merkitys ja positiivinen vaikutus tekijään jo ennen yrittäjyyttä nousi selkeästi haastatteluissa esille.

Ajan lisääntyminen palkkatöiden loppumisen jälkeen antoi mahdollisuuden innostua käsillä tekemisestä kunnolla. Se toimi paluuna juurille ja mahdollisti oman jutun löytämisen. Salmela-Aro (2009) kertoo elämässä tapahtuvien roolisiirtymien ja työtilanteiden muuttumisen suuntaavan ihmisen motivaatiota, näin on myös ollut haastattelemiemme yrittäjien kohdalla sillä, vaikka käsitöiden tekeminen on ollut yrittäjien elämässä läsnä jo ennen yrittäjyyttä, ovat työtilanteiden muutokset eli palkkatöiden loppuminen suunnannut

motivaatiota yhä vahvemmin käsitöiden pariin. (Salmela-Aro 2009, 63–70.) Lähdesmäen (1998) mukaan vaikuttavia tekijöitä juuri käsityöyrittäjäksi ryhtymiselle muun yrittäjyyden sijaan oli materiaalin aikaisempi tunteminen (Lähdesmäki 1998, 6,9, 68–69). Yrittäjät ovat tunteneet käsitoissään käyttämänsä materiaalit jo ennen yrittäjäksi ryhtymistä, jolloin materiaalin tuttuus on osaltaan motivoinut käsityöyrittäjäksi ryhtymisessä. Vahva kiinnostus materiaalia kohtaan ja siitä innostuminen ovat johtaneet lopulta yrittäjyyteen, vaikka yrittäjyys ei olisi alun perin tavoitteena ollutkaan.

Myös arvot käsitöiden tekemisen taustalla olivat syy, joka motivoi käsitöiden tekemiseen. Yhtenä arvona käsitöiden tekemisen taustalla on ekologisuus. Ekologisuus ilmenee kierrätysmateriaalien käyttönä ja siinä, että tavoitteena on tehdä tuotteita vain tarpeeseen välttämättä turhien tuotteiden tekemistä. Käsitöiden tekemisen taustalla motivoivat arvot vaikuttavat myös taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kierrätysmateriaalin käyttö mahdollistaa taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen sillä materiaalikustannukset jäävät pieniksi. Lisäksi tuotteissa säilyy uniikkisuus, sillä tuotteita valmistuu usein vain pieni erä värillistä kierrätysnahkaa käytettäessä. Arvona on myös suomalaisen käsityöperinteen säilyttäminen. Yrittäjänä on mahdollisuus olla osana suomalaista käsityöperinteen jatkumoa ja vaikuttaa sen ylläpitämiseen. Haastattelemamme yrittäjät sopivat Luutosen ja Äyväriin (2002) kuvaukseen käsityöyrittäjistä, jotka toiminnallaan uudistavat ja säilyttävät kulttuuriperinnettä (Luutonen & Äyväri 2002, 203).

Käsitöiden tekemisestä saatavat monet hyödyt toimivat yrittäjillä yhtenä syynä käsitöiden tekemiselle. Aika tulee hyödynnettyä mahdollisimman tehokkaasti, kun samalla tekee käsitöitä ja uusi käsityö on saatava aloitettua heti edellisen valmistuttua, ettei aikaa vain menisi hukkaan. Hyötyä oli myös tuotteiden tekeminen tarpeeseen. Käsityöt toimivat myös keskittymisen välineenä ja ankkuroivat huomion olennaiseen sekä rauhoittavat olemista esimerkiksi etäkokouksiin osallistuttaessa tai televisiota katseltaessa.

Myös tekemisestä nauttiminen oli syy käsitöiden tekemisen taustalla. Yrittäjyystarinoista nousi esille, että yrittäjät nauttivat, kun voivat tehdä työkseen käsitöitä, eikä se tunnu työnteolta. Käsitöiden tekemiseen innostaa myös asiakkailta saatu positiivinen palaute. Halu tehdä käsitöitä on koko ajan läsnä. Käsillä tekemiseen uppoudutaan niin että ympärillä oleva maailma häviää ja oman kädenjäljen näkeminen tuottaa nautintoa. Käsitöiden tekeminen ei ole vain työn vuoksi tehtyä vaan se on elämäntapa ja osa identiteettiä. Tekemisestä saatavat hyödyt osoittavat, miten paljon käsitöiden tekeminen antaa yrittäjille ja vaikuttaa heihin

kokonaisvaltaisesti. Yrittäjien tarinoista nousi esille samoja syitä käsitöiden tekemiselle, joita Mooren (1976) haastattelemat käsityöläiset kertoivat syiksi, kuten käsitöiden tekemisen tuottama ilo ja pakottava tarve käsillä tekemiseen. Motivoivaksi tekijäksi nousi itse käsityön tekeminen eikä niinkään lopputulos, mikä nousi esille myös Mooren (1976) haastatteleminen käsityöläisten vastauksista. (Moore 1976, 215–216.)

Tuloksista voidaan päätellä, että yrittäjien asettamat tavoitteet, niiden saavuttamisen keinot ja syyt käsitöiden tekemisen taustalla ovat osittain myös päällekkäisiä. Päättävöitteena on saada tehdä käsitöitä työkseen ja sen mahdollistava keino on yrittäjien asettamat taloudelliset tavoitteet. Nämä asetetut tavoitteet saavutetaan tuotteita kehittämällä. Nurmi ja Salmela-Aro (2017) sanovat, että asioihin keskitytään innostuneesti silloin, kun ihminen on aiheesta oikeasti kiinnostunut (Nurmi & Salmela-Aro 2017, 9). Tämä nousee haastattelemiemme yrittäjien tarinoista myös esille. Vahva kiinnostus käsitöitä kohtaan innostaa yrittäjiä kehittämään yritystään ja hankkimaan elannon käsitöitä tekemällä.

8.3 Tulevaisuuden tavoitteet

Selvitimme lisäksi yrittäjien tulevaisuuden tavoitteita yrityksen kehittämiseksi. Yrittäjät halusivat kehittää olemassa olevia tuotteita ja luoda kokonaan uusia tuotteita. Tuotteiden kehittäminen toimii keinona taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen, mutta se oli myös itsessään tavoitteena käsitöiden tekemisessä, sillä uusien käsityötuotteiden tekeminen koettiin myös nautintoa tuovaksi.

Yrittäjät olivat asettaneet toiminnalleen myös taloudellisia tavoitteita. Päällimmäisenä tavoitteena oli pystyä elättämään itsensä käsitöillä ja nostaa tulotasoa siihen, mitä on aikaisemmin tienannut palkkatyössä. Lisäksi tavoiteltiin tasaista myyntiä, jonka avulla voisi pitää lomina. Taloudellisten tavoitteiden lisäksi aineistosta nousi esille oman ajan priorisoiminen itselle merkityksellisiin asioihin eli käsitöiden tekemiseen, keino tähän olisi muiden työvaiheiden kuten sosiaalisen median ja valokuvauksen ulkoistaminen.

Yrittäjien tulevaisuuden tavoitteista voi huomata saavutusmotiveitunutta käytöstä.

Sternbergin (2017) mukaan saavutusmotivaatiossa ihminen pyrkii jatkuvasti kehittymään ja saavuttamaan asioita hakeutumalla kohtuullisiin haasteisiin (Sternberg 2017, 10). Brunstein ja Heckhausen (2008) puolestaan määrittelevät saavutusmotiveituneen käytöksen tarpeeksi pärjätä hyvin ja jopa paremmin kuin muut. Toisaalta saavutusmotivaatiossa omaa suoritusta voi verrata myös omiin aiempiin suorituksiin ja pyrkiä pärjäämään paremmin. (Brunstein &

Heckhausen 2008, 137.) Tämä näkyi yrittäjien tarinoissa muun muassa tavoitteena saavuttaa yrittäjyydessä parempi tulotaso kuin tällä hetkellä ja tasaisten tulojen avulla saada myös pidettyä lomaa. Yrittäjät vertasivat pääasiassa omaa suoritustaan omiin aiempiin suorituksiinsa ja pyrkivät kehittymään.

9 Pohdinta

Tutkimustehtävänä oli selvittää tekijöitä, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yrittäjyydessä ja käsitöiden tekemisessä. Halusimme myös tietää, millaisia tavoitteita he ovat asettaneet yrittäjyydelle tulevaisuutta ajatellen. Haimme vastauksia haastatteleamalla kahta käsityöyrittäjää, jotka kertoivat meille yrittäjyystarinansa. Haastatteluaineiston analysoinnin perusteella tutkimustehtävään löydettiin monipuolisia vastauksia, joista voitiin löytää tutkimukseen osallistuneille yrittäjille keskeiset motivaatiotekijät koskien sekä käsityöyrittäjyyttä että käsitöiden tekemistä. Vastaus tutkimustehtävään saatiin monipuolisten ja koko yrittäjyyden taipaleen kattavien haastattelukysymysten avulla. Saimme muodostettua käsityksen käsityöyrittäjyydestä ja löysimme yrittäjiä motivoivia tekijöitä, joita tutkimuksella haattiinkin.

Johtopäätöksiä tehdessämme lähestyimme motivaatiota kolmesta näkökulmasta: millaisia tavoitteita yrittäjillä oli, millaisilla keinoilla he pyrkivät tavoitteita saavuttamaan ja mitä syitä motivaation taustalla oli. Huomasimme, että tavoitteet, keinot ja syyt olivat osittain myös päällekkäisiä. Yrittäjien päätavoitteena oli saada tehdä käsitöitä työkseen, sillä he nauttivat käsitöiden tekemisestä ja halusivat säilyttää tekemisen ilon yrittäjyydessään. Yrittäjät asettivat käsityöyritykselleen myös taloudellisia tavoitteita, he halusivat muun muassa kehittää olemassa olevia tuotteita sekä kokonaan uusia tuotteita. Vaikka yrittäjät tavoittelivat myös taloudellista menestymistä, teimme johtopäätöksen, että taloudellinen menestyminen oli lähinnä keino, jonka avulla yrittäjät pystyivät tekemään työkseen sitä mistä nauttivat eli käsitöitä. Tavoitteiden, keinojen ja syiden limittymistä huomasimme myös muun muassa yrittäjien autonomiassa. Vapaus oli yksi syistä, joka vaikutti yrittäjyyden motivaation taustalla. Vapaus oli kuitenkin enemmänkin kuin yrittäjyyden motivaation taustalla vaikuttava syy, sillä yrittäjät myös aktiivisesti tavoittelivat vapautta. Yrittäjät tavoittelivat erityisesti sitä, että heidän taloudellisen tilanteensa puolesta olisi mahdollista valikoida tarjolla olevista töistä itselle mieluisimmat.

Tutkimuksen tulokset eivät ole yleistettävissä ja siihen ei tutkimuksessa pyrittykään. Vaikka yleistyksiä ei tutkimuksestamme voida tehdä, antaa tutkimus uusia näkökulmia käsitellystä aiheesta. Tutkimus antaa myös pohjan syvemmälle pureutuville jatkotutkimuksille. Vaikka tutkimuksessa on haastateltu vain kahta yrittäjää, se auttaa ymmärtämään motivoivia tekijöitä käsityöyrittäjyyden taustalla. Etenkin sellaisia käsityöyrittäjiä motivoivia tekijöitä, joilla on taustalla muun alan palkkatyötä, ja jotka ovat päätyneet tekemään uranvaihdoksen. Tuloksia

voidaan muun muassa soveltaa peruskoulun käsityön oppiaineen ja yrittäjyyskasvatuksen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Tutkimus antaa myös arvokasta tietoa käsityöyrittäjyyttä suunnittelevalle.

Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan päätellä, miten oppilaita voitaisiin tukea yrittäjyyskasvatuksessa ja käsityönopetuksessa. Tulosten perusteella voisi olla mielekästä tukea esimerkiksi oppilaan psykologisia perustarpeita, joita ovat autonomia, kompetenssi, yhteenkuuluvuus ja vaikuttaminen. Haastateltavat kokivat erityisen motivoivaksi itsenäisyyden ja vapauden yrittäjydessä. Oppilaiden vapautta voisi tukea esimerkiksi antamalla vapauksia yrittäjyyskasvatuksen ja käsityön tehtävänannoissa. Myös kompetenssi eli kokemus asioiden osaamisesta ja asioiden aikaansaamisesta nousi vahvasti esille tutkimuksessa. Oman osaamisen tunnistaminen toi yrittäjillekin lisää itsevarmuutta ja mahdollisti yrityksen kehittämisen. Olisi siis tärkeää myös perusopetuksessa panostaa oppilaiden kompetenssin lisäämiseen auttamalla oppilasta tunnistamaan omat vahvuudet ja oma osaaminen. Omien vahvuuksien löytämiseen voi auttaa esimerkiksi monipuolinen eri materiaalien ja tekniikoiden kokeileminen. Tarjoamalla monipuolisia mahdollisuuksia oppilaille, hekin voivat löytää oman juttunsa ja tekemisen ilon. Psykologiset perustarpeet huomioimalla tuettaisiin myös oppilaiden sisäistä motivaatiota.

Tutkimuksemme tuloksista voi olla hyötyä myös yrittäjyyttä suunnitteleville henkilöille. Tutkimus tuo esiin kaksi erilaista yrittäjyystarinaa, joista yrittäjyyttä pohtivat voivat lukea erilaisia näkökulmia yrittäjäksi päättämisestä ja näin saada tukea oman yrittäjyyden alkutaipaleeseen. Käsityöyrittäjiä motivoivia tekijöitä ymmärtämällä pystytään myös kannustamaan yrittäjäksi ryhtymiseen ja siinä onnistumiseen.

Tutkimuksemme tuo esille yrittäjyyden vaihtoehtona palkkatyölle, yrittäjäksi voi ryhtyä myös myöhemmissä elämän vaiheissa, jos palkkatyö ei enää tunnukaan itselle sopivalta ja motivoivalta. Haastattelemamme yrittäjät kokivat yrittäjyyden palkkatyötä motivoivammaksi sen tuoman vapauden myötä, on innostavaa voida päättää itse mitä haluaa tehdä. Yrittäjäksi voi ryhtyä, vaikka se ei olisi ollut alun perin suunnitelmissa. Yrittäjäksi ryhtymiseen ei myöskään ole olemassa valmista kaavaa, miten se tulisi tehdä. Tutkimuksemme tuo esille, miten yrittäjäksi voi päätyä harrastuksenomaisen toiminnan kautta. Käsityökekkereillä toiminta alkoi blogin perustamisesta ja Ventti Designilla, kun huomasi itse tehdyillä koruilla olevan kysyntää. Tämänkaltaiset tarinat voivat luoda uskoa käsitöitä harrastavalle henkilölle yrityksen perustamisesta.

Tutkimuksemme tuloksista voi päätellä, miten käsityöyrittäjyyden motivaation säilymisessä on tärkeää, että yrittäjä on löytänyt oman juttunsa ja nauttii sen tekemisestä. Yrittäjyydessä menestyminen vaatii sen, että on valmis muokkaamaan ja kehittämään toimintaansa, jotta yllättävistä ja haasteellisista tilanteista pääsee eteenpäin. Jos on aidosti innostunut ja motivoitunut tekemisestään, on helpompaa myös selvitä yrittäjyyden aikana kohdatuista haasteista. Jotta yritys menestyisi, omalle tekemiselleen kannattaa asettaa tavoitteita, ja aktiivisesti pyrkiä kohti niitä. Tärkeää on siis ensin selvittää mitä yrittäjyydeltään todella haluaa ja millaisia tavoitteita haluaa tulevaisuudelle asettaa.

Kysyimme haastateltavilta mitä neuvoja he antaisivat käsityöyrittäjäksi aikovalle. Yrittäjät kannustivat vastaanottamaan etenkin ensimmäisen yrittäjävuoden aikana tulevia työmahdollisuuksia mahdollisimman avoimesti, vaikka ne olisivat omalla epämukavuusalueella, sillä ne voivat avata uusia ovia ja tuoda odottamattomia mahdollisuuksia. Yrittäjyyden aloittamiseen myös kannustettiin etenkin, jos alkuinvestoinnit eivät ole suuria. Vastauksissa kannustettiin myös rohkeasti tuomaan itseänsä ja omia töitään esille.

Tutkimus antaa hyvin vastauksia käsityöyrittäjiä motivoiviin tekijöihin, mutta yksityiskohtaisemmilla haastattelukysymyksillä tai useammalla haastattelukerralla voitaisiin löytää vielä syvemmillä vaikuttavia ja tiedostamattomina olevia motivoivia tekijöitä. Myös useampaa käsityöyrittäjää haastatteleamalla olisi voitu löytää lisää erilaisia näkökulmia. Useampia yrittäjiä haastatteleamalla olisi voitu löytää myös eri käsityöyrittäjätyyppisiin kuuluvia yrittäjiä, jolloin motivoivat tekijät olisivat voineet erota toisistaan ja painottua eri tavoin. Fillis (2004) on Rentschlerin (2002) ja omien tutkimustensa avulla jakanut käsityöyrittäjät neljään tyyppiin, joista haastattelemamme yrittäjät kuuluivat myöhäiset tuotekehittelijät tyyppiin. Heillä on siis työkokemusta muilta aloilta ja ovat päättäneet tehdä uranvaihdoksen, lisäksi elämäntavan laadulla on heille merkitystä. (Fillis 2004, 70–72.) Yrittäjyys näyttää Fillisin (2004) mukaan jakautuneen kahteen ryhmään; niihin, jotka tekevät taidetta taiteen vuoksi ja niihin, jotka tekevät taidetta bisneksen vuoksi (Fillis 2004, 74). Tutkimalla molempiin ryhmiiin kuuluvia yrittäjiä voitaisiin saada monipuolisemmin selville käsityöyrittäjiä motivoivia tekijöitä.

10 Luotettavuus

Kaikessa tutkimuksen tekemisessä pyritään välttämään virheitä, mutta siitä huolimatta kaikki tutkimukset eivät ole yhtä luotettavia. Tästä syystä tutkimuksen luotettavuutta tuleekin yrittää arvioida mahdollisimman kattavasti. Usein tutkimusta tehdessä luotettavuutta voidaan käsitellä reliabelius ja validius käsitteiden avulla. Reliaabeliudella tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin mittaustulokset olisivat toistettavissa. Toisin sanoen antaako tutkimus sattumanvaraisia tuloksia, vai olisiko tutkimus toistettavissa siten, että tulokset olisivat samoja. Validius taas puolestaan tarkoittaa mittarin tai menetelmän kykyä mitata juuri sitä asiaa mitä halutaan selvittää. Reliaabelius ja validius ovat usein vaikeasti sovellettavissa kvalitatiiviseen tutkimukseen, sillä ne on kehitetty kvantitatiivisen tutkimuksen piirissä. Tapaustutkimusta tehdessä voidaan ajatella, että tapausten kuvaukset ovat ainutlaatuisia, eikä esimerkiksi tutkimusta toistamalla päästäisi samaan lopputulokseen. Perinteiset luotettavuuden ja pätevyyden arvioinnin keinot saattavat siis olla haastavasti toteutettavissa kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Vaikka reliabelius ja validius käsitteitä ei hyödyntäisi luotettavuuden arvioinnissa, tutkimuksen luotettavuutta täytyy kuitenkin arvioida muilla tavoilla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 231–232.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen luotettavuutta voidaan parantaa raportoimalla tutkimuksen kulku mahdollisimman avoimesti. Kaikki tutkimuksen vaiheet tulisi avata kattavasti, jotta tutkimuksen lukijat pystyvät arvioimaan tutkimuksen luotettavuutta ja tuloksia. Tutkijan tulee kertoa selkeästi mikä on tutkimuksen kohteena ja miksi asiaa tutkitaan. Aineistonkeruu ja siihen liittyvät yksityiskohdat avataan tutkimuksessa sekä miten kyseisiin tiedonantajiin ja menetelmiin on päädytty. Myös tutkimusaineiston analyysivaihe tulee avata mahdollisimman kattavasti, jotta lukija tietää, miten tutkimuksen tuloksiin on päädytty. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163–164.) Olemme pyrkineet avaamaan tutkimuksemme kulun mahdollisimman avoimesti ja kattavasti. Avasimme tarkemmin käyttämäämme aineistonkeruumenetelmää sekä kerroimme perustelut, joiden avulla valitsimme juuri kyseiset haastateltavat. Selostimme tarkemmin myös analyysin vaiheet, ja esittelimme taulukkomuodossa, miten teimme luokituksia.

Pyrimme avoimuuteen myös jakaessamme tietoa tutkimukseen osallistuville henkilöille. Kerroimme saatekirjeessä mihin tutkimuksella pyrimme ja mikä on tutkimukseen osallistujien rooli tutkimuksessamme. Erityisen tärkeää tutkimuksen eettisyyden kannalta oli kertoa osallistujille heti alussa, että halusimme käyttää heidän yrityksensä nimeä tutkimuksessamme.

Päädyimme käyttämään yritysten nimiä tutkimuksessamme, sillä halusimme voida vapaasti kertoa yrittäjien tuotteista ja kertoa heidän yrittäjyystarinansa. Anonymiteetin takaaminen olisi voinut olla haastavaa, sillä pelkästään tuotteiden ja yritystarinoiden perusteella olisi voinut päätellä mikä yritys on kyseessä.

Sisällönanalyysi perustuu aina tutkijan tekemiin tulkintoihin ja päätelmiin aineistosta (Tuomi & Sarajärvi 2018, 127). Pyrimme parantamaan analyysiprosessin ja tulosten luotettavuutta palaamalla kaikissa analyysin vaiheissa sekä tuloksia ja johtopäätöksiä kirjoittaessamme alkuperäisilmauksiin ja alkuperäiseen litteroituun aineistoon, jotta sisältö pysyisi mahdollisimman muuttumattomana koko prosessin ajan.

Tutkimusprosessin julkisuuteen liittyy tutkimusprosessin avaamisen lisäksi myös tutkijakollegoiden tuki tutkimuksen arvioinnissa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 165). Tutkimuksen toteutuksessa tutkijakollegoiden ja ohjaajan antamat palautteet ovat olleet tärkeässä osassa koko tutkimusprosessin ajan. Saatujen palautteiden pohjalta olemme saaneet paranneltua ja selkeytettyä tutkimustamme, sillä omalle tekstilleen sokeutuu helposti. Ulkopuolelta tulleiden kommenttien avulla on ollut helpompaa säilyttää tutkimuksen päämäärä selkeänä.

Myös tutkimuksen tiedonantajat voivat olla mukana arvioimassa tutkimustulosten ja johtopäätösten osuvuutta (Tuomi & Sarajärvi 2018, 165). Pyysimme haastattelemiamme yrittäjiä arvioimaan tutkimuksemme tulokset ja johtopäätökset, jotta emme ole tehneet virheellisiä tulkintoja haastatteluaineistosta. Tämä vaihe oli erityisen tärkeä myös tutkimuksen eettisyyden kannalta. Pyysimme yrittäjiltä luvan käyttää heidän yritystensä nimiä tutkimuksessamme, joten halusimme varmistaa, että yrittäjät ovat samaa mieltä kanssamme tekemistämme tulkinnoista. Näin yrittäjät pääsivät tarkistamaan mitä heistä julkaistaan ja korjaamaan mahdollisia virheitä.

Ennen haastattelujen toteuttamista testasimme haastattelukysymyksiämme kahdella yrittäjällä, jotka eivät osallistuneet tutkimukseen tai olleet muuten osallisena tutkimuksen suunnittelussa. Testihaastattelujen perusteella pystyimme hieman päättelemään haastattelun mahdollista kestoa sekä haastattelukysymysten toimivuutta. Testihaastattelujen perusteella teimme vielä pieniä muutoksia haastattelukysymyksiin, esimerkiksi täsmentämällä kysymykset juuri kyseisen käsityöyrittäjän tuotteisiin sopiviksi. Varsinaisten haastattelujen lopussa kysyimme vielä, onko haastateltavilla jotain mitä he haluaisivat kertoa tai lisätä, jotta haastateltavilla oli

vielä mahdollisuus halutessaan täydentää vastauksia tai kertoa jotain mitä emme olleet huomanneet kysyä.

Haastattelun luotettavuuteen saattaa vaikuttaa haastateltavien halu antaa sosiaalisesti hyväksyttävää vastauksia tai jos haastateltavat kokevat olonsa uhatuksi haastattelun aikana. Kulttuurilla on suuri vaikutus siihen, millaiset asiat voidaan kokea vaikeiksi tai mikä koetaan sosiaalisesti hyväksyttäväksi. Lisäksi haastattelut ovat aina kontekstisidonnaisia, mikä pitää ottaa huomioon tuloksia yleistäessä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015. 206–207.) Jo haastattelua suunnitellessa pyrimme siihen, että emme kysy arkaluonteisia asioita käsitteleviä kysymyksiä tai sellaisia asioita, jotka asettaisivat haastateltavat huonoon valoon. Näin pyrimme siihen, että haastateltaville ei tule paineita vastata kysymyksiin sosiaalisesti hyväksytyllä tavalla ja että haastateltavat eivät kokisi oloaan uhatuksi. Emme myöskään pyri yleistämään tutkimuksemme tuloksia, vaan tarkoituksena on kuvata tarkemmin yksittäisiä tapauksia.

Keräsimme elämäkertahaastattelujen avulla käsityöyrittäjien yrittäjäyystarinoina. Keräämämme yrittäjäyystarinat olivat yrittäjien subjektiivisia kokemuksia omasta yrittäjäyystaipaleestaan. Hirsjärven, Remeksen ja Sajavaaran (2015) mukaan kertomuksiin vaikuttaa aina tutkittavien muistaminen, eivätkä kertomukset ole siis välttämättä aukottomia totuuksia. Elämäkertojen avulla pyritäänkin siis saamaan esille tutkittavien omia kokemuksia ja tulkintoja, eikä niinkään objektiivisia totuuksia. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 217–219.) Tutkimuksen luotettavuudenkin arvioinnissa tulee siis ottaa huomioon, että emme ole tutkimuksen avulla pyrkineet löytämään objektiivisia tai yleistettäviä totuuksia, vaan olemme tuoneet esille käsityöyrittäjien omia kokemuksia ja näkemyksiä heidän yrittäjäyydestään.

Tutkijan on huomioitava myös oma roolinsa tutkimuksen toteuttamisessa, tutkijalla voi esimerkiksi olla vahvoja ennakkokäsityksiä tutkittavasta aiheesta ja ne voivat vaikuttaa tutkimuksen toteuttamiseen. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163–164.) Tutkijoina pyrimme pysymään koko tutkimusprosessin ajan mahdollisimman puolueettomina, eikä meillä ollut vahvoja ennakkokäsityksiä tutkimastamme aiheesta. Haastattelujen aikana pyrimme olemaan johdattelematta haastateltavia heidän vastauksissaan. Emme myöskään ole käsityöyrittäjiä, mikä varmasti osaltaan helpottaa puolueettomuutta tutkimusta tehdessä.

Tutkimuksen validiteettia voidaan käsitellä triangulaation näkökulmasta, triangulaatiolla tarkoitetaan tutkimusmenetelmien yhteiskäyttöä. Yhtenä triangulaatiomenetelmänä on tutkijatriangulaatio, jolla tarkoitetaan useamman tutkijan osallistumista tutkimuksen

tekemiseen. Useamman tutkijan osallistuminen on tärkeää erityisesti aineiston analysointivaiheessa sekä tulosten tulkitsemisessa. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2015, 233.) Tutkimuksemme luotettavuutta parantaa myös se, että tutkimusta teki kaksi tutkijaa. Erityisesti hyötyä kahden tutkijan näkökulmasta oli aineiston luokittelussa ja tulkintojen tekemisessä, aineistoa voi tulkita monella eri tapaa, joten kaksi näkökulmaa auttaa tekemään aineistosta mahdollisimman johdonmukaisia tulkintoja.

Tutkimuksen luotettavuuden arviointiin kuuluu myös lähdekirjallisuuden ja sen relevanttiuden arviointi (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 182). Pyrimme tutkimuksessamme käyttämään pääasiassa vertaisarvioituja tutkimusjulkaisuja ja muuta laadukasta tutkimuskirjallisuutta. Lähteissä on käytetty myös kansainvälistä tutkimuskirjallisuutta.

11 Jatkotutkimusehdotukset

Jatkotutkimusehdotuksena olisi tutkia käsityöyrittäjien motivaatiota uran eri vaiheissa. Hyvönen ja Feldt (2017) mainitsevat, että työtavoitteet vaihtelevat ihmisillä uran eri vaiheissa, esimerkiksi uran alussa tavoitteet koskevat taitojen ja koulutuksen hankkimista, kun taas myöhemmin keskitytään itsensä kehittämiseen tai eläkkeelle jäämiseen (Hyvönen & Feldt 2017, 133–135). Olisi mielenkiintoista tietää eroaako käsityöyrittäjien motivaatio, jos he ovat vasta perustaneet yrityksensä, olleet pitkään yrittäjinä tai ovat mahdollisesti pian jäämässä eläkkeelle. Tutkimukseemme osallistuneet yrittäjät olivat olleet molemmat yrittäjinä muutaman vuoden ajan, olisi mielenkiintoista tietää miten heidän motivaationsa eroaisi yrittäjästä, joka on juuri perustanut yrityksensä tai vaihtoehtoisesti ollut yrittäjänä jo vuosikymmeniä.

Toinen mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi selvittää laajemmin tekijöitä, jotka vaikuttavat yrittäjien motivaatioon. Tutkimuksessamme tuli ilmi myös yrittäjyyden haastepuolia, joten olisi mielenkiintoista tietää laajemmin mitkä tekijät vaikuttavat yrittäjien motivaatioon. Esimerkiksi ajankäytön haasteet ovat varmasti tekijä, joka vaikuttaa vahvasti yrittäjiin.

Tutkimushaastatteluissamme tuli jonkin verran ilmi koronan vaikutuksia yrittäjien arkeen. Olisi mielenkiintoista tietää tarkemmin millaisia haasteita koronatilanne on tuonut käsityöyrittäjille ja miten haasteita on pystytty selättämään. Jonkin verran korona on tuonut varmasti myös uusia mahdollisuuksia, ihmiset ovat muun muassa tottuneet etänä pidettäviin kursseihin, mikä voi laajentaa mahdollisuuksia osallistua erilaisille käsityökursseille, vaikka omassa kunnassa muuten ei olisi mahdollisuutta osallistua.

Mielenkiintoinen tutkimusaihe olisi myös vertailla päätoimisten ja sivutoimisten käsityöyrittäjien motivaatiota. Eroaako päätoimisten ja sivutoimisten yrittäjien motivaatio toisistaan esimerkiksi taloudellisten tavoitteiden vuoksi? Sivutoimisilla yrittäjillä voi olla mahdollisuus tehdä käsitöitä pienemmillä taloudellisilla paineilla, jos pääasialliset tulot tulevat muualta.

Lähteet

- Aalto, P. & Mäki-Tuominen, J. 2011. Käsiyö ja yrittäjyyskasvatus. Teoksessa E. Yli-Panula, A. Virta & K. Merenluoto (toim.) Oppiminen, opetus ja opettajaksi kasvu ainedidaktisen tutkimuksen valossa. Turun ainedidaktisen symposiumin esityksiä 11.2.2011. Turku: Opettajankoulutuslaitos, Turun yliopisto, 143–158.
- Aaltonen, T. & Help, V. 2019. Käsiyöoppiaine ja yrittäjyyskasvatus – yrittäjien näkemyksiä yritys yhteistyöstä perusopetuksen käsiyöoppiaineen kanssa. Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos. Rauman yksikkö. Pro gradu -tutkielma.
- Aaltonen, T. & Leimumäki, A. 2010. Kokemus ja kerronnallisuus – kaksi luentaa. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander & M. Hyvärinen (toim.) Haastattelun analyysi. Tampere: Vastapaino, 119–152.
- Adamson, G. 2007. Thinking through craft. Oxford; New York: Berg.
- Adamson, G. 2010. The Craft reader. Oxford; New York: Berg.
- Aikasalo, P. 2006. Käsiyöt osana naisten elämää. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsiyöstä ja sen tulevaisuudesta. Hamina: Akatiimi, 40–54.
- Anttila, P. 2016. Käsillä tekeminen käsitteenä. Futura 35(3), 6–19.
- Barba-Sánchez, V. & Atienza-Sahuquillo, C. 2017. Entrepreneurial motivation and self-employment: evidence from expectancy theory. *International Entrepreneurship and Management Journal* 13(4), 1097–1115.
- Brunstein, J. C. & Heckhausen, H. 2008. Achievement Motivation. Teoksessa J. Heckhausen & H. Heckhausen (toim.) Motivation and Action. Cambridge: Cambridge University Press, 137–183.
- Bruyat, C. & Julien, P.-A. 2000. Defining the field of research in entrepreneurship. *Journal of Business Venturing* 16(2), 165–180.
- Clarkeburn, H. & Mustajoki, A. 2007. Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.
- Cohen, L., Manion, L. & Morrison, K. 2018. Research Methods in Education. London: Routledge Print.
- Dana, T. & Remes, L. 2005. An Ethnographic Study of Entrepreneurship Among the Sámi People of Finland. *Journal of Small Business & Entrepreneurship* 18(2), 189–200.
- Deci, E. L. & Ryan, R. M. 2015. Self-Determination Theory. Teoksessa J. D. Wright (toim.) International encyclopedia of the social & behavioral sciences. Amsterdam: Elsevier, 486–491.

- Eskola, J., Lätti, J. & Vastamäki, J. 2018. Teemahaastattelu: lyhyt selviytymisopas. Teoksessa R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 27–51.
- Estola, E., Uitto, M. & Syrjälä, L. 2017. Elämäkertahaastattelu. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvoori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 153–173.
- Farhangmehr, M., Gonçalves, P. & Sarmiento, M. 2016. Predicting Entrepreneurial Motivation among University Students: The Role of Entrepreneurship Education. *Education & Training* 58(7–8), 861–881.
- Fillis, I. 2004. The Internationalizing Smaller Craft Firm. Insights from the Marketing/Entrepreneurship Interface. *International Small Business Journal* 22(1). Lontoo: Sage. 57–82.
- Gartner, W.B. 1985. A conceptual framework for describing the phenomenon of new venture creation. *Academy of Management Review* 10(4), 696–706.
- Gibb, A. 2005. The Future of Entrepreneurship Education – Determining the Basis for Coherent Policy and Practice? Teoksessa P. Kyrö and C. Carrier (toim.) *The Dynamics of Learning Entrepreneurship in a Cross-Cultural University Context*. University of Tampere. Faculty of Education. Research Center for Vocational and Professional Education. Entrepreneurship Education Series 2/2005, 44–66.
- Grebel, T., Pyka, A. & Hanusch, H. 2003. An evolutionary approach to the theory of entrepreneurship. *Industry and Innovation* 10(4), 493–514.
- Harni, E. & Pyykkönen, M. 2018. Yrittäjyyskasvatus ja kansalaisuuden eetos. *Sosiologia* 55(3), 281–297.
- Heckhausen, J. & Heckhausen, H. 2008a. Motivation and Action: Introduction and Overview. Teoksessa J. Heckhausen & H. Heckhausen (toim.) *Motivation and Action*. Cambridge: Cambridge University Press, 1–9.
- Heckhausen, J. & Heckhausen, H. 2008b. Motivation and Development. Teoksessa J. Heckhausen & H. Heckhausen (toim.) *Motivation and Action*. Cambridge: Cambridge University Press, 384–443.
- Heikkinen, L. T. H. 2010. Narratiivinen tutkimus – todellisuus kertomuksena. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II*. Jyväskylä: PS-kustannus, 143–159.
- Heuer, A. & Kolvereid, L. 2014. Education in entrepreneurship and the theory of planned behaviour. *European Journal of Training and Development* 38(6), 506–523.

- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2015. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Hyrsky, K. 2012. Kertomuksia kultaseppien yrittäjyydestä. Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellinen tiedekunta. Opettajankoulutuslaitos. Väitöskirja.
- Hyvärinen, M. 2017. Haastattelun maailma. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvuori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 11–43.
- Hyvärinen, M. 2017. Kertomushaastattelu. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvuori (toim.) Tutkimushaastattelun käsikirja. Tampere: Vastapaino, 174–192.
- Hyvönen, K. & Feldt, T. 2017. Henkilökohtaiset työtavoitteet ja hyvinvointi. Teoksessa K. Salmela-Aro & J.-E. Nurmi (toim.) Mikä meitä liikuttaa: motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 133–148.
- Häikiö, L. & Niemenmaa, V. 2007. Valinnan paikat. Teoksessa M. Laine, J. Bamberg & P. Jokinen (toim.) Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Gaudeamus, 41–56.
- Johnsson, R. & Äyväri, A. 1998. Menestyvä käsityöyrittäjä -tutkimus 1996. Helsinki: Käsi- ja taideteollisuusliitto.
- Järventaus, J. & Kekäläinen, H. 2018. Uudistuva työ ja yrittäjyys – visioista toteutukseen. Ehdotus yrittäjyyden edistämisen strategiseksi toimenpideohjelmaksi vuosille 2018–2028. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 27/2018.
- Kielitoimiston sanakirja. Käsityö.
<https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/k%C3%A4sity%C3%B6> (Luettu 4.5.2020.)
- Kiviniemi, K. 2010. Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Jyväskylä: PS-kustannus, 70–85.
- Kojonkoski-Rännäli, S. 2014. Käsien tekemisen filosofiaa. Turku: Turun yliopiston opettajankoulutuslaitos, Rauman yksikkö.
- Kovalainen, A. 2002. Mitä käsityöyrittäjyys on? Teoksessa M. Luutonen & A. Äyväri (toim.) Käsien tehty tulevaisuus, näkökulmia yrittäjyyteen. Helsinki: Sitran raportteja 24, 11–39.
- Käsityökekkerit. <https://kasityokekkerit.fi/kasityokekkerit-blogi/> (Luettu 5.2.2021.)
- Laakso, P. 2002. Vastaavatko yritystuet käsityöyrityksen tarpeita? Teoksessa M. Luutonen & A. Äyväri (toim.) Käsien tehty tulevaisuus, näkökulmia yrittäjyyteen. Helsinki: Sitran raportteja 24, 151–171.

- Laine, M., Bamberg, J. & Jokinen, P. 2007. Tapaustutkimuksen käytäntö ja teoria. Teoksessa M. Laine, J. Bamberg & P. Jokinen (toim.) Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Gaudeamus, 9–38.
- Lehti, E., Rope, T. & Pyykkö, M. 2007. Mikä tekee yrittäjistä menestyvän: Perusyrittäjästä superyrittäjäksi. Helsinki: WSOY
- Leino, H. 2007. Yleinen ongelma, yksi tapaus. Teoksessa M. Laine, J. Bamberg & P. Jokinen (toim.) Tapaustutkimuksen taito. Helsinki: Gaudeamus, 214–227.
- Lith, P. 2005. Käsityöyrittäjyys Suomessa 2000-luvulla. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Lith, P. 2019. Käsityöalan suhdanne- ja toimialaraportti 2019. Helsinki: Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry.
- Luutonen, M. 2006. Käsityöläisyyden tulevaisuus. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta. Hamina: Akatiimi, 174–185.
- Luutonen, M. 2012. Käsityö- ja muotoilualan yrittäjä arvostaa itsenäistä ja luovaa työtä. Tiedepolitiikka 37 (3), 9–14.
- Luutonen, M. & Äyväri, A. 2002. Käsien tehty tulevaisuus - keskeiset viestit. Teoksessa M. Luutonen & A. Äyväri (toim.) Käsien tehty tulevaisuus, näkökulmia yrittäjyyteen. Helsinki: Sitran raportteja 24, 201–209.
- Lähdesmäki, M. 1998. Palkkatyöstä itsensä työllistäjäksi – Kahdentoista käsityöyrittäjän kokemuksia yrittäjäksi ryhtymisestä ja yrittäjyydestä. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Martela, F., Mäkikallio, I. & Virkkunen, V. 2017. Itsemääräämisteoria ja psykologiset perustarpeet työssä. Teoksessa K. Salmela-Aro & J.-E. Nurmi (toim.) Mikä meitä liikuttaa: motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 100–115.
- McGowan, P. & Bridge, S. 2008. Building the case for entrepreneurship in higher education institutions – the Northern Ireland centre for entrepreneurship, (NICENT) case study. Teoksessa K. Laine, P. van der Sijde, M. Lähdeniemi & J. Tarkkanen (toim.) Higher Education Institutions and Innovation in the Knowledge Society. Helsinki: Arene, 81–91.
- Moore, E. 1976. Craftsman lifestyle: the gentle revolution. Teoksessa G. Adamson (toim.) The Craft Reader. Oxford; New York: Berg, 214–218.
- Murray, H. A. 1938. Explorations in Personality. New York: Oxford University Press.

- Mäntylä, J.-M. 2021. Kasvaako Suomen kouluissa yrittäjiä? Supercellin ja F-Securen perustajat laittavat miljoonat peliin, jotta näin kävisi. Yle uutiset 25.3.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11851375> (Luettu 16.4.2021)
- Neck, H. & Greene, P. 2011. Entrepreneurship Education: Known Worlds and New Frontiers. *Journal of small business management* 49(1), 55–70.
- Niemivirta, M., Pulkka, A.-T., Tapola, A. & Tuominen, H. 2019. Achievement goal orientations: A person-oriented approach. Teoksessa K. A. Renninger & S. E. Hidi (toim.) *The Cambridge handbook of motivation and learning*. Cambridge: Cambridge University Press, 566–616.
- Nurmi, J.-E. & Salmela-Aro, K. 2017. Johdanto. Teoksessa K. Salmela-Aro & J.-E. Nurmi (toim.) *Mikä meitä liikuttaa: motivaatiopsykologian perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus, 9–15.
- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014. Helsinki: Opetushallitus.
- Peterman, N. & Kennedy, J. 2003. Enterprise education: influencing students' perceptions of entrepreneurship. *Entrepreneurship Theory and Practice* 28(4), 129–144.
- Puustinen, T. 2006. Avain omaan yritykseen. Helsinki: Avain.
- Pye, D. 1968. The Nature and Art of Workmanship. Teoksessa G. Adamson (toim.) *The Craft Reader*. Oxford; New York: Berg, 341–353.
- Pyykkönen, M. 2014. Ylistetty yrittäjyys. Jyväskylä: SoPhi.
- Rentschler, R. 2002 *The Entrepreneurial Arts Leader*. Queensland: University of Queensland Press.
- Rheinberg, F. 2008. Intrinsic Motivation and Flow. Teoksessa J. Heckhausen & H. Heckhausen (toim.) *Motivation and Action*. Cambridge: Cambridge University Press, 323–348.
- Risatti, H. 2007. *A theory of craft: function and aesthetic expression*. Chapel Hill: University of North Carolina Press.
- Ruusuvuori, J. & Nikander, P. 2017. Haastatteluaineiston litterointi. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander & J. Ruusuvuori (toim.) *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Tampere: Vastapaino, 427–442.
- Ruusuvuori, J., Nikander, P. & Hyvärinen, M. 2010. Haastattelun analyysin vaiheet. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander & M. Hyvärinen (toim.) *Haastattelun analyysi*. Tampere: Vastapaino, 9–36.

- Saarela-Kinnunen, M. & Eskola, J. 2010. Tapaus ja tutkimus = tapaustutkimus? Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Jyväskylä: PS-kustannus, 189–199.
- Salmela-Aro, K. 2009. Personal goals and well-being during critical life transitions: The four C's – Channeling, choice, co-agency and compensation. *Advances in Life Course Research* 14(1-2), 63–73.
- Seikkula-Leino, J., Ruskovaara, E., Ikavalko, M., Mattila, J. & Rytkölä, T. 2010. Promoting entrepreneurship education: the role of the teacher? *Education Training* 52 (8/9), 117–127.
- Seitamaa-Hakkarainen, P. 2014. Kvalitatiivinen sisällönanalyysi. <https://metodix.fi/2014/05/19/seitamaa-hakkarainen-kvalitatiivinen-sisallon-analyysi/> (Luettu 10.3.2021.)
- Sennett, R. 2009. *The Craftsman*. London: Penguin Books.
- Shane, S., Locke, E. & Collins, C.J. 2003. Entrepreneurial Motivation. *Human Resource Management Review* 13(2), 257–279.
- Shane, S. & Venkataraman, S. 2000. The promise of entrepreneurship as a field of research. *Academy of Management Review* 25(1), 217–226.
- Souitaris, V., Zerbinati, S. & Al-Laham, A. 2007. Do entrepreneurship programmes raise entrepreneurial intention of science and engineering students? The effect of learning, inspiration and resources. *Journal of Business Venturing* 22 (4), 566–591.
- Sternberg, R. J. 2017. Intelligence and Competence in Theory and Practice. Teoksessa A. J. Elliot, C. S. Dweck & D. S. Yeager (toim.) *Handbook of competence and motivation: theory and application*. New York: Guilford Press, 9–24.
- Syrjäläinen, E. 2006. Taidon opettamisen ihanuus ja kurjuus. Teoksessa L. Kaukinen & M. Collanus (toim.) *Tekstejä ja kangastuksia. Puheenvuoroja käsityöstä ja sen tulevaisuudesta*. Hamina: Akatiimi, 108–118.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Tuomikoski, P. 2012. Käsityön kulttuuriset ja sosiaaliset merkitykset. Teoksessa M. Luutonen & A. Äyväri (toim.) *Käsin tehty tulevaisuus, näkökulmia yrittäjyyteen*. Helsinki: Sitran raportteja 24, 40–62.
- Tuominen, H., Pulkka, A.-T., Tapola, A. & Niemivirta, M. 2017. Tavoiteorientaatiot, oppiminen ja hyvinvointi. Teoksessa K. Salmela-Aro & J.-E. Nurmi (toim.) *Mikä meitä liikuttaa: motivaatiopsykologian perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus, 80–98.

- Turunen, T. 2011. Yrittäjyys – mitä se merkitsee? Yrittäjyyden ja sen sukulaiskäsitteiden käyttö koulutuksessa, tutkimuksessa ja politiikassa 1900-luvun loppupuolelta 2000-luvun alkuun. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Valtioneuvosto. <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/rajoitukset-ja-suositukset> (Luettu 20.3.2021)
- Vasalampi, K. 2017. Itsemääräämisteoria. Teoksessa K. Salmela-Aro & J.-E. Nurmi (toim.) Mikä meitä liikuttaa: motivaatiopsykologian perusteet. Jyväskylä: PS-kustannus, 54–65.
- Ventti Design. <https://www.venttidesign.fi/tarina> (Luettu 5.2.2021.)
- Vilkka, H., Saarela, M. & Eskola, J. 2018. Riittääkö yksi? Tapaustutkimus kuvaajana ja selittäjänä. Teoksessa R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus, 190–201.
- World Health Organization. <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19> (Luettu 20.3.2021.)
- Yanagi, S. 1927. ‘The Way of Craftsmanship’, from The Unknown Craftsman: A Japanese Insight into Beauty. Teoksessa G. Adamson (toim.) The Craft Reader. Oxford; New York: Berg, 167–176.
- Yrittäjät. Yrittäjyys Suomessa. <https://www.yrittajat.fi/suomen-yrittajat/yrittajyys-suomessa-316363> (Luettu 4.5.2020.)

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Arvoisa käsityöyrittäjä,

opiskelemme Turun Yliopiston opettajankoulutuslaitoksen Rauman kampuksella käsityön aineenopettajiksi. Meitä kiinnostaa käsityöyrittäjien tarina siitä, miksi he ovat ryhtyneet yrittäjiksi. Teemme Pro gradu -tutkielmaa tästä aiheesta. Tavoitteena on saada tietoa asioista, jotka motivoivat käsityöyrittäjiä yritystoiminnassa ja käsitöiden tekemisessä. Lisäksi haluamme selvittää, millaisia tavoitteita Te käsityöyrittäjät olette asettaneet yrittäjyydelle tulevaisuudessa.

Tavoitteena on saada haastatella useampaa käsityöalan yrittäjää. Haastattelu toteutetaan henkilökohtaisesti etäyhteydellä ZOOM-ympäristössä. Haastattelu kestää korkeintaan tunnin. Haastattelut nauhoitetaan aineiston jatkokäsittelyä varten, mutta tallenteet hävitetään, kun tutkielmamme on hyväksytty ja arvioitu. Aineisto säilytetään tutkimuksen tekemisen ajan salasanan takana, jolloin se pysyy vain tutkielman tekijöiden käytössä. Toiveenamme on, että voisimme mainita yrityksen nimen tutkimuksessa, jotta voimme tutkimuksessa vapaasti tuoda ilmi yrityksen valmistamat käsityötuotteet ja yrittäjyystarinan. Tällöin on huomioitava, että henkilöllisyytenne voi olla selvitettävissä.

Olemme tutustuneet YRITYKSEN NIMI yritykseenne ja toivomme, että olisitte kiinnostuneita osallistumaan haastatteluun. Haluaisimme mielellämme kuulla Teidän yrittäjyystarinanne. Jos olette kiinnostuneita osallistumaan tutkimukseemme, vastaattehan tähän sähköpostiin XX.XX mennessä, jotta saamme sovittua kaikille sopivan ajan ZOOM -tapaamiselle.

Jos tutkimuksesta heräsi kysyttävää, annamme mielellämme lisätietoa ja vastaamme kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Mira Rautiola ja Veera Santahuhta

Liite 2. Tutkimuslupa

Tutkimuslupa Mira Rautiolan ja Veera Santahuhdan Pro Gradu -tutkielmaa varten

Haluaisimme vielä kirjallisen vahvistuksen, että saako yrityksenne nimeä käyttää Pro Gradu -tutkielmassamme? Vastaamalla tähän sähköpostiin myöntävästi, annatte luvan käyttää yrityksenne nimeä Pro Gradu -tutkielmassamme, ja samalla hyväksytte sen, että henkilöllisyytenne voi olla selvitettävissä. Lähetämme tutkielman teille luettavaksi ennen tutkielman arviointiprosessia, jolloin on vielä mahdollista tehdä siihen haluamianne muutoksia koskien haastattelua.

T. Mira Rautiola ja Veera Santahuhta

Liite 3. Haastattelurunko

Kertoisitko meille yrityksesi perustamisesta ja yrittäjyyden alkutaipaleesta.

1. Mistä idea yrittäjyyteen lähti?
2. Mistä idea tuotteeseen/tuotteisiin on saanut alkunsa?
  - a. Miksi olet valinnut juuri kyseisen materiaalin/tekniikan?
3. Miksi valitsi yrittäjyyden?
  - a. Entä käsillä tekemisen?

Miten yrittäjyys on muuttunut alkuvaiheen jälkeen?

1. Miten yrittäjyys on muuttunut yrittäjyyden aikana?
  - a. Millaisia tavoitteita on ollut yrittäjyyden varrella?
  - b. Onko ne saavutettu ja jos niin miten?
  - c. Onko asetettu uusia tavoitteita?
2. Miten käsityöprosessi tai tuote on kehittynyt?
3. Miten taloudelliset tavoitteet on vaikuttanut tuotteeseen tai sen tekemiseen?
4. Miten koet epävarmuuden ja riskien ottamisen yrittäjyydessä?
  - a. Millaista epävarmuutta tai riskejä tuotteessa tai sen tekemisessä on ollut?
5. Minkälaisia haasteita/vaikeuksia yrittäjyyden aikana on ollut?
6. Mitkä ovat olleet onnistumisia ja yrittäjyyden huippuhetkiä?

Miten näet yrityksesi tulevaisuuden?

1. Mitkä ovat tulevaisuuden tavoitteet ja toiveet?
  - a. käsityötuote/ valmistusprosessi?
  - b. Yrittäjyydessä?

Mitä yrittäjyys/ käsillä tekeminen merkitsee sinulle?

2. Mitä yrittäjyys merkitsee sinulle?
  - a. Mikä on tärkeää/ merkityksellistä?
3. Mitä käsillä tekeminen merkitsee sinulle?
  - a. Mikä on tärkeää/ merkityksellistä?
4. Mikä on parasta yrittäjydessä?
5. Mikä on parasta käsillä tekemisessä?
6. Mikä sinua motivoi yrittäjydessä ja käsillä tekemisessä?
7. Mitä neuvoja antaisit käsityöyrittäjyyttä pohtivalle/suunnittelevalle henkilölle?

Tässä oli kaikki kysymykset meiltä. Olisiko sinulla jotain mitä haluaisit vielä kertoa tai lisätä?